

Ψάχνουν ημερομηνία για την επίσκεψη του Μπαν Κι Μουν

Πήραν τα πάνω τους τα Ηνωμένα Έθνη μετά τη συνάντηση της Πέμπτης

Του ΝΙΚΟΥ ΠΡΟΚΟΜΜΕΝΟΥ

Ενθαρρυνόμενος από τα αποτελέσματα της συνάντησης της Πέμπτης ανάμεσα στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, Δημήτρη Χριστόφια, και τον γένη των Τουρκοκυπρίων, Μεχμέτ Αλί Ταλάτ, είναι, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» από πηγή του διεθνούς οργανισμού, ο Μπαν Κι Μουν. Το καλό αποτέλεσμα της πρώτης διαπραγματεύσεως, στο πλαίσιο της δεύτερης φάσης των απευθείας συνομιλιών, αναπτέρωσε και το ενδιαφέρον του κ. Μουν για την πραγματοποίηση της επίσκεψής του στην Κύπρο.

Η θετική συνάντηση ζωντάνεψε το ενδιαφέρον για την επίσκεψη

Υπενθυμίζεται ότι, όπως η «Κ» έχει εδώ και περισσότερο από ένα μήνα δημοσιεύσει, η πρόθεση του γενικού γραμματέα του ΟΗΕ για επίσκεψή του στο νησί και για συνάντηση με τους κ.κ. Χριστόφια και Ταλάτ, αν και είναι δεδωμένη, θα μπει στη ζυγαριά της ύπαρξης ουσιαστικής προόδου ή τουλάχιστον ενθαρρυντικών στοιχείων, στο πλαίσιο της δεύτερης φάσης.

Οι πιθανότητες πραγματοποίησης της επίσκεψης είχαν μειωθεί πριν από μία εβδομάδα, μετά την εμπλοκή στο ζήτημα της μετάβασης των Ελληνοκυπρίων προσκυνητών από το οδόφραγμα του Λιμνίτη. Εμπλοκή που οδήγησε τελικά και στην ακύρωση της προγραμματισμένης για τις 3 του Σεπτεμβρίου επανέαρχης των απευθείας διαπραγματεύσεων, μετά από αίτημα του Προέδρου της Δημοκρατίας, Δημήτρη Χριστόφια. Μετά τα ελπιδοφόρα μηνύματα όμως που έστειλαν οι δύο ηγέτες στη Γραμματεία των Ηνωμένων Εθνών, σύμφωνα πάντα με την πληροφόρηση της «Κ», ψάχνουν πλέον να βρουν ημερομηνία στο βαρυφορτωμένο πρόγραμμα του γ.γ. για την άφιξή του στο νησί.

Πιθανότερη περίοδος πραγματοποίησης

της επίσκεψης θεωρούνται τα τέλη Οκτωβρίου ή οι αρχές Νοεμβρίου, οπότε η δεύτερη φάση θα βρίσκεται στην κορύφωσή της και οι ενδείξεις για το πού οδηγούνται τα πράγματα θα αρχίσουν να γίνονται ακόμη πιο ξεκάθαρες.

Σύμφωνα πάντα με την πληροφόρησή μας, δεν αποκλείεται μάλιστα, πέραν των χωριστών συναντήσεών του με τους κυρίους Χριστόφια και Ταλάτ και τη συνάντηση των τριών που α-

ναμένεται να ακολουθήσει, ο γ.γ. να δώσει συμβολικά το παρόν του και σε μία εκ των συναντήσεων, στο πλαίσιο των απευθείας διαπραγματεύσεων στον ειδικά διαμορφωμένο χώρο του αεροδρομίου Λευκωσίας.

Με ένα σμπάρο δυο τρυγόνια

Με την πραγματοποίηση της επίσκεψής του, ο γ.γ. ικανοποιεί τόσο τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, Δημήτρη Χριστόφια, όσο και τον γένη των Τουρκοκυπρίων, Μεχμέτ Αλί Ταλάτ.

Σημειώνεται ότι ο κ. Ταλάτ έχει ήδη αποστείλει επιστολή προς τον κ. Μουν, με την οποία ζητά συνάντηση μαζί του και με τον κ. Χριστόφια στη Νέα Υόρκη, στο περιθώριο των εργασιών της Γενικής Συνέλευσης των Η.Ε. Σε αυτό το ενδεχόμενο όμως ήταν κατηγορηματικά αρνητικός ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, ο οποίος θέλει όπως η μετάβαση του Τουρκοκυπριού γένη στην έδρα των Η.Ε. να τύχει εκμετάλλευσής από την τουρκική πλευρά για λόγους αναβάθμισης. Με την επικείμενη επίσκεψή του στην Κύπρο, ο κ. Μουν ικανοποιεί από τη μια το αίτημα Ταλάτ για πραγματοποίηση συνάντησης των τριών και από την άλλη αντιμετωπίζει και τους φόβους της Λευκωσίας για αναβάθμιση του γένη των Τουρκοκυπρίων.

Δεν τον νοιάζουν μόνο οι ηγέτες

Ο πλέον θερμός υποστηρικτής της πραγματοποίησης επίσκεψης του Μπαν Κι Μουν στην Κύπρο αυτή τη στιγμή φαίνεται να είναι ο ειδικός του σύμβουλος, Αλεξάντερ Ντάουερ, ο οποίος σε τρεις διαφορετικές περιπτώσεις τον τελευταίο μήνα όχι μόνο άφησε ανοικτό το ενδεχόμενο καθόδου του γ.γ., αλλά έδειξε ότι ευελπνιστεί στην πραγματοποίησή της για λόγους που δεν έχουν να κάνουν με τους δύο ηγέτες μόνο.

Συγκεκριμένα, ο κ. Ντάουερ θεωρεί πως, πέραν της στήριξης στους δύο ηγέτες, με την επίσκεψη Μπαν Κι Μουν ενδεχομένως να αλλάξει σε σημαντικό βαθμό το κλίμα της έντονης αδιαφορίας για την εν εξελίξει διαδικασία που επικρατεί ανάμεσα σε όχι αμελέτες, όπως

Χριστόφιας και Ταλάτ φρόντισαν να πάνε καλά

Αισιόδοξα μηνύματα θέλησαν να στείλουν μέσα από την πρώτη συνάντηση της δεύτερης φάσης των απευθείας διαπραγματεύσεων για το Κυπριακό τόσο ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Δημήτρης Χριστόφιας, όσο και ο ηγέτης

των Τουρκοκυπρίων, Μεχμέτ Αλί Ταλάτ. Σε αυτό συνέβαλε και η επιλογή της διακυβέρνησης ως το πρώτο θέμα που θα συζητηθεί σε αυτή τη φάση, καθώς μετά την οικονομία και ενδεχομένως την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι το κερφα-

λαίο με τις πιο πολλές συγκλίσεις ανάμεσα στις θέσεις των δύο πλευρών. Το αισιόδοξο κλίμα επηρέασε και τα Ηνωμένα Έθνη που ψάχνουν τώρα ημερομηνία για πραγματοποίηση της επίσκεψής του Μπαν Κι Μουν στην Κύπρο.

εκτιμά, ποσοστό τόσο των Ελληνοκυπρίων όσο και των Τουρκοκυπρίων.

Στο Προεδρικό μέγαρο πάντως τηρούν στάση αναμονής για την ενδεχόμενη επίσκεψη του γ.γ. Αν και από πλευράς των Η.Ε. δεν έγινε κάποια επίσημη κρούση προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, θεωρούν ότι οι επανειλημμένες αναφορές του Αλεξάντερ Ντάουερ στην επιθυμία του για την πραγματοποίηση της επίσκεψης δεν είναι τίποτε άλλο από προετοιμασία του εδάφους για την κάθοδο Μουν στην Κύπρο.

Αυτό πάντως που επισήμως τονίζεται είναι πως ο γ.γ. των Η.Ε. παραμένει πάντα ευπρόσδεκτος να επισκεφθεί το νησί, εάν ο ίδιος κρίνει πως κάτι τέτοιο θα ήταν αναγκαίο.

Παράλληλα, η πηγή των Η.Ε. που μίλησε στην «Κ» επεσήμανε ότι οι επόμενες συναντήσεις Χριστόφια-Ταλάτ θα κρίνουν πολλά, σε

σχέση και με την επίσκεψη: «Αυτή τη στιγμή έγινε ένα θετικό αλλά γενικό βήμα για την πραγματοποίηση της επίσκεψης».

Ελπίζουμε οι προεξέχεις συναντήσεις να μην αλλάξουν το κλίμα και να οδηγήσουν και πάλι σε δεύτερες σκέψεις τον γ.γ.», είπε χαρακτηριστικά και δίνοντας παράλληλα το στίγμα της γενικότερης αντιμετώπισης των Η.Ε. για τη διαδικασία που βρίσκεται σε εξέλιξη: «Ότι δηλαδή όλα είναι ρευστά, η πρόοδος από τη στασιμότητα στις συνομιλίες διαχωρίζονται αργά αλλά σταθερά βήματα, για να μπορέσει κάποιος να μιλήσει για ουσιαστικά και χειροπιαστά αποτελέσματα από την προσπάθεια που εδώ και ένα χρόνο καταβάλλουν ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Δημήτρης Χριστόφιας, και ο ηγέτης των Τουρκοκυπρίων, Μεχμέτ Αλί Ταλάτ».

Κάποια ταξίδια αλλάζουν την ανθρωπότητα για πάντα. Sally Ride, πρώτη Αμερικανίδα που ταξίδεψε στο διάστημα. Buzz Aldrin, Apollo 11, πρώτος άνθρωπος που πάτησε στη σελήνη το 1969. Jim Lovell, Apollo 13, κυβερνήτης.

Η Louis Vuitton στηρίζει το πρόγραμμα The Climate Project.

LOUIS VUITTON

Ο Καρογιάν πήρε όλη την ευθύνη

Καταρτίζει με συνεργάτες του έγγραφο για το Κυπριακό που θα καταθέσει αύριο στο Εθνικό Συμβούλιο

Της ΠΟΛΛΑΣ ΣΠΟΝΤΑ

Με σχετική εσωτερική νηνεμία ξεκίνησε ο Πρόεδρος Χριστόφιας τον δεύτερο γύρο των απευθείας συνομιλιών. Στις σχέσεις με τη συμπολίτευση, τουλάχιστον, δεν φαίνεται στην παρούσα φάση να βρίσκεται αντιμέτωπος με σοβαρά προβλήματα, πέραν των επιμέρους διαφωνιών και των υποδείξεων για τις γραμμές ασφαλείας στη διαπραγμάτευση του Κυπριακού. Ειδικά στο ΔΗΚΟ, ο Μάριος Καρογιάν έθεσε γι' άλλη μια φορά τη σφραγίδα του στην πολιτική συμπεριφορά του κόμματος, προβάλλοντας μεν τις υπαρκτές διαφορικές απόψεις για συγκεκριμένους χειρισμούς του Προέδρου της Δημοκρατίας, αλλά χωρίς ταυτόχρονα να τις αναδεικνύει σε μείζον ζήτημα ή σε επαρκή λόγο για έξοδο από την κυβέρνηση.

Ο κ. Καρογιάν με δηλώσεις και συνεντεύξεις του τις τελευταίες ημέρες έδωσε σαφές μήνυμα πως δεν πρόκειται υπό τις παρούσες συνθήκες να σπκώσει μπαράκι ούτε και να ακολουθήσει μια πολιτικά ισοπέδωσης και αφορισμού, παρά τις διακρυγμένες ενστάσεις και ανησυχίες του κόμματος του για την πορεία του εθνικού θέματος. Είχαν προηγηθεί νέες αυστηρές επικρίσεις για τη διαχείριση του Κυπριακού, από τον αναπληρωτή πρόεδρο Γιώργο Κολοκασιδή και τον γενικό γραμματέα Κυριάκο Κενεβέζο, με τον πρώτο να θέτει μάλιστα ευθέως ζήτημα ανεπαρκούς ενημέρωσης των συλλογικών οργάνων από τον πρόεδρο του ΔΗΚΟ. Ο Μάριος Καρογιάν δεν άφησε ασχολίαστες τις αιχμές, κάνοντας εμπέδως λόγο για προωπικές απόψεις στελεχών, ενώ αργότερα στη συνεδρίαση του Εκτελεστικού Γραφείου της περασμένης Τετάρτης πέτυχε εν πολλοίς να εδραιώσει την κυριαρχία του στο ενδοκομματικό παιχνίδι των δύο σχολών σκέψης.

Πάντως, στο ΑΚΕΛ θεωρούν πως δημιουργήθηκε τον τελευταίο καιρό ένα θετικό κλίμα στις σχέσεις του Προέδρου με το ΔΗΚΟ, το οποίο ευλόγως ελπίζουν να μη διαταραχθεί στους επόμενους κρίσιμους μήνες. Από την άλλη, ωστόσο, παραμένει άγνωστο ακόμη εάν και πότε ο Πρόεδρος Χριστόφιας θα ικανοποιήσει τα

«Ο Μάριος Καρογιάν επιθυμεί προφανώς να ρυθμίσει από μόνος του τις σχέσεις του με τον Πρόεδρο Χριστόφια, γι' αυτό και απέφυγε τη συζήτηση του εγγράφου από τα συλλογικά όργανα», δηλώνει αξιωματούχος του ΔΗΚΟ.

πάγια αιτήματα της δικοϊκής ηγεσίας για ενεργότερο και αριστοτικό ρόλο στη διαμόρφωση των θέσεων της ελληνοκυπριακής πλευράς στο Κυπριακό.

Άτυπη ομάδα

Ο πρόεδρος Καρογιάν, σύμφωνα με πηγές στο ΔΗΚΟ, συγκρότησε μια άτυπη ομάδα επιστημόνων και τεχνοκρατών, τους οποίους συμβουλευτεί και από τους οποίους αντλεί την αναγκαία πληροφόρηση και ερμηνεία για τις διάφορες πτυχές του εθνικού θέματος, αλλά και για όσα αφορούν γενικότερα τη στρατηγική της Τουρκίας και την ενταξιακή της πορεία. Το γεγονός αυτό εξηγεί ενδεχομένως και τη στάση που τήρησε ο πρόεδρος του κόμματος κατά την πρόσφατη συνεδρίαση του Εκτελεστικού Γραφείου. Απέφυγε επιμελώς να πράξει αυτό που, υπό άλλες συνθήκες, θα θεωρείτο αυτονόητο, να διαμορφωθεί δηλαδή συλλογικά από την ηγεσία το έγγραφο που θα καταθέσει το ΔΗΚΟ στη δι-

μερ συνεδρίαση του Εθνικού Συμβουλίου. Προέβη σε γενική ενημέρωση και παρουσίαση των κομματικών θέσεων, με σημείο αιχμής την εισήγηση του ΔΗΚΟ για αλλαγή της διαπραγματευτικής τακτικής της ελληνοκυπριακής πλευράς, με πρόταση των πιο δύσκολων κεφαλαίων (ασφάλεια, εγγυήσεις, περιουσιακό). Ταυτόχρονα, ο Μάριος Καρογιάν θέλησε να πάρει πάνω του την ευθύνη για τη σύνταξη του εγγράφου, επικαλούμενος το γεγονός ότι είναι καλά γνωστές οι απόψεις του κόμματος. «Τον ρωτήσαμε ποιοι ετοιμάζουν το έγγραφο και δεν πήραμε σαφή απάντηση, ενώ υποβάλαμε ότι η ορθή διαδικασία θα ήταν εκφραστών προβληματισμοί και να συνέλθουμε εκ νέου για τον καταρτισμό του τελικού κειμένου», δηλώνει ένα από τα υψηλόβαθμα στελέχη που διαφώνησαν με την πρακτική του δικοϊκού προέδρου. «Μας απάντησε ότι δεν έχει χρόνο για νέα συνεδρίαση και μας κάλεσε να μην ανησυχούμε»,

συνεχίζει ο ίδιος αξιωματούχος, ο οποίος δίνει την ερμηνεία πως ο Μάριος Καρογιάν «επιθυμεί προφανώς να ρυθμίσει από μόνος του τις σχέσεις του με τον Πρόεδρο Χριστόφια, γι' αυτό και ήθελε να αποφύγει την κατάθεση προτάσεων με τις οποίες θα ασκείτο μεγαλύτερη πίεση για ξεκαθάρισμα θέσεων στο Κυπριακό». Παρά τις ενστάσεις τεσσάρων-πέντε στελεχών ως προς τη διαδικασία, τελικώς καταγράφηκε μόνο η διαφώνια του αναπληρωτή προέδρου, Γιώργου Κολοκασιδή. Παρών στη συνεδρίαση του Εκτελεστικού Γραφείου ήταν και ο υπουργός Εξωτερικών, Μάρκος Κυπριανού, κατόπιν δικού του αιτήματος, όπως αφέθηκε να διαρρεύσει. «Πιστεύω ότι ο ίδιος ο Καρογιάν τον ήθελε εκεί. Αισθάνεται λίγο κλονισμένος και επιδιώκει να ενισχύσει τα ερεθισμάτα του ανάμεσα στους κυπριακούς», σχολιάζει υψηλόβαθμο στέλεχος. Πάντως, καλού κακού και προκειμένου ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ να

διασφαλίσει τα νώτα του από πιθανές συναγωνιστικές επιθέσεις για εκτροπές από την πάγια γραμμή στο Κυπριακό, φρόντισε και ενημέρωσε τα ανώτερα στελέχη ότι ήταν στη διάθεσή τους όλα τα έγγραφα και οι αποφάσεις του κόμματος που αφορούν το εθνικό θέμα.

Είναι προφανές ότι ο ενιαίος λόγος εξακολουθεί να αποτελεί το ζητούμενο για το ΔΗΚΟ, όπως διαφάνηκε και από την επιστολή του βουλευτή Στέλιου Ιερωνυμίδα, με αφορμή δηλώσεις του Γιώργου Κολοκασιδή. «Το θέμα της διγλωσσίας, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, ερχόταν κι επανερχόταν κατά τη συζήτηση στο Εκτελεστικό Γραφείο», δήλωσε μέλος του Σώματος, το οποίο εμφανίζεται σφόδρα ενοχλημένο από όσους «εξεγκώνονται και συγχέουν τον δικοϊκό κόσμο, πολλές φορές για ψύλλου πίδαγμα». Για να καταλήξει, λέγοντας χαρακτηριστικά, πως «είναι καιρός ο πρόεδρος του κόμματος να κτυπήσει το χέρι του στο τραπέζι».

Από την Κίνα στο Εθνικό ο Κυπριακού

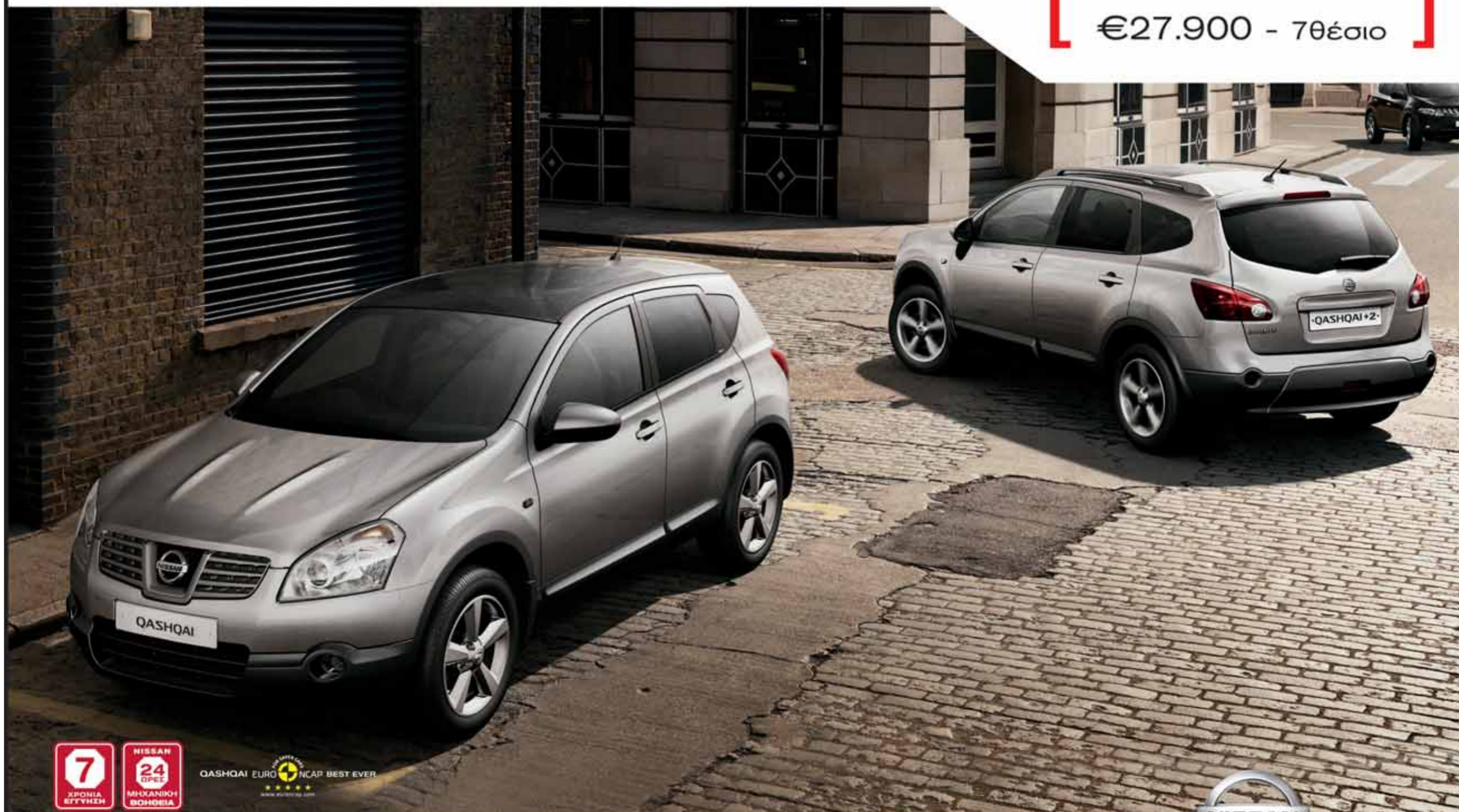
Σήμερα επιστρέφει από την επίσκεψή του στην Κίνα ο γ.γ. του ΑΚΕΛ, Άντρος Κυπριανού, και αύριο θα είναι παρών στη συνεδρίαση του Εθνικού Συμβουλίου. Το Πολιτικό Γραφείο του κόμματος, που συνήλθε στις 4 Σεπτεμβρίου, έχει ήδη προβεί σε εκτιμήσεις για την πρώτη φάση των απευθείας συνομιλιών, επαναβεβαιώνοντας τη στήριξη του στη διαπραγματευτική τακτική του Προέδρου της Δημοκρατίας. Το ΑΚΕΛ διαπιστώνει ότι, σε σειρά ζητημάτων, η τ/κ πλευρά επιμένει να προτάσει θέσεις που εκφεύγουν του συμφωνημένου πλαισίου, αλλά επισημαίνει ότι η σύγκλιση που υπάρχει σε κάποια άλλα, ενισχύει την άποψη ότι πρέπει να επιμείνουμε στην προσπάθεια που διεξάγεται. Το κόμμα προειδοποιεί μάλιστα για τους κινδύνους από τυχόν αποχώρηση της πλευράς μας από τις συνομιλίες.

Στη συνεδρίαση του Πολιτικού Γραφείου είχαν διαμορφωθεί ολοκληρωμένες απόψεις που θα τεθούν εγγράφως στο Εθνικό Συμβούλιο, τόσο για την πορεία των απευθείας συνομιλιών, όσο και ενόψει της αξιολόγησης της Τουρκίας από την Ε.Ε. τον προσεχά Δεκέμβριο. «Κινούμαστε στη φιλοσοφία ότι η Τουρκία δεν μπορεί να περάσει αλώβητη από τις ευρωπαϊκές της εξετάσεις, εάν δεν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της», δηλώνουν στελέχη του ΑΚΕΛ, τα οποία αποφεύγουν να αναφερθούν σε συγκεκριμένα σεναρια-προτάσεις, αλλά τονίζουν εμφαντικά την ανάγκη συμφωνίας όλων των πολιτικών δυνάμεων για κοινούς χειρισμούς.

Nissan Qashqai 2.0L αυτόματο Με τιμή και οικονομία σαν ένα 16άρι.

€24.950 - 5θέσιο

€27.900 - 7θέσιο

NISSAN CYPRUS LTD

Όμιλος Πηλακούτα | ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ: 77777220

Qashqai 2.0 L: εκπομπές ρύπων CO₂: 189 g/km, κατανάλωση 6.5 ltr/100km μικτή

SHIFT convention

Μας αγνοεί εδώ και δεκαοκτώ μήνες ο Πρόεδρος

Τάσος Μπισόπουλος: Χάσαμε πολύτιμο χρόνο αυτοσχεδιάζοντας και κινούμενοι εντελώς εμπειρικά, εξαντλούνται τα όρια της υπομονής μας

Συνέντευξη στον ΝΙΚΟ ΠΡΟΚΟΜΜΕΝΟ

Τους λόγους για τους οποίους ο ΔΗΣΥ έχει το τελευταίο διάστημα εντείνει την κριτική του σε σχέση με τους χειρισμούς του Προέδρου της Δημοκρατίας στο Κυπριακό, κωδικοποιεί με συνέντευξή του στην «Κ» ο βουλευτής του κόμματος Τάσος Μπισόπουλος. Όπως εξηγεί, η άρνηση του Προέδρου της Δημοκρατίας να προχωρήσει στην ουσιαστική αναβάθμιση του Εθνικού Συμβουλίου και στην ενίσχυση της διαπραγματευτικής μας ομάδας, αλλά και η απουσία ομάδας για το Κυπριακό στο ελληνοκίνητο Υπουργείο Εξωτερικών, ήταν τα στοιχεία που οδήγησαν στην αλλαγή της στάσης της Πινδαρού.

Έντονος είναι οι ανησυχίες του κ. Μπισόπουλου και σε σχέση με το ζήτημα της αξιολόγησης της Τουρκίας τον Δεκέμβριο, καθώς, όπως επισημειώνει, δεν έχουμε στείλει κάποια ξεκάθαρα μηνύματα ούτε στην Τουρκία αλλά ούτε και στους εταίρους μας. Κληθείς να πει ποια θέση θα καταθέσει επί του θέματος το κόμμα του στην αυριανή συνεδρία του Εθνικού Συμβουλίου, ο βουλευτής του ΔΗΣΥ επισημειώνει πως θα κατατεθεί κωδικοποιημένο έγγραφο από τον πρόεδρο της παράταξης, Νίκο Αναστασιάδη. Τονίζει, ωστόσο, πως θα πρέπει να γίνει σαφές ότι για όσο χρόνο η Τουρκία δεν κινείται σε κατεύθυνση συμμόρφωσης και δεν συμβάλλει έμπρακτα στη διευθέτηση του Κυπριακού, θα πρέπει να πάρει το μήνυμά πως η πορεία της προς την Ευρώπη δεν θα είναι ανώδυνη και ανεμπόδιστη.

Η αλλαγή στον τρόπο που ο ΔΗΣΥ αντιπεριπατεί τους χειρισμούς του Προέδρου της Δημοκρατίας στο Κυπριακό είναι εμφανής. Το ερώτημα που τίθεται αυτή τη στιγμή είναι γιατί επήλθε αυτή η αλλαγή, από τη στιγμή που ο Δημήτρης Χριστόφιας ακολουθεί την πολιτική που διακήρυξε με την εκλογή του και την οποία το κόμμα σας στήριξε;

Μία χρήσιμη διευκρίνιση. Δεν ήταν μία στήριξη χωρίς όρους. Είχαμε δηλώσει από την αρχή πως η στήριξη που παρείχαμε στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ήταν κάτω από συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις. Δεν ήταν, δηλαδή, λευκή επιταγή. Μάλιστα, τους όρους αυτούς τους είχαμε θέσει τόσο στο πλαίσιο του Εθνικού Συμβουλίου, όσο και στις κατ' ιδίαν επα-

φές που ο πρόεδρος του κόμματός μας είχε με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. **-Να συγκεκριμενοποιήσουμε αυτούς τους όρους και τις προϋποθέσεις;**

Βεβαίως. Πρώτα από όλα είναι η ενίσχυση και αναβάθμιση του ρόλου του Εθνικού Συμβουλίου. Να θυμίσω πως σε κάποια φάση είχαμε απειλήσει σχεδόν με αποκώρπωση από το Εθνικό Συμβούλιο, γιατί κανένα απολύτως μέτρο δεν είχε ληφθεί προς αυτή την κατεύθυνση. **-Μένοντας λίγο σε αυτό το ζήτημα. Η αναβάθμιση του Εθνικού Συμβουλίου είναι γενική θέση και τα κριτήρια επί του συγκεκριμένου είναι υποκειμενικά σε κάποιες περιπτώσεις.**

Να γίνω πιο συγκεκριμένος. Μιλώσαμε για την ανάγκη μίας διαρκούς εννημέρωσης του Εθνικού Συμβουλίου, για την ανάγκη σύστασης υποεπιτροπών, αλλά και για την ανάγκη λήψης αποφάσεων πριν από τις συναντήσεις του Προέδρου της Δημοκρατίας με τον κ. Ταλάτ.

-Η τελευταία σας αναφορά δεν στερεί από την αναγκαία ευελιξία που πρέπει να υπάρχει όταν είναι σε εξέλιξη απευθείας διαπραγματεύσεις; Θα έπρεπε, δηλαδή, πριν από κάθε συνάντηση με τον κ. Ταλάτ, ο Πρόεδρος να συγκαλεί το Εθνικό Συμβούλιο;

Εμείς θεωρούμε πως αυτό είναι επιβεβλημένο. Το Εθνικό Συμβούλιο δεν είναι ένας επικυρωτικός μηχανισμός προελημμένων αποφάσεων. Το σώμα έχει νόημα όταν συμβάλλει στη διαμόρφωση των αποφάσεων της δικής μας πλευράς. Ουδείς έχει πρόθεση να αποδυναμώσει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας στη διαπραγματευτική του αποστολή, ούτε να τον στερήσει από την αναγκαία ευελιξία. Όμως, ο Πρόεδρος θα μπορούσε – προσερχόμενος στις συνομιλίες – να έχει ενώπιόν του συγκεκριμένες και παγιωμένες θέσεις. **-Πέραν του θέματος του Εθνικού Συμβουλίου, ποια άλλα ζητήματα προκαλούν την κριτική του ΔΗΣΥ επί των χειρισμών Χριστόφια στο εθνικό θέμα;**

Είχαμε μιλήσει επίσης για την ανάγκη ενίσχυσης της διαπραγματευτικής μας ομάδας, η οποία δεν έγινε σε καμία απολύτως φάση. Χωρίς διάθεση υποτίμησής των δυνατοτήτων της παρούσας ομάδας, θεωρούμε ότι η ομάδα αυτή θα έπρεπε να ενισχυθεί με ειδικούς και εμπειρογνώμονες από το εξωτερικό, κάτι εξάλλου που συνέ-

Λόγο για ορόσημα και για εκ των πραγμάτων χρονοδιαγράμματα έκανε στη συνέντευξή του στην «Κ» ο βουλευτής του ΔΗΣΥ Τάσος Μπισόπουλος.

«Οι τρεις βασικοί λόγοι για τους οποίους σιτέρεψε η υπομονή μας»

βη και στο παρελθόν. Θα μπορούσαν επίσης να συμβάλουν και προσωπικές στην Κύπρο, με εμπειρία στη διαχείριση του Κυπριακού και οι οποίες έχουν αποδείξει έμπρακτα ότι είναι σε θέση να συμβάλουν στην προσπάθεια για λύση. Σημαντικός λόγος είναι επίσης η απουσία ειδικής ομάδας για το Κυπριακό στο ελληνοκίνητο Υπουργείο Εξωτερικών, πράγμα το οποίο ουσιαστικά ομολόγησε και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας στις τελευταίες συναντήσεις του Εθνικού Συμβουλίου. **-Όλοι αυτοί οι λόγοι που αναφέρατε μέχρι στιγμής, μπορεί να τύχουν ερμηνείας ως έλλειψη σεβασμού από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας προς τον ΔΗΣΥ ή προς τον Νίκο Αναστασιάδη;**

Αντιλαμβάνεστε ότι είναι θέμα υποκειμενικής κρίσης και ερμηνείας. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας και η κυβέρνηση μπορεί να μην το θεωρούν ως έλλειψη σεβασμού. Όταν όμως κατ'επανάληψη επανερχόμαστε σε αυτά τα ζητήματα, αντιλαμβάνεστε ότι εξαντλούνται τα όρια και της δικής μας υπομονής. Όταν βλέπουμε δηλαδή πως για δεκαοκτώ ολόκληρους μήνες θέτουμε – τολμώ να πω ίσως και φορτικά – αυτά τα ζητήματα χωρίς να υπάρχει ανταπόκριση, τότε εμείς ως αντιπολίτευση εισπράττουμε αδιαφορία, που ενδεχομένως να αγγίζει και τα όρια της απαξίωσης των απόψεών μας. **-Εάν λοιπόν η κατάσταση παραμείνει ως έχει, τι προτίθεται να πράξει ο ΔΗΣΥ; Με τα κομματικά δεδομένα που υπάρχουν αυτή τη στιγμή, είναι γνωστό πως χωρίς τη στήριξη του ΔΗΣΥ η κυβέρνηση δεν μπορεί να υπάρξει λύση του Κυπριακού.**

Η χρησιμότητα των περιστάσεων δεν μας αφήνει περιθώρια να είμαστε ε-

πιπόλαοι και χαλαροί στη διαχείριση του Κυπριακού. Πρέπει όλοι να καταλάβουμε πως οι πιέσεις θα βαίνουν αυξανόμενες το προσεχές χρονικό διάστημα. Μιλώ μάλιστα για αντικειμενικές πιέσεις, που πηγάζουν μέσα από τα ίδια τα γεγονότα, τα χρονοδιαγράμματα και τα χρονικά ορόσημα. Όλα αυτά, λοιπόν, επιβάλλουν να αναλάβουμε τις ευθύνες μας και να προτάξουμε ένα συγκεκριμένο χρονικό δράσης, μία στρατηγική, η οποία έχουμε την αίσθηση ότι σήμερα απουσιάζει. Από εκεί και πέρα, ο ΔΗΣΥ δεν περικείται σε καμία περίπτωση, εάν οι περιστάσεις το απαιτήσουν, να επιδείξει χαλαρότητα ή μειωμένη ευθύνη έναντι των εξελίξεων. Εάν τώρα κρούσε τον κώδωνα του κινδύνου, είναι γιατί βλέπουμε ότι θα πρέπει να προτάξουμε ένα συντεταγμένο σχέδιο. **-Αναφέρατε τη λέξη χρονοδιαγράμματα. Σε τι ακριβώς αναφέρεστε;**

Υπάρχουν χρονοδιαγράμματα που δεν είναι άλλα από τα χρονικά ορόσημα που βρίσκονται μπροστά μας. Είναι αντικειμενικοί και δεδομένοι χρονικοί σταθμοί στην πορεία του Κυπριακού, τους οποίους θα πρέπει να διαχειριστούμε με τέτοιο τρόπο που να διασφαλίσουμε θετικές για την πλευρά μας εξελίξεις. Τέτοιο ορόσημο είναι η αξιολόγηση της Τουρκίας. Μία διαδικασία που θα ξεκινήσει από τον Οκτώβριο και θα κορυφωθεί τον Δεκέμβριο, εκτός και αν υπάρξει πολιτική απόφαση για αναβολή της αξιολόγησης. Δεύτερο ορόσημο είναι οι πολιτικές εξελίξεις στα Κατεχόμενα και οι αναμενόμενες διεργασίες για την ανάδειξη του ηγέτη της τουρκοκυπριακής κοινότητας. Ένα τρίτο σοβαρότατο χρονοδιάγραμμα, το οποίο δείχνει και τη γύμναση – τολμώ να πω – της ανυπαρκτής δικής μας στρατηγικής, είναι το τι θα προτάξουμε απέναντι στις πρωτοβουλίες της νέας τουρκικής στρατηγικής. Αυτή την ώρα, βλέπουμε να αναπτύσσεται μπροστά μας σε όλο της το εύρος μία ευφύεστη στρατηγική της Τουρκίας που έχει ως στόχο το κλείσιμο ανοικτών μετώπων.

-Εμείς τι έχουμε να αντιτάξουμε σε αυτή τη διπλωματική αναβάθμιση της Τουρκίας, η οποία πηγάζει μέσα από γεωστρατηγικά συμφέροντα;

Για παράδειγμα, το γεγονός ότι είμαστε μέλος της Ε.Ε. Ένα σημαντικότατο εργαλείο, το οποίο θεωρώ πως

από το 2005 και μετά δεν το έχουμε αξιοποιήσει επαρκώς.

-Όταν μιλάτε για αξιοποίηση, εννοείτε ξεκαθάρισμα πως αν δεν κάνει κάποια συγκεκριμένα πράγματα η Τουρκία, δεν θα προχωρήσει;

Ασφαλώς. **-Αυτό όμως, στο τέλος της ημέρας, εναντίον ποιου στρέφεται;**

Θα πρέπει να πω πως η μέχρι σήμερα ευρωπαϊκή πορεία της Τουρκίας εξελίσσεται με τρόπο ανώδυνο για την ίδια, χωρίς μάλιστα να αισθάνεται οποιαδήποτε πίεση για να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της έναντι της Κυπριακής Δημοκρατίας. Θα έλεγα, μάλιστα, πως οι πιέσεις που ασκούνται από άλλα κράτη της Ε.Ε. που δεν επιθυμούν πλήρη ένταξη της Τουρκίας, ίσως να είναι πολύ πιο έντονες από τις δικές μας. Ως προς το Κυπριακό, δηλαδή, θεωρώ πως η Τουρκία δεν έχει πάρει ξεκάθαρα μηνύματα από την Κυπριακή Δημοκρατία. Τα μηνύματα αυτά δεν έχουν πάει, όμως, ούτε και στους εταίρους μας.

-Αυτή τη στιγμή, όμως, από πλευράς κυβέρνησης δηλώνεται πως για την αξιολόγηση της Τουρκίας δεν θα ανοίξουμε τα χαρτιά μας δημοσίως, μέχρι πότε να είναι κατάλληλο.

Το δημόσιο άνοιγμα των χαρτιών δεν έχει νόημα, αν είναι να βγούμε στα ΜΜΕ και στην κοινή γνώμη και να ανακοινώσουμε τη στρατηγική μας. Όμως είναι πολύ χρήσιμο, αυτή την ώρα, μαζί με την Ελλάδα και μαζί με χώρες με τις οποίες υπάρχουν πολιτικές συγκλίσεις ως προς το ευρωπαϊκό αύριο της Τουρκίας, να δώσουμε ένα σαφές και ξεκάθαρο στίγμα.

-Δηλαδή, τη Δευτέρα που θα συνέλθει το Εθνικό Συμβούλιο, ο ΔΗΣΥ τι θα εισηγηθεί σε σχέση με τον Δεκέμβριο και την αξιολόγηση της Τουρκίας;

Χωρίς να έχω το δικαίωμα να μω σε λεπτομέρειες, καθώς θα κατατεθεί από τον πρόεδρο του κόμματός μου έγγραφο που θα κωδικοποιεί τις θέσεις της παράταξης, αυτό το οποίο μπορώ να πω είναι πως η θέση του ΔΗΣΥ συνοψίζεται στις επανελημμένες δηλώσεις που έχουν γίνει, ότι για όσο χρόνο η Τουρκία δεν κινείται σε κατεύθυνση συμμόρφωσης και δεν συμβάλλει έμπρακτα στη διευθέτηση του Κυπριακού, θα πρέπει να πάρει το μήνυμά πως η πορεία της προς την Ευρώπη δεν θα είναι ανώδυνη και ανεμπόδιστη.

**Peach
Mango
Wildberry**

coffee beanery
Coffee People Who Care™

Treat a Friend to a Smoothie

buy 1 + 1 free*

* The offer is not valid for strawberry flavour

Go light
frapalatte
sugar free

less than 70 calories*

Mocha

Caramel

* average nutritional value per 100ml

Nicosia: 1, Andrea Chaliou Str., Engomi, 22 103040
Limassol: 95, Georgiou 1st Ave. Potamos Germasogias, 25 873490 - 253b, 28th October Str., Molos, 25 368842 - My Mall, 25 716433

η επόμενη μέρα σε βρίσκει

με **€1000**
το μήνα για
3 χρόνια

gnomi

Χαλάρωσε...

Με το νέο σχέδιο "Με 1000" κάθε μήνα ένας τυχερός, θα κερδίζει €1000 το μήνα για 3 χρόνια.

Πλήρωσε για τις καθημερινές σου ανάγκες με κάρτες της Τράπεζας Κύπρου και μετάτρεψε κάθε ευρώ που ξοδεύεις σε συμμετοχές στο νέο σχέδιο. Με 5 τουλάχιστον κινήσεις το μήνα μπαίνεις στην κλήρωση.

Ένας μεγάλος τυχερός κάθε μήνα. Ακόμη 100 τυχεροί θα κερδίζουν κάθε μήνα χρηματικές επιταγές για ξενοδοχεία.

Εσένα πού θα σε βρει η επόμενη μέρα με €1000 το μήνα;

Σκέψου το. Γίνεται.

Τράπεζα Κύπρου

www.bankofcyprus.com

800.00.800

με **1000**

Δικαίωμα συμμετοχής στην κλήρωση έχουν όλοι οι Κάτοχοι Καρτών της Τράπεζας Κύπρου που την περίοδο της εκστρατείας θα κάνουν πέντε κινήσεις το μήνα με οποιαδήποτε κάρτα τους. Στην κλήρωση συμμετέχουν όλες οι κινήσεις που έχουν πραγματοποιηθεί από 1/01/2006. Κάθε 1 Ευρώ είναι και μία συμμετοχή στην κλήρωση. Οι αναλήψεις μετρητών δεν συμπεριλαμβάνονται στην κλήρωση. Η κλήρωση των δώρων θα πραγματοποιηθεί κάθε δεύτερη Τρίτη κάθε μήνα. Το άτομο που θα κληρωθεί θα πρέπει να απαντήσει ορθά σε μία ερώτηση που θα του υποβληθεί.

Ο νικητής/τρια, με την αποδοχή του δώρου δεσμεύεται να συμμετέχει σε δραστηριότητες Δημοσίων Σχέσεων γι' αυτή την προωθητική ενέργεια και να είναι διαθέσιμος/η για συνεντεύξεις εάν του/της ζητηθεί από το ΜΜΕ, ενώ η εικόνα του/της μπορεί να χρησιμοποιηθεί για δημοσιότητα από τους υπεύθυνους προώθησης.

Το νέο χρώμα
της ταχύτητας!

cablenet/surf+view 5M

€39 το μήνα

5 Mbps Ίντερνετ και 40 κανάλια

**Το νέο χρώμα της Cablenet...
τρέχει με απίστευτη ταχύτητα!**

- 5 Mbps ευρυζωνική πρόσβαση
- 40 τηλεοπτικά κανάλια
- Δωρεάν Wi-Fi
- Δωρεάν εγκατάσταση
- Αναβάθμιση στα 10 Mbps με μόνο €30 το μήνα
- Τηλεφωνική γραμμή με μόνο €3 το μήνα

Cablenet... άνετα!

Τα σενάρια μιας οριακής πλειοψηφίας

Το πρόβλημα για τον Γιώργο Παπανδρέου δεν είναι η αυτοδυναμία, αλλά το ενδεχόμενο να κυβερνήσει με 151-152 βουλευτές

Του ΣΤΑΥΡΟΥ ΛΥΓΕΡΟΥ

Πριν ανοίξουν οι κάλπες τίποτα δεν είναι δεδομένο, αλλά οι δημοσκοπήσεις δεν αφήνουν περιθώρια για το ποιος θα είναι ο νικητής των εκλογών της 4ης Οκτωβρίου. Το προβάδισμα του ΠΑΣΟΚ είναι της τάξεως των 5-6 μονάδων και παγιωμένο. Επειδή είναι προϊόν παρατεταμένης πολιτικής φθοράς κι όχι συγκυριακού πολιτικού σπασμού, είναι μάλλον απίθανο να ανατραπεί κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου. Έτσι όπως έχουν έλθει τα πράγματα, οι επιδόσεις των δύο πρωταγωνιστών στην τελική ευθεία θα επηρεάσουν το μέγεθος της «πράσινης» νίκης και αντιστοίχως της «γαλάζιας» ήττας.

Το εν λόγω μέγεθος δεν είναι μόνο θέμα εντυπώσεων. Έχει και πολύ πρακτικές πολιτικές συνέπειες. Ο πρωθυπουργός επέλεξε να προκηρύξει εκλογές τώρα όχι τόσο για να αποφύγει μια μακρά προεκλογική περίοδο, όπως δηλώνει, όσο για να μην υποστεί εκλογική πανώλεθρία τον ερχόμενο Μάρτιο. Θεωρητικά, το κυβερνών κόμμα θα μπορούσε να εκμεταλλευθεί το εξάμηνο μέχρι την εκλογή Προέδρου Δημοκρατίας για να ανατρέψει τον συσχετισμό δυνάμεων. Πρακτικά, οι πιθανότητες για κάτι τέτοιο ήταν αμελητέες.

Υπενθυμίζουμε ότι το ΠΑΣΟΚ πέρασε στην πρώτη θέση πριν από ένα χρόνο. Κατά τη διάρκεια αυτού του χρόνου οι σπασμωδικές και αποσπασματικές προσπάθειες του Κώστα Καραμανλή να γυρίσει το παιχνίδι έπεσαν στο κενό. Τα σκάνδαλα και η κακή δημοσιονομική κατάσταση, που οξύνθηκε περαιτέρω από τη διεθνή οικονομική κρίση, ουσιαστικά έχουν θέσει την κυβέρνηση σε τροχιά πολιτικής απαξίωσης. Το αποτέλεσμα των ευρωεκλογών αποτύπωσε αυτή την πραγματικότητα και τροφοδότησε τη δυναμική επανόδου του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία, παρ' ότι σε μεγάλο βαθμό συνεχίζει να μην πείθει.

Ο πρωθυπουργός διεκδικεί τη νίκη και δεν θα μπορούσε δημοσίως να λέει κάτι διαφορετικό. Στην πραγματικότητα, όμως, αυτό που πραγματικά μπορεί να διεκδικήσει είναι η «μικρή ήττα». Όπως έχουμε ήδη αναφέρει, δεν πρόκειται μόνο για θέμα ε-

Το εκλογικό σύστημα είναι κομμένο και ραμμένο στα μέτρα του πρώτου κόμματος. Ακόμα και εάν δεν κερδίσει αυτοδυναμία, το πριμ των 40 εδρών τού εξασφαλίζει τον απόλυτο έλεγχο του παιχνιδιού.

Η πιθανότητα το ΠΑΣΟΚ να ζητήσει νέες εκλογές, τα διλήμματα του ΣΥΡΙΖΑ και το απίθανο της συγκυβέρνησης των δύο μεγάλων.

ντυπώσεων. Αφορά και τη μελλοντική πολιτική ανάκαμψη της Ν.Δ. και την παραμονή του Κώστα Καραμανλή στο τιμόνι της.

Δεν θα παραιτηθεί

Η δήλωσή του ότι θα παραμείνει δεν έχει από μόνη της αποδεικτική αξία, γιατί δεν θα μπορούσε σε προεκλογική περίοδο να πει κάτι διαφορετικό. Υπάρχουν συγκλίνουσες εκτιμήσεις, όμως, ότι δεν προτίθεται να παραιτηθεί.

Ο μόνος λόγος, που θα τον ωθούσε προς αυτή την κατεύθυνση είναι μια πολύ βαριά ήττα. Μ' αυτή την έννοια, τόσο η διενέργεια εκλογών τώρα όσο και ο τρόπος που φαίνεται ότι θα δώσει τον προεκλογικό αγώνα, έχουν σχέση με την παραμονή του ή όχι στην ηγεσία.

Το μέγεθος της ήττας θα επηρεάσει τις μετεκλογικές εξελίξεις και συνολικότερα. Πολλοί εστιάζουν στο εάν το ΠΑΣΟΚ θα κατακτήσει ή όχι αυτοδυναμία, θεωρώντας ότι εκεί θα κριθεί το ζήτημα της εξουσίας. Αυτό, όμως, δεν ισχύει. Το εκλογικό σύστημα είναι κομμένο και ραμμένο στα μέτρα του πρώτου κόμματος. Ακόμα και εάν δεν κερδίσει αυτοδυναμία, το πριμ των 40 εδρών τού εξασφαλίζει τον απόλυτο έλεγχο του παιχνιδιού. Θεωρητικά, βεβαίως, υπάρχει η δυνατότητα όλα τα άλλα κόμματα να συ-

νεργασθούν για τον σχηματισμό κυβέρνησης. Στην πράξη, όμως, αυτό είναι αδύνατο. Είναι δεδομένο ότι το ΚΚΕ δεν συμμετέχει σε κυβέρνηση, πολύ περισσότερο από κοινού με το ΛΑΟΣ.

Εάν, όπως όλα δείχνουν, πρώτο κόμμα είναι το ΠΑΣΟΚ, το χειρότερο σενάριο για τον Γιώργο Παπανδρέου δεν είναι η έλλειψη αυτοδυναμίας. Είναι η οριακή κοινοβουλευτική πλειοψηφία. Σε μια τέτοια περίπτωση, θα βρεθεί στο δίλημμα ή να προκηρύξει αμέσως νέες εκλογές ή να κυβερνήσει με 151-152 έδρες.

Όταν υπάρχει η δυνατότητα σχηματισμού κυβέρνησης, η προκήρυξη νέων εκλογών μάλλον θα προκαλέσει πολιτικές παρενέργειες. Το ΠΑΣΟΚ, άλλωστε, βαδίζει προς την εξουσία λόγω του συνδρόμου της αρνητικής ψήφου κι όχι επειδή θεωρείται αξιόπιστη ε-

ναλλακτική λύση στο πρόβλημα της διακυβέρνησης. Κατά συνέπεια, το πιθανότερο είναι ο Γιώργος Παπανδρέου να μην πάρει το ρίσκο και να κυβερνήσει με τις όποιες δυσκολίες συνεπάγεται η οριακή κοινοβουλευτική πλειοψηφία.

Στην περίπτωση που το ΠΑΣΟΚ δεν αποσπάσει αυτοδυναμία, όλα τα καρτιά θα είναι στα χέρια του. Για λόγους εντυπώσεων θα απευθύνει πρόταση κυβερνητικής συνεργασίας στον ΣΥΡΙΖΑ. Λόγω και των έντονων εσωτερικών αντιθέσεων του, κατά πάσα πιθανότητα αυτός θα την απορρίψει ή θα θέσει απαγορευτικούς όρους. Ο Γιώργος Παπανδρέου θα έχει την αναγκαία δικαιολογία για να οδηγήσει σε νέες εκλογές. Θα ζητήσει καθαρή αυτοδυναμία για να κυβερνηθεί ο τόπος και οι αντιπάλοι του δεν θα μπορούν να αντιτάξουν σοβαρό αντεπιχείρημα.

Τα δύο κλειδιά

Το εάν θα πάρει το ΠΑΣΟΚ αυτοδυναμία στις 4 Οκτωβρίου δεν εξαρτάται από τη διαφορά που θα το χωρίσει από τη Ν.Δ. Εξαρτάται απ' ενός από το ποσοστό του κι απ' ετέρου από το εάν θα μπουκώσει στη Βουλή ο ΣΥΡΙΖΑ και οι Οικολόγοι. Εάν τα δύο αυτά μικρά κόμματα δεν συγκεντρώσουν το αναγκαίο 3%, οι «πράσινοι» δύσκολα θα χάσουν την αυτοδυναμία, δεδομένου ότι το αναγκαίο ποσοστό θα είναι κάτω από το 40%.

Η είσοδος του ΣΥΡΙΖΑ στη Βουλή στις 4 Οκτωβρίου δεν εξασφαλίζει αυτομάτως και την κοινοβουλευτική επιβίωσή του. Εάν το ΠΑΣΟΚ δεν αποσπάσει αυτοδυναμία και ξανασηθούν κάλπες, τα μικρότερα κόμματα θα πιεσθούν. Περισσότερο θα πιεσθεί ο όμορος ΣΥΡΙΖΑ. Σύμφωνα με τις δημοσκοπήσεις, εάν στις επικείμενες εκλογές καταφέρει να μπει στη Βουλή το ποσοστό του δεν θα είναι πολύ μεγαλύτερο από το 3%. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι οι μάλλον αναπόφευκτες απώλειες στις «κολλήτες» εκλογές μπορεί να αποβούν μοιραίες.

Υπό την απειλή να παραταθεί η κυβέρνηση σε μία τόσο δύσκολη συγκυρία, το ΠΑΣΟΚ θα αποσπάσει μεγαλύτερο ποσοστό, ενώ το πριμ που θα πάρει ως πρώτο κόμμα θα είναι 50 κι όχι 40 έδρες, λόγω της τροποποίησης που έκανε στον εκλογικό νόμο ο Πρόεδρος Παυλόπουλος. Με άλλα λόγια, εάν ξανασηθούν κάλπες, κατά πάσα πιθανότητα οι «πράσινοι» θα βρεθούν με άνετη κοινοβουλευτική πλειοψηφία.

Το σενάριο της συγκυβέρνησης των δύο μεγάλων παρατάξεων, που συγκινεί πολύ επιχειρηματικούς κύκλους, είναι εκτός ημερήσιας διάταξης. Θα υπήρχε ως ενδεχόμενο εάν ωθούνε προς τα εκεί η κοινοβουλευτική αριθμητική. Εάν, δηλαδή, δεν μπορούσε να προκύψει αλλιώς βιώσιμη κυβέρνηση. Όπως αναλύσαμε παραπάνω, όμως, αυτό δεν συμβαίνει.

1.3 ClearTec: Εκπομπές CO2 (119 gr/km). Κατανάλωση καυσίμων (5.0L/100km) Μεικτός κύκλος

NEO COLT 1.3Lt ClearTec

Η ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ*

Αρχική τιμή €11,495

Κυβερνητική ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ - € 700

Τελική Τιμή

€10,795

Το πιο Πράσινο... το πιο Οικονομικό!

*Ενώ η περίοδος της απόσυρσης έχει τελειώσει, το **Colt** συνεχίζει με επιχορήγηση. Γιατί είναι το μόνο στην κατηγορία του που με το επαναστατικό σύστημα AUTO STOP & GO (Αυτόματη Στάση & Εκκίνηση) μειώνει τις εκπομπές ρύπων κάτω των 120 gr/km και εξασφαλίζει τη χορηγία του Ιδρύματος Ενέργειας Κύπρου. Το **νέο Colt** κυκλοφορεί πιο φιλικό προς το περιβάλλον με **119 gr/km**, δυνατό με **95 PS**, πιο οικονομικό με **5 lt/km** και τελική τιμή μόνο **€10.795**, αλλά και **7 χρόνια εγγύηση**.

Η FAIRWAYS αναλαμβάνει για εσάς, τη συμπλήρωση όλων των σχετικών εντύπων επιχορήγησης.

FAIRWAYS

love that car

Drive@earth

Ο σχολικός εκφοβισμός αφήνει τραύματα

Φαινόμενο που εκδηλώνεται με μια απλή σπρωξιά μέχρι και με ηλεκτρονικό εκβιασμό μέσω email και sms

Της ΑΓΓΕΛΙΑΣ ΦΟΥΡΝΑΡΗ

Το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού είναι μια συνηθισμένη και κοινή εμπειρία για πολλά παιδιά και εφήβους. Τις περισσότερες φορές οι ενήλικες δεν παίρνουν σοβαρά τις διάφορες ενδείξεις που παρουσιάζονται, μέχρι που λυπηρές ακόμα και τρομακτικές ιστορίες βγαίνουν στην επιφάνεια. Ο σχολικός εκφοβισμός αποτελεί τραυματική εμπειρία για το παιδί-θύμα και έχει σοβαρές επιπτώσεις στη συναισθηματική και κοινωνική του ανάπτυξη, καθώς και στη σχολική του προσαρμογή. Αυτό που πρέπει να λάβουμε υπόψη είναι ότι συμβαίνει πολύ περισσότερο από όσο νομίζουμε και ότι μπορεί να αναστατώσει και να επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό τη ζωή ενός παιδιού. Συννηθισμένες εκδηλώσεις συμπεριφοράς που μαρτυρούν σχολικό εκφοβισμό:

- Σωματική επίθεση (σπρωξιμάτα, κλωτσιές, μπουνιές, χαστούκια κ.λπ.).
- Συναισθηματική επίθεση (σκόπιμη απομόνωση του παιδιού-θύματος, το να κρύβουν τα βιβλία του, να λερώνουν και να καταστρέφουν τα πράγματά του, να εκβιάζουν για χρήματα κ.λπ.).

- Λεκτική επίθεση (κοροϊδία, βρίσιμο, σαρκασμός, ειρωνεία, διάδοση ψευδούς φήμης, ρατσιστικά σχόλια, χειρονομίες, συκοφαντικά γκράφιτι, απειλές κ.λπ.).

- Σεξουαλικός εκφοβισμός (ανεπιθύμητο άγγιγμα, απειλές, προσβλητικά μηνύματα, γράμματα και εικόνες, λεκτική παρενόχληση κ.λπ.).

- Ηλεκτρονικός εκφοβισμός (χρήση Ίντερνετ, email, chat room, κλήσεις κινητών και sms με κακοποιητικό και απειλητικό περιεχόμενο, χρήση κάμερας με σκοπό την απειλή και την ταπεινώση του παιδιού).

Τα αγόρια τείνουν να χρησιμοποιούν περισσότερο σωματική βία και απειλές προς τα θύ-

Οι επιπτώσεις

Χωρίς παρέμβαση, το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού μπορεί να οδηγήσει σε σοβαρές ακαδημαϊκές, κοινωνικές και συναισθηματικές δυσκολίες. Το φαινόμενο αυτό τοποθετείται στο πλαίσιο της ενδοσχολικής βίας και όχι των ενδοσχολικών συγκρούσεων, όπου οι συμπλοκές μεταξύ των παιδιών είναι τυχαίες και μεμονωμένες και έχουν κυρίως ως στόχο το «παιχνίδι» παρά την εδραίωση της ισχύος μιας ομάδας.

Καλό είναι να μην υποτιμάμε τις συνέπειες που μπορεί να έχει ο σχολικός εκφοβισμός στη ζωή ενός παιδιού και αν οι γονείς παρατηρήσουν κάποια απότομη αλλαγή στη διάθεση του παιδιού, να αναζητήσουν τη βοήθεια κάποιου ειδικού, ο οποίος μαζί με το παιδί θα αναπτύξουν στρατηγικές χειρισμού της αρνητικής κατάστασης. Με την παρέμβαση αυτή μειώνεται αρκετά το ρίσκο των μακροχρόνιων συναισθηματικών επιπτώσεων στη ζωή του παιδιού.

ματά τους (ανεξάρτητα από το φύλο τους), ενώ τα κορίτσια τείνουν να κάνουν χρήση λεκτικών μορφών εκφοβισμού, που έχει συνήθως στόχο κάποιο άλλο κορίτσι. Πιθανά σημεία ότι ένα παιδί είναι θύμα σχολικού εκφοβισμού:

- Γίνεται επιθετικό, παράλογο, ανήσυχο.
- Εκφοβίζει ή θυματοποιεί άλλα παιδιά ή αδέρφια.

- Σταματά να τρώει.
- Φοβάται να χρησιμοποιήσει το κινητό ή το ηλεκτρονικό του ταχυδρομείο.

- Τρομάζει και φέρεται αμή-

Τα παιδιά-θύματα είναι πολύ πιο εύκολο να κάνουν απουσίες από το σχολείο, να παρουσιάσουν σχολική άρνηση και ψυχοσωματικά συμπτώματα (πονοκέφαλο, στομαχόπονο κ.λπ.).

χανα, όταν λαμβάνει μήνυμα στο κινητό.

- Φοβάται να περπατά μόνο στο σχολείο.

- Δεν θέλει να πηγαίνει σχολείο ούτε να χρησιμοποιεί το λεωφορείο.

- Εκλιπαρεί να το πάνε σχολείο με το αμάξι.

- Αλλάζει διαδρομή, πηγαίνοντας προς το σχολείο.

- Κάνει απουσίες/κοπάνες.

- Αρχίζει να τραυλίζει.
- Απειλεί με αυτοκτονία.
- Κλαίει πριν κοιμηθεί/έχει εφιάλτες.
- Το πρωί νιώθει άρρωστο και

δεν θέλει να πάει σχολείο.

- Πέφτει η σχολική του επίδοση.

- Επιστρέφει με σχισμένα ρούχα και κατεστραμμένα βιβλία.

- Του λείπουν πράγματα.

- Ζητά ή κλέβει χρήματα (για να τα δώσει στον θύτη-εκβιαστή).

- Χάνει συνέχεια το φαγητό του ή τα χρήματά του κι έτσι επιστρέφει πεινασμένο.

- Έχει ανεξήγητες μελανιές-χτυπήματα.
- Δίνει απίθανες εξηγήσεις για όλα τα παραπάνω.

Τα παιδιά-θύματα είναι πολύ πιο εύκολο να κάνουν απουσίες από το σχολείο, να παρουσιάσουν σχολική άρνηση και ψυχοσωματικά συμπτώματα (πονοκέφαλο, στομαχόπονο κ.λπ.) από τα παιδιά που δεν είναι θύματα σχολικού εκφοβισμού. Ο λόγος που δεν αποκαλύπτουν στους γονείς τους ή σε κάποιον άλλο ενήλικα το τι συμβαίνει στο σχολικό περιβάλλον είναι γιατί αισθάνονται ότι η παρέμβαση κάποιου μεγάλου δεν θα είναι αποτελεσματική και θα επιδεινώσει την κατάσταση. Τα παιδιά-θύματα εμφανίζουν χαμηλή αυ-

τοεκτίμηση, αδυναμία επίλυσης προβλημάτων, καταθλιπτικά στοιχεία, συναισθηματικές δυσκολίες, αίσθημα μοναξιάς, ενώ οι χαμηλές σχολικές επιδόσεις και οι απουσίες κατά τη φοίτηση είναι συχνά φαινόμενα. Τα παιδιά-θύματα εμφανίζουν στο μέλλον αδυναμία να αναλάβουν ευθύνες, να επιδείξουν συνέπεια στον κοινωνικό τους ρόλο, να συνάψουν διαπροσωπικές σχέσεις ή να έχουν ομαλή σεξουαλική ζωή.

Η κ. Αγγελίνα Φούρναρη είναι ψυχολόγος.

Τι πρέπει να κάνετε

Υποψιάζεσαι ότι το παιδί σου έχει πέσει θύμα σχολικού εκφοβισμού;

- Ζήτησέ του να σου μιλήσει και να σου εξηγήσει τι ακριβώς συμβαίνει. Δείξε κατανόηση και φιλική αντιμετώπιση, καθησυχάζοντάς το ότι δεν είναι δικό του το φταίξιμο και ότι καλά έκανε που σε εμπιστεύτηκε.

- Κάνε διάλογο μαζί του και ρώτησε το παιδί να σου πει τι πιστεύει ότι πρέπει να κάνει. Μήπως ήδη προσπάθησε να λύσει από μόνο του το πρόβλημα;

- Ενημέρωσε τον δάσκαλο ή τον σχολικό σύμβουλο. Οι περισσότερες εκδηλώσεις σχολικού εκφοβισμού συμβαίνουν στην αυλή του σχολείου, σε μέρη απομονωμένα, στις σχολικές τουαλέτες.

- Μην ενθαρρύνετε το παιδί να χρησιμοποιήσει βία, αλλά προτείνετε του να αγνοήσει τις απειλές και να ενημερώσει τον δάσκαλό του. Εξηγήστε του ότι ο στόχος των παιδιών που χρησιμοποιούν τον εκφοβισμό δεν είναι να προκαλέσουν την αντίδραση του παιδιού.

- Βοηθήστε το παιδί να μάθει να διατηρεί τη ψυχραιμία του και την αυτοπεποίθησή του, να μάθει τι πρέπει να απαντά στις περιπτώσεις εκφοβισμού και να είναι προετοιμασμένο για την επόμενη φορά. Ενθαρρύνετέ το να επιδιώκει να βρισκείται μέσα σε παρέες, έτσι ώστε να αποφεύγει το επεισόδιο. Ο σχολικός εκφοβισμός δεν φαίνεται να συμβαίνει τόσο συχνά μέσα σε μεγάλες παρέες παιδιών.

- Απαιτείστε από το σχολείο να ενημερώσει τους γονείς των παιδιών-θύτων.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ:

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΚΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ

Live

14/9

ΣΤΑΔΙΟ ΓΣΠ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

21:00

ΤΗΛ.: 22335433, 22472472

ΜΕΓΑΣ ΧΟΡΗΓΟΣ:

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ:

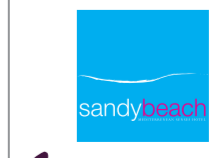
ΟΔΗΓΕΙ ΜΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ:

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

ΧΟΡΗΓΟΙ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ:

Cipriani Ristorante

Επιβραβεύουμε την αγάπη για μάθηση!

for the promotion

Πακέτο Χορηγιών και Υποτροφιών 2009

Επιβραβεύουμε την Αριστεία, Στηρίζουμε τους Νέους μας!

Βραβεύουμε τους πρωτεύσαντες φοιτητές για εισαγωγή:

- Στο Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών
- Στο Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Πειραιά
- Στο Τμήμα Οικονομικών του Πανεπιστημίου Κύπρου
- Στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα του Τμήματος Διαχείρισης Περιβάλλοντος του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου (ΤΕΠΑΚ)

Ενισχύουμε το Ταμείο της Επιτροπής Βοήθειας Παιδιών της Κύπρου

800 11 800
24 ΩΡΕΣ
+357 22 575555
(από εξωτερικό)

www.piraeusbank.com.cy

 **ΤΡΑΠΕΖΑ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ**

Τα όνειρά σας έχουν δύναμη.

Ποδοσφαιρικό παλατάκι για τη Λευκωσία

Περίπου 17 εκατ. ευρώ θα κοστίσει η ανέγερση γηπέδου 10-12 χιλιάδων θεατών στη θέση του Μακαρείου, αν περάσει σχετική εισήγηση

Του ΜΙΚΑΕΛΟ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

«Να πληρώσουμε οκτώ εκατομμύρια ευρώ για τη ριζική ανακαίνιση του υπάρχοντος σταδίου ή να προχωρήσουμε στην ανέγερση αμιγώς ποδοσφαιρικού σταδίου δέκα με δώδεκα χιλιάδων θέσεων, κόστους δέκα επτά εκατομμυρίων ευρώ». Αυτό το δίλημμα στριφογυρίζει τελευταία στο μυαλό των συμβούλων του ΚΟΑ, που έχουν πάρει την τελική εισήγηση των Τεχνικών Επιτροπών και στα τέλη Σεπτεμβρίου καλούνται να αποφασίσουν τι θα κάνουν με το Μακάρειο στάδιο. Η ιδέα της ανέγερσης νέου, αμιγώς ποδοσφαιρικού γηπέδου στη θέση της υπάρχουσας κατασκευής κερδίζει ο-

Η άλλη λύση προνοεί ριζική ανακαίνιση κόστους οκτώ εκατ. ευρώ, όχι όμως κατεδάφιση του Μακαρείου

λοένα και περισσότερους πόντους στο μυαλό των ανθρώπων του οργανισμού, που θεωρούν ότι έτσι λύνεται το τεράστιο γηπεδικό πρόβλημα της Λευκωσίας.

Δόξα, Διγενής, Εθνικός Άσσιας είναι οι πρώτοι υποψήφιοι χρήστες του νέου γηπέδου, το οποίο, αν ανεγερθεί, θα θεωρείται καλύτερο του ΓΣΠ. Το κόστος συντήρησης δεν ανησυχεί τους ενοίκους των πάνω ορόφων του ΚΟΑ, καθώς πιστεύουν πως, λόγω της μικρής χωρητικότητας, το νέο γήπεδο θα μπορεί να συντηρείται με τη διάθεση τριών με τεσσάρων χιλιάδων εισιτηρίων κάθε βδομάδα. Όσον αφορά στον στίβο, γίνονται σκέψεις αν όντως υπάρχει ανάγκη να δημιουργηθούν κουλούρα, όπως αυτά γίνονται σε ένα από τα δυο βοηθητικά που περιλαμβάνει το σχέδιο. Κάτι παρόμοιο με τις εγκαταστάσεις του ΓΣΠ, για παράδειγμα.

Το Μακάρειο κλείνει αν όχι την τελευταία μέρα του Οκτωβρίου (όπως αποφασίστηκε από το προηγούμενο Δ.Σ. του οργανισμού), τουλάχιστον μέσα στον Νοέμβριο, με την ε-

πίδα πως μέχρι τότε ο ΚΟΑ θα είναι σε θέση να στείλει τις μπουλντόζες για δουλειά. Λόγω του υψηλού κόστους και των δυο επιλογών, ο οργανισμός είναι υποχρεωμένος να προκηρύξει διεθνείς προσφορές, κάτι που μεγαλώνει το χρονικό διάστημα που θα απαιτηθεί για την παράδοση του γηπέδου προς χρήση. Όποια από τις δυο επιλογές κι αν προκριθεί, θεωρείται απίθανο το Μακάρειο να χρησιμοποιηθεί την ποδοσφαιρική σεζόν 2010-2011, ενώ στην περίπτωση ανέγερσης νέου γηπέδου, ίσως απαιτηθούν και 24 μήνες, οπότε δεν μπορεί να φιλοξενηθεί αγώνας μέχρι το τέλος του 2011.

«Δεν συντηρήθηκε όπως έπρεπε» Το Μακάρειο είναι το πιο παλιό από τα στάδια που χρησιμοποιούνται ακόμα στην Κύπρο. Κτίστηκε αμέσως μετά τον πόλεμο, με προδιαγραφές των αρχών της δεκαετίας του '70 και είναι φυσικό να μην πληροί τα σημερινά στάνταρ. Γι' αυτό και η Πυροσβεστική δεν δίνει έγκριση για χρήση ολόκληρων των πετάλων, αφού δεν υπάρχουν έξοδοι διαφυγής, σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Ποτέ δεν υπήρξαν, όμως τώρα καταλάβαμε πόσο απαραίτητες ήταν. Ο γενικός διευθυντής του ΚΟΑ δεν κρύβεται πίσω από το δάκτυλό του, όσον αφορά στις ευθύνες για τη σημερινή άθλια κατάσταση στην οποία βρίσκεται το στάδιο. «Δεν συντηρήθηκε σωστά», παραδέχεται ο Κώστας Παπακόστας, αν και προσθέτει πως η συνεχής χρήση του Μακαρείου δεν επέτρεψε κάτι τέτοιο.

Σήμερα στο ιστορικό στάδιο της Μακεδονίτισσας έχει μείνει να παίζει μόνο η Δόξα, που ως προσφυγικό σωματείο καταβάλλει ένα συμβολικό ποσό για τη χρήση του - η κανονική τιμή είναι 2.500 ευρώ ανά αγώνα. Μέχρι πέρσι έδινε εκεί τους αγώνες του και ο Διγενής, που έχει φτιάξει το γήπεδο της Λακατάμειας και παίζει εκεί πλέον. Αντίθετα, οι Κατωκοπίτες δεν έχουν απορροφήσει ακόμα τα κονδύλια που τους ενέκρινε ο ΚΟΑ και δεν έχουν περατώσει τις εργασίες στο γήπεδό τους στην Περιστέρωνα, που θα τους φιλοξενηθεί, όταν στο Μακάρειο μπει λουκέτο.

Η επιλογή που κερδίζει πόντους φαίνεται πως είναι η ανέγερση ποδοσφαιρικού γηπέδου στη θέση του υπάρχοντος, που θα είναι έτοιμο σε δυο χρόνια.

Άκρως ακατάλληλον για χρήση!

Ανύψωση του κιγκλιδώματος σε ένα σημείο της εξέδρας, καθαρισμός, περιφραγή των ακάλυπτων χώρων. Υπό τον φόβο επεισοδίων, η Αστυνομία παρήγγειλε στη διοίκηση του Μακαρείου να έχει προβεί στις άνωθεν εργασίες, οι οποίες αναμενόταν να περατωθούν μέχρι τα ξημερώματα. Προφανώς αγνοούν, πρώτον, ότι ο αποψινός αγώνας Δόξας-Ομόνοιας είναι χαμηλού κινδύνου και δεύτερον, κλείνουν τα μάτια στην ουσιαστικά ακαταλληλότητα του Μακαρείου.

Απόγευμα Τετάρτης, 9 Σεπτεμβρίου. Λίγο μετά τον αστυνομικό έλεγχο, μπήκαμε στις εξέδρες του σταδίου. Εικόνα εγκατάλειψης. Λες και έχει «κολλήσει» ο χρόνος. Κάγκελα σκουριασμένα πάνω από τα κεφάλια των θεατών. Πόρτες σπασμένες. Ένα από τα θεωρεία της δυτικής εξέδρας έχει καταντήσει χώρος απόθεσης πουλιών. Αμέτρητα σπασμένα καθίσματα, ακόμα και κάτω από τα έπιπλα. Μια καντίνα έχει μετατραπεί σε σκουπίδοτοπο. Δεν αποκλείεται σήμερα να ανοίξει!

Στην ανατολική εξέδρα η κατάσταση είναι χειρότερη. Οι εισοδοί έχουν α-

Η Αστυνομία μίλησε για σύρματα, πέτρες και ασφαλτοστρώσεις, όχι όμως για το οξύ πρόβλημα στις εξέδρες

φεθεί στο έλεος της σκουριάς. Οι κενές από πλαστικά καθίσματα θέσεις είναι περισσότερες, ενώ πολλές καρέκλες είναι σπασμένες, όλες σε άθλια κατάσταση. Σε αρκετά σημεία το μπετόν έχει φθαρεί και εξέχουν σκουριασμένα σίδηρα. Το πιο εύκολο πράγμα είναι να ξεκολλήσεις ένα κομμάτι από την περιφραγή. Με ποιο σκεπτικό η Αστυνομία διέταξε να απομακρυνθούν πέτρες και να αποκλειστούν οι ακάλυπτοι χώροι, αφού οι κοιλίγκαν μπορούν να προμηθευτούν πολεμοφόδια, τραβώντας με το χέρι τα τσιμέντα ή τις καρέκλες του σταδίου; Μήπως δεν μπήκαν στον κόπο ν' ανέβουν στην εξέδρα;

Ανοχή

Οι εξέδρες του Μακαρείου, όχι τμηματικά (όπως είπε η Πυροσβεστική που

μετά από 35 χρόνια ανακάλυψε ότι δεν υπάρχουν έξοδοι διαφυγής από τα πέταλα), αλλά στην ολότητά τους, είναι άκρως ακατάλληλες για χρήση. Αυτό αποτελεί δεύτερο, τρίτο ή και καθόλου ζήτημα για τη διοίκηση της Δόξας, η οποία αγόγγυστα, με τις ευλογίες της ΚΟΠ, της Αστυνομίας, του ΚΟΑ, αλλά και την ανοχή της Ομόνοιας, προχώρησε στην έκδοση 8.000 εισιτηρίων για τον αποψινό αγώνα. Πέρα από τον Σύνδεσμο Προστασίας Καταναλωτών, που οφείλει να ερευνηθεί τις τριτοκοσμικές συνθήκες στις οποίες θα φιλοξενηθούν το βράδυ άνθρωποι που πληρώνουν ακριβά το εισιτήριο, ποιος έχει την ευθύνη αν ένας οπαδός πέσει και κτυπήσει πάνω στις βίδες, στα πλαστικά και στα σκουριασμένα σίδηρα που εξέχουν; «Υπάρχει σχέδιο ασφάλισης θεατών, το οποίο ευελπιστούμε να αποδειχθεί ακριβές», είναι η απάντηση των διοικούντων των ΚΟΑ, οι οποίοι απολύτως λογικά δεν προχώρησαν σε βελτιωτικά έργα, αφού εντός δυο μηνών έπεται κατεδάφιση ή ριζική ανακαίνιση του σταδίου. Η Δόξα, όμως, γιατί συνεχίζει και παίζει στο Μακάρειο;

Για να κάτσει σ' αυτή την καρέκλα ένας φίλαθλος, θα πληρώσει 20 ευρώ σήμερα.

Αυτή η πύλη δεν έχει μεταφερθεί (ακόμα) σε μουσείο, αλλά θα ανοίξει το βράδυ στην ανατολική εξέδρα.

Πολεμοφόδια υπάρχουν μέσα στο γήπεδο, έτσι οι κοιλίγκαν δεν χρειάζεται να τρέχουν στους ακάλυπτους χώρους.

Τα καθίσματα είναι είδος προς εξαφάνιση στην ανατολική εξέδρα, όπου το τσιμέντο έχει αρχίσει να υποχωρεί, «ξερώνοντας» σκουριασμένα σίδηρα.

Μεταγραφή στη NOVA με

Δωρεάν*

μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2009

& Δωρεάν* εξοπλισμό

με κάθε πακέτο NOVA

Η προσφορά ισχύει μέχρι 30 Σεπτεμβρίου 2009, για νέους συνδρομητές.

multichoice
CYPRUS

value
pack
€27.50 ~~€15.50~~

cinema
+value
€32.50

sports
+value
€34.50

full
pack
€45.70

nova
CYPRUS
ΤΑ ΠΑΝΤΑ ΕΙΝΑΙ ΣΤΟ ΧΕΡΙ ΣΟΥ
22 00 22 00

* Ισχύει μέχρι 30/09/2009 για νέους συνδρομητές σε οποιοδήποτε πακέτο NOVA με 12 μήνη σύμβαση. Υπάρχει σε όρους και κανονισμούς και δεν περιλαμβάνει την εγκατάσταση.

O ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ

Football

Προσφορές σε Μπέκαμ

Λεωδμήνη θα πρέπει να θεωρείται η επιστροφή του Ντέιβιντ Μπέκαμ στην Ευρώπη τον προσεχή χειμώνα, καθώς ο ίδιος σε συνέντευξη του κατέστησε σαφές ότι αυτό επιθυμεί: «Όλος ο κόσμος γνωρίζει ότι θέλω να γυρίσω και να παίξω ποδόσφαιρο στην Ευρώπη. Υπάρχουν διάφορες επιλογές για μένα, αλλά προτιμώ να μη μιλώ για αυτές προς το παρόν. Εχω πολλές προτάσεις, κάτι που είναι πάντα καλό να έχει κανείς. Η Μίλαν θα ήθελε να επιστρέψω εκεί, αλλά έχω κι άλλες τρεις - τέσσερις προσφορές. Όταν έρθει η στιγμή, θα πάρω τις αποφάσεις μου», είπε ο Μπέκαμ, που ήρθε στην Ευρώπη για τον αγώνα της Αγγλίας με την Κροατία την Τετάρτη. Επιπλέον τόνισε ότι είναι πάντα σε επαφή με τον πρόεδρο της Ρεάλ Μαδρίτης, Φλορεντίνο Πέρεθ, που τον είχε φέρει στον ισπανικό σύλλογο το 2003: «Του τηλεφώνησα για να τον συχαρώ για την επάνοδό του στην προεδρία, είναι καλό για τη Ρεάλ και το ισπανικό πρωτάθλημα», είπε.

A BOLA

Σουμάχερ για το 2010

Ο αθλητικός διευθυντής της Φεράρι, Στέφανο Ντομενικάλι, βλέπει με καλό μάτι την επιστροφή του επτά φορές παγκόσμιου πρωταθλήτη της Φόρμουλας 1, Γερμανού Μίκαελ Σουμάχερ, στα αυτοκίνητα της ιταλικής εταιρείας για την προσεχή περίοδο. «Στο μυαλό του κυριαρχεί η επιθυμία να ξανατρέξει», είπε. «Ο τρόπος με τον οποίο ο Μίκαελ ανταποκρίθηκε στη πρόκλησή μας να αντικαταστήσει τον Φερίπε Μάσα με κόνι να πιστέψω πως θέλει να οδηγήσει και πάλι στις πίστες. Διαφορετικά θα είχε κρεμάσει αμετακλήτως το κράνος του», είπε ο Ιταλός παράγοντας της Φεράρι. Ο κ. Ντομενικάλι επισμημαίνει πάντως ότι η παγκόσμια ομοσπονδία θα πρέπει να επιτρέψει την αύξηση των αυτοκινήτων ανά ομάδα, ώστε να μπορέσει να επιστρέψει στους αγώνες ο Σουμάχερ.

theguardian

Το χρυσό της Σεμένια

Τα αποτελέσματα του τεστ φύλου στο οποίο υποβλήθηκε η παγκόσμια πρωταθλήτρια των 800 μέτρων Κόστερ Σεμένια, πρόκειται να εκδοθούν στις επόμενες ημέρες, αλλά ό,τι κι αν δείξουν, είναι απίθανο η Νοτιοαφρικανή να χάσει το χρυσό μετάλλιο που κατέκτησε στο Βερολίνο. Εκπρόσωπος της IAAF εξήγησε ότι θα χρειαστούν δύο εβδομάδες για να αναλυθούν τα αποτελέσματα, αλλά και πάλι δεν πρόκειται αυτομάτως να τιμωρηθεί η Σεμένια: «Δεν υπάρχει αυτόματα ακύρωση των αποτελεσμάτων σε τέτοια περίπτωση. Δεν πρόκειται για περίπτωση χρήσης απαγορευμένων ουσιών, άρα δεν μπορεί να υπάρξει αναδρομική ακύρωση των αποτελεσμάτων», είπε ο Νικ Ντέιβις.

EL PAIS

Ο Πέρεθ πήρε και διαιτητή

Ενας διαιτητής θεωρητικός εν δράσει, ο 43χρονος Κάρλος Μεχία Δάβιλα, είναι το τελευταίο μεταγραφικό απόκτημα του Φλορεντίνο Πέρεθ για τη Ρεάλ Μαδρίτης. Ο Μαδριλένος διαιτητής παραμένει στη λίστα των 22 που θα αφιρξουν φέτος τους αγώνες στην Πριμέρα Ντιβισιόν, αλλά τον Αύγουστο δεν πέρασε τις ιατρικές εξετάσεις λόγω ενός λουμπάγκο, όπως λέγεται. Στη Ρεάλ τώρα θα αναλάβει «εισαγωγές» για τους διαιτητές και θα αποτελέσει μέρος του οργανογράμματος των δημοσίων σχέσεων του συλλόγου. Αποστολή του θα είναι να συνοδεύει τους συναδέλφους του τη μέρα κάθε αγώνα και να τους προηγηθεί με ό, τι εκείνοι χρειαστούν. Βεβαίως, η Ρεάλ δεν είναι ο μόνος σύλλογος που προσλαμβάνει πρώην διαιτητή.

Η βολίδα από την Τζαμάικα, ο Ουσέιν Μπολτ, βρίσκεται από την Πέμπτη στη Θεσσαλονίκη, όπου θα τρέξει στα 200 μ. στον τελικό των φετινών γκραν προ.

Ο απόλυτος σταρ του στίβου

Ο Ουσέιν Μπολτ δίνει λάμψη στη Θεσσαλονίκη με τη συμμετοχή του στον τελικό των 200 μ.

της ΣΠΥΡΑΙΟΥΛΑΣ ΣΠΑΝΕΑ

Η καριέρα του με αριθμούς

Όταν ο Ουσέιν Μπολτ ήταν μικρός, ο πατέρας του τον πήγε σε γιναστήριο και ο πατέρα του τον πήγε σε γιναστήριο γιατί ο πατέρα του έτρεχε συνέχεια. «Πιάσκει απλά από υπερδραστηριότητα», ήταν η διάγνωση του ιατρού στον Γουέλσεσι Μπολτ. Η βολίδα από την Τζαμάικα βρίσκεται από την Πέμπτη στη Θεσσαλονίκη, όπου σήμερα θα λαμπρύνει με την παρουσία του τη κουλουρά του Καυταντζογλείου. Θα τρέξει στα 200 μ. (20.25) στον τελικό των φετινών γκραν προ.

Το όνομα του Ουσέιν Μπολτ βοήθησε για να πωληθούν τα εισιτήρια της διοργάνωσης. Ιδιαίτερα σήμερα αναμένεται το αδιαχώρητο στις κερκίδες του σταδίου. Για χθες, οι διοργανωτές πρότειναν δύο «αστροπελέκι», μισή ώρα πριν από την έναρξη των αγώνων (18.00) και μετά τη συναυλία των «Onirama», να παίζει μουσική (πλήι μπακ) μέσα στον αγωνιστικό χώρο. Ο Μπολτ, που λατρεύει τη ρέγκα και τα πάρτι,

αντιπρότεινε να εκτελέσει κρέντζ αλλά ζωντανά. Αυτό το αίτημα όμως ήταν ανέφικτο να πραγματοποιηθεί για τεχνικούς λόγους (εκείνη την ώρα οι αθλητές θα έκαναν προθέρμανση και δεν μπορούν να τοποθετηθούν καλύτερα). Βέβαια, ο πρωταθλητής έχει την ευκαιρία να καθίσει σε κον-

μένο στους άνδρες (200 μ., 19.91). Από τότε, η πρώτη θέση στα 100 και τα 200 μ. έχει μόνο ένα όνομα: Ουσέιν Μπολτ. Το 2008 (Μπίνγκ, Νέα Υόρκη) πετυχαίνει παγκόσμιο ρεκόρ στα 100 μ. (9.72), στους Ολυμπιακούς του Πεκίνου το κατεβάζει στα 9.69 και στο Παγκόσμιο του Βερολίνου το βελτιώνει σε 9.58. Το 2008 σημείωσε παγκόσμιο ρεκόρ και στα 200 μ. (19.30), το οποίο κατέρριψε φέτος με 19.19, πάλι στο Βερολίνο.

σκλοπη και ο πρωταθλητής κόσμου στα 100 και τα 200 μ. είχε κανονίσει να ξεκουραστεί στην Τζαμάικα. Τα... εξωγήινα, όμως, ρεκόρ που σημείωσε στο Βερολίνο ανάγκασαν τους διοργανωτές των αγώνων να καταθέσουν «γη και ύδωρ» στα πόδια του. Ξεκίνησε ένα παζάρι, το οποίο διήρκεσε, περίπου, δύο εβδομάδες και ο αθλητής ανέβαλε για λίγες ημέρες τις διακοπές του, φυσικά όχι με το αζημίωτο. Πληροφορίες ανεβάζουν την αμοιβή του ακόμα και στα 500.000 δολάρια. Ο Ουσέιν Μπολτ δεν έκρυψε ποτέ ότι λατρεύει το χρήμα. «Θέλω να γίνω πλούσιος», έχει δηλώσει, ενώ όταν έμαθε την αμοιβή του Κριστιάνο Ρονάλντο, είπε ότι μετάνιωσε που δεν έγινε ποδοσφαιριστής.

Ποιος είναι, όμως, ο Ουσέιν Μπολτ; Γεννήθηκε στο χωριό Σέργγουντ (κοντά στην πόλη Τρέτλ) εξασφαλιστώςε ελαχίστους πέντε μήνες πριν από την έναρξη της διοργάνωσης. Η οργανωτική επιτροπή άρχισε να στέλνει πρό-

βόλες και να ικανοποιήσει το πάθος του στο σημερινό αποκαϊρτιστήριο πάρτι της διοργάνωσης. Η συμμετοχή του «περαθλητή» εξασφαλιστώςε ελαχίστους πέντε μήνες πριν από την έναρξη της διοργάνωσης. Η οργανωτική επιτροπή άρχισε να στέλνει πρό-

βόλες και να ικανοποιήσει το πάθος του στο σημερινό αποκαϊρτιστήριο πάρτι της διοργάνωσης. Η συμμετοχή του «περαθλητή» εξασφαλιστώςε ελαχίστους πέντε μήνες πριν από την έναρξη της διοργάνωσης. Η οργανωτική επιτροπή άρχισε να στέλνει πρό-

Η απομυθοποίηση του Μαραντόνα

Πώς ο ήρωας των Αργεντινών μετατρέπεται σε αποδιοπομπαίο τράγο

Λν και πολλοί φαφλατιστώςε αρχικά με την επιλογή της αργεντινικής ομοσπονδίας να προσλάβει έναν πρώην παίκτη χωρίς προπονητική πείρα, έστω και με το όνομα και τις δάφνες του Μαραντόνα, ως τεχνικό της Εθνικής ομάδας, κανείς δεν περίμενε αυτή την κατάντια: από τον Απρίλιο και μετά, η Αργεντινή έχει «γράψει» τέσσερις ήττες σε πέντε αγώνες, συμπεριλαμβανομένων των ντροπιαστικών για την ομάδα του Μαραντόνα 6-1 από τη Βολιβία στη Λα Πας και 3-1 από τη Βραζιλία εντός έδρας, στο Ροσάριο πριν από μια εβδομάδα. Η Αργεντινή βρίσκεται στην πέμπτη θέση της βαθμολογίας, ενώ απειλεί να χρεωκοπήσει η Νότια Αφρική προκρίνονται οι πρώτοι τέσσερις και ο πέμπτος δίνει μπαράζ με μια ομάδα από τη Βόρεια και Κεντρική Αμερική. Ενα βαθμό πίσω από την Αργεντινή βρίσκ-

ει ο Ουρουγουάη, που περιμένει σε ένα μήνα την ομάδα του Μαραντόνα στην τελευταία αγωνιστική στην έδρα της για να την πάρει την πρόκριση.

Δεν έχουν άδικο όσοι λένε ότι οι επιλογές του τόσο σε παίκτη όσο και σε τεχνικό είναι παράδοξες. Ο καρβγιάς του με τον Σουάν Ρομάν Ρικέλμε, η αλλόκοτη σύνθεση της ομάδας με παίκτη που δεν θα είχαν αλλιώς θέση στην αποστολή, η άναρχη επιθετική τακτική του και η έλλειψη συγκέντρωσης στην άμυνα, ακόμη και σε στιγμές φάσεις, είναι οι βασικές αιτίες σε βάρος του πάλαι ποτέ «πίμπε ντ' όρο».

Είναι χαρακτηριστικό το παράδειγμα της πρόσκλησης δύο βετεράνων παικτών της ομάδας που ο Μαραντόνα λατρεύει, της Μπόκα Τζούνιορς. Ο 35χρονος επιθετικός Μαρτίν Παλέρρο επέστρεψε στην Εθνική ύστερα από

Ο Μαραντόνα αντιμετωπίζει έντονη αμφισβήτηση στην Αργεντινή.

10 χρόνια, ενώ ο 36χρονος αμυντικός Ρολάντο Σκαβίβι δεν πίστευε ότι είχε κληθεί για το πρώτο διεθνές ματς της καριέρας του και τηλεφώνησε στον Μαραντόνα για να ρωτήσει εάν επρόκειτο για φάρσα.

Την ίδια ώρα, στην Αργεντινή, διερωτώνται γιατί δεν παίζουν στην Εθνική παίκτες που βρίσκονται στο απόγειο της καριέρας τους, όπως ο Λισάνδρο Λόπες, ο Εστέμπαν Καμπάσο και ο Βάλτερ Σάμουελ. Οι εναπομείναντες αγώνες για την Αργεντινή είναι εντός έδρας, με ουραγό της βαθμολογίας το Περού στις 10 Οκτωβρίου και εκτός έδρας, με την παραδοσιακή αντίπαλο Ουρουγουάη στις 13 Οκτωβρίου στο Μοντεβιδέο, ένας αγώνας αποφασιστικής σημασίας, αφού είναι πιθανό εκεί να κριθεί το τελευταίο εισιτήριο για το Μουντιάλ.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ισχυρά «πυρά»

Ξέσπασε ο Τύπος στην Αργεντινή κατά του Ντιέγκο Μαραντόνα για τις αλλεπάλληλες ήττες της Αργεντινής. Κάποτε ο «Ντιεγκίτο» ήταν για τους Αργεντινούς κάτι σαν την ιερή αγελάδα των Ινδών: ό,τι κι έκανες ήταν καλώς κερμωμένο, ακόμη κι όταν έπαιρνε ναρκωτικά ή απειλούσε δημοσιογράφους με όπλα.

Τώρα, όμως, που παίζει με την τύχη της «αλμυροειδέστως», τα πράγματα άλλαξαν: «Αυτός ο Μαραντόνα έδειξε με δραματικό τρόπο ότι δεν έχει γεννηθεί για να είναι προπονητής, ότι η δοξασιμένη του εικόνα ήταν χρήσιμη στην αρχή, αλλά όχι πια», εξήγησε η εφημερίδα «Διάριο Ποπούλαρ», για να συμπληρώσει χαρακτηριστικά: «Εκουμε κολλήσει μέσα στην κόλαση». Ομοίως και η αθλητική εφημερίδα «Ολέ» είχε προχτές τη φωτογραφία του Μαραντόνα με τίτλο «Δεν πάμε πουθενά».

ΣΤΗ ΣΕΝΤΡΑ / Του ΑΝΤΩΝΗ ΚΑΡΠΕΤΟΠΟΥΛΟΥ

Μετατραυματικό ψυχόδραμα

Η προσοχή των φιλάθλων όλη αυτή την εβδομάδα συγκεντρώθηκε στα οδοντορρα παθήματα της εθνικής μας ομάδας ποδοσφαίρου και στα σπουδαία μαθήματα που παραδίδει σε όλους τους φίλους του αθλήματος η νέα εθνική ομάδα του μπάσκετ. Όμως, την αληθινή συγκίνηση αυτή τη φορά την έζησε όποιος παρακολούθησε τα παιχνίδια της εθνικής ομάδας βόλεϊ στην Τουρκία.

Η εθνική του βόλεϊ πέρασε μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας ένα αληθινό μετατραυματικό σοκ. Η ήττα - αποκλεισμός από τους Αμερικανούς στην Αθήνα, μετά ένα ματς σχεδόν κερδισμένο (η

Εθνική μας κέρδιζε με 2-1 σαι και είχε αβαντάζ οκτώ πόντων στο τέταρτο!) εξελίχθηκε σε ένα είδος «φιάλη» που τους κυνηγούσε όλους για χρόνια. Η ομάδα βρέθηκε υπό την παρατεταμένη επίφραση ενός ψυχικού τραύματος: στα επόμενα τουρνουά την καταδίωκε η ανάμνηση εκείνης της ιστορικής αποτυχίας που σημάδεψε τις καριέρες μερικών αληθινά ταλαντούχων παικτών της. Στην Τουρκία πήγε για να παίξει στο πανευρωπαϊκό πρωτάθλημα χωρίς κανείς να περιμένει ότι θα κάνει τίποτα περισσότερο από μια νίκη στην πρώτη φάση. Με τις τόσο πολλές αποτυχίες που κουβαλούσε, δεν σε άφινε να περιμένεις τίποτα.

Ο αθλητισμός δεν είναι μια συλλογή από νίκες ή ήττες, είναι πολλές φορές μια σειρά από ιστορίες γεμάτες συναισθήματα

Μόνον και ξεχασμένη απ' όλους μας η Εθνική μας πήγε στη Σμύρνη κι έκανε μια σειρά από συγκινητικά ματς. Κέρδιζε τα τρία πρώτα κι έχασε στη δεύτερη φάση από τη Γερμανία αρχικά και από τη Γαλλία στη συνέχεια. Όταν γράφονταν αυτές οι γραμμές, δεν είχε γίνει ακό-

μη το ματς με την πανίσχυρη Πολωνία - αλλά δεν είναι το θέμα στην περίπτωση της ηθικής της κατάληξη στο τουρνουά ώστε να μας αποσκολιόν τέτοιες λεπτομέρειες: σημασία στην ιστορία της έχει, ότι κάρη στην πολύ καλή δουλειά του Καζάξη, η ομάδα ξαναβρέθηκε παίζοντας κάθε παιχνίδι στα ίσια, κατορθώνοντας όχι απλά να μας πείσει για την αξία της, αλλά και να κάνει μια αληθινή υπέρβαση, ξαναβρίσκοντας πρώτα απ' όλα την εμπιστοσύνη στον εαυτό της. Κάθε παιχνίδι της στη Σμύρνη, χαμένο ή κερδισμένο, ήταν ένα αληθινό μάθημα: η πίστη μεγάλωνε και μαζί και ο δικός μας σεβασμός για την προσπάθεια. Ο αθλητισμός

δεν είναι μια συλλογή από νίκες ή ήττες, είναι πολλές φορές μια σειρά από ιστορίες γεμάτες συναισθήματα.

Η Εθνική μας έχασε την Τετάρτη το βράδυ ένα ματς από τους Γάλλους στο οποίο έδωσε τα πάντα. Ήταν καλή, ρωμαλέα, σπουδαία, αλλά ο έμπειρος αντίπαλός της ήταν κατά τη καλύτερη. Δύο από τα τρία σαι κάρηθηκαν στις λεπτομέρειες: οι διαβληματικές άμυνες των Γάλλων έκαναν τη διαφορά. Όμως, η ελληνική ομάδα κατέθεσε στο γήπεδο ό,τι καλύτερο στην καρδιά της, κάνοντας όλους μας για λίγο κοινωνούς της δυσκολίας της προσπάθειάς της. Ψηλά το κεφάλι, παλικάρια...

Έπιασαν δουλειά οι φιναλίστ

Η κατάσταση στα ρόστερ ΑΠΟΕΛ και Κεραυνού, ένα μήνα πριν την έναρξη της σεζόν

Του ΗΡΩΔΟΤΟΥ ΜΙΑΤΙΛΑΔΟΥΣ

Από την pole position «μπήκε» στους περσινοί τελικούς του πρωταθλήματος ο Κεραυνός, ο ΑΠΟΕΛ όμως ήταν αυτός που τερμάτισε τελικά, «βλέποντας» πρώτος την καρό σημαία. Οι δύο φιναλίστ της σεζόν, η οποία και τελείωσε πριν μερικούς μήνες, ξεκίνησαν την εβδομάδα που μας πέρασε την προετοιμασία τους για τη νέα χρονιά με τα ίδια ακριβώς όνειρα και στόχους. Πρωτάθλημα, κύπελλο και μια καλή πορεία στην Ευρώπη. Πα-

στον Κεραυνό εμπιστευτήκαν τη στελέχωση του ρόστερ σε παίκτες που γνώριζαν από το κυπριακό πρωτάθλημα, ενώ στον ΑΠΟΕΛ ρισκάρουν περισσότερο, φέρνοντας παίκτες με πλούσια CV για πρώτη φορά στο νησί

ρόλα αυτά, οι δύο κορυφαίες μπασκετικά ομάδες της επαρχίας Λευκωσίας ξεκινούν από διαφορετική θέση ισχύος. Ο Κεραυνός ενισχύθηκε ποιοτικά και εντυπωσιακά, με αποτέλεσμα να θεωρείται το πρώτο φαβορί, ενώ στον ΑΠΟΕΛ άργησε να πάρει μπρος ο προγραμματισμός, όμως έχει στηθεί ένα αρκετά αξιόλογο ρόστερ.

Αργό ξεκίνημα ο ΑΠΟΕΛ

Τον περασμένο Απρίλιο – σε συνέντευξη του στην «Κ» – ο προπονητής του ΑΠΟΕΛ, Χρήστος Στυλιανίδης, είχε πιασ στόχος των γαλαζοκίτρινων ήταν να διατηρήσουν το ρόστερ με το οποίο η ομάδα στέφθηκε πρωταθλήτρια για πρώτη φορά μετά από επτά χρόνια. Πέντε μήνες μετά, μόνο τρεις παίκτες έχουν απομείνει από την ομάδα που πανηγύρισε τον τίτλο στον 4ο τελικό των πλέι οφ στο Λευκόθεο κόντρα στον Κεραυνό. Ο αρχηγός Γιώργος Αναστασιάδης, το πολυεργαλείο Γκέρμπερ Βαν Ντόρμπε και ο βετεράνος Ντάριν Φόουκς.

Η φυγή πρώτα του Λόνι Κούπερ και μετά του Τζο Τζο Γκαρσία, με προορισμό τον μεγάλο αντίπαλο που εδρεύει στον Στρόβολο, έφεραν τριγμούς στην ομάδα της Λευκωσίας. Η διοίκηση του Χριστόδουλου Έλληνα αποτέλεσε στόχο των οπαδών που είδαν τον MVP (Κούπερ) και τη σημαία της ομάδας (Γκαρσία) να επιλέγουν τον Κεραυνό για τη συνέχεια της καριέρας τους. Όμως η έλευση του Πρόδρομου Πετρίδη στην προεδρία του σωματείου έφερε πρεμία και τάξη στην ομάδα, ενώ έδωσε το έναυσμα να ξεκινήσει και ο προγραμματισμός.

Σήμερα, ένα μήνα πριν την έναρξη της σεζόν 2009-2010, το ρόστερ του ΑΠΟΕΛ είναι σχεδόν γεμάτο και μάλιστα με καλαθοσφαιριστές των οποίων τα βιογραφικά δείχνουν πως, αν μη τι άλλο, θα διατηρήσουν την ομάδα σε

τροχιά πρωταθλητισμού. Τις δύο θέσεις του σέντερ καλύπτουν ο διεθνής Ισραηλινός Αμίτ Ταμίρ (2.10 μ.) και ο διεθνής από το Μάλι, με γαλλικό διαβατήριο, Ουσμάν Σισέ (2.06 μ.). Οι Λιούις Σιμς (Αμερικανός με ισπανικό διαβατήριο, 2.03 μ.) και Γκέρμπερ Βαν Ντόρμπε (Βέλγος, 2.11 μ.) προορίζονται για τη θέση του πάουερ φόργουορντ, ενώ στη θέση του σμιλ φόργουορντ θα αγωνίζονται οι Τζερνόν Ρόμπερτς (διεθνής με το Ισραήλ, 1.94 μ.) και Φίλιπ Σάλιβαν (1.96 μ.) από τις Βερμούδες με βρετανικό διαβατήριο. Ο Αμερικανός Μπράντον Χιθ (1.93 μ.) και ο πρώην διεθνής Γιώργος Αναστασιάδης καταλαμβάνουν τις θέσεις των σουτίνγκ γκαρντ. Σε ό,τι αφορά τον πόντ γκαρντ, στη θέση αυτή θα δίνει βοήθειες ο Μπράντον Χιθ, ενώ θα αποκτηθεί και Αμερικανός που θα προορίζεται για βασικός. Το ρόστερ συμπληρώνουν οι νεαροί Μιχάλης Κανταρτζής και Ανδρέας Χαριδημού, ο Χάρης Σείσου που επέστρεψε από τις σπουδές στην Αγγλία, καθώς και ο αγέραστος 42χρονος Ντάριν Φόουκς.

Ο Χρήστος Στυλιανίδης και ο συνεργάτης του Νίκος Λαμπρίας πρόθεσαν αρκετή δύναμη κάτω από τα καλάθια, ενώ πολύ καλά στοιχεία δείχνουν και οι περιφερειακοί. Κάποια ερωτηματικά σχετικά με τον χαρακτήρα των Λιούις Σιμς και Φίλιπ Σάλιβαν (που πέσει αγωνίζονταν στον Απόλλωνα) αναμένεται να απαντηθούν, όταν μπούμε για τα καλά στη σεζόν.

Η ευρωπαϊκή προοπτική

Για πρώτη φορά κυπριακή ομάδα θα συμμετάσχει σε διοργάνωση της ULEB. Ο ΑΠΟΕΛ θα παίξει στο Eurocup, όπου κληρώθηκε να αντιμετωπίσει σε διπλούς αγώνες την ιταλική Τεράμο (20/10 Λευκόθεο, 27/10 Πάλα Σκαπρίανο). Αν οι γαλαζοκίτρινοι ξεπεράσουν το εμπόδιο της Τεράμο, τότε θα πάρουν το εισιτήριο για τη φάση των ομίλων του Eurocup. Σε αντίθετη περίπτωση, αν δηλαδή ο ΑΠΟΕΛ αποκλειστεί από τη δεύτερη τη τάξη διοργάνωση της Ευρώπης, θα συνεχίσουν την ευρωπαϊκή του πορεία στο EuroChallenge και στον 2ο όμιλο, κόντρα σε Χιμικ (Ουκρανία), Στραμβούργκ (Γαλλία) και Αιφέλ Τάουερς (Ολλανδία).

Φουλ επίθεση ο Κεραυνός

Η χαμένη ευκαιρία για την back to back κατάκτηση του πρωταθλήματος, παρά το πλεονέκτημα της έδρας με το οποίο μπήκαν στους τελικούς, πείσωσε τους ανθρώπους του Κεραυνού, οι οποίοι με τις μεταγραφικές κινήσεις το καλοκαίρι φρόντισαν να τοποθετήσουν την ομάδα τους στη θέση του πρώτου φαβορί για τον τίτλο.

Η απόκτηση των Τζο Τζο Γκαρσία και Λόνι Κούπερ από τον ΑΠΟΕΛ, των Μπράντον Σμιθ και Σαμ Τζόουνς από τον Απόλλωνα, η επιστροφή του Ντόμακο Βιντάκοβιτς, αλλά και η διατήρηση του περσινού κορμού (Τρισόκκας, Χατζ, Νταμιάνοβιτς, Πηλαβάς, Ζαχαρίου, Ραζής) αποδεικνύουν την εμπιστοσύνη σε παίκτες που γνωρίζουν τα κυπριακά παρκέ και οι οποίοι δεν θα

Ο ΑΠΟΕΛ «έκλειψε» στους περσινοί τελικούς των πλέι οφ το πλεονέκτημα έδρας και τον τίτλο από τον Κεραυνό, με την ομάδα του Στρόβολου όμως να κερδίζει τις εντυπώσεις στο φετινό μεταγραφικό παζάρ. Ξεκινάει η μετακίνηση του Τζο Τζο Γκαρσία από τους γαλαζοκίτρινους στους ερυθροκίτρινους.

Ο Αζουλαί επέστρεψε στον πάγκο του Κεραυνού μετά από σχεδόν πέντε χρόνια.

αποτελέσουν λαχείο. Παράλληλα, η έλευση του Γκαρσία αποτέλεσε και γερό πλήγμα στο γόπτρο του μεγάλου ντόπου αντιπάλου, του ΑΠΟΕΛ.

Το κερσάκι στην τούρτα για τους περσινοί φιναλίστ είναι ο ερχομός του διεθνή με το Πουέρτο Ρίκο, Καρμέλο Λι. Ο 32χρονος (07/06/1977) φόργουορντ – ύψους 2.01 μ. – εκτός από το «ζωγραφιστό», έχει την ευχέρεια να αγωνίζεται και μακριά από τα καλάθια, διαθέτει καλό σουτ από μέση και μακρινή απόσταση, ενώ είναι ιδιαίτερα κανός στο ριμπάουντ και στα κοψίματα.

Αλλαγή φιλοσοφίας έχουμε και στην άκρη του πάγκου, με τον Ισραηλινό Άντι Αζουλαί να επιστρέφει στην ομάδα, αναλαμβάνοντας τη θέση του Βασίλη Φραγκιά. Ο 42χρονος Αζουλαί είχε ένα πέρασμα από τον Στρόβολο τη σεζόν 2004-2005, όμως δεν ολοκλήρωσε το έργο του, αφού αποχώρησε τον Δεκέμβριο του 2004, λόγω οικογενειακών προβλημάτων.

Το ρόστερ στον ΑΠΟΕΛ, σήμερα

- **Σέντερ:** Αμίτ Ταμίρ, Ουσμάν Σισέ
- **Πάουερ φόργουορντ:** Λιούις Σιμς, Γκέρμπερ Βαν Ντόρμπε
- **Σμιλ φόργουορντ:** Τζερνόν Ρόμπερτς, Σάλιβαν Φίλιπ, Ντάριν Φόουκς
- **Σουτίνγκ γκαρντ:** Μπράντον Χιθ, Γιώργος Αναστασιάδης, Μιχάλης Κανταρτζής
- **Πόντ γκαρντ:** Θα αποκτηθεί Αμερικανός, Χάρης Σείσου, Ανδρέας Χαριδημού

Το ρόστερ στον Κεραυνό, σήμερα

- **Σέντερ:** Τζο Τζο Γκαρσία, Αλεξάνταρ Νταμιάνοβιτς
- **Πάουερ φόργουορντ:** Παναγιώτης Τρισόκκας, Καρμέλο Λι
- **Σμιλ φόργουορντ:** Μπράντον Σμιθ, Ντόμακο Βιντάκοβιτς, Αλέξης Ζαχαρίου
- **Σουτίνγκ γκαρντ:** Τζάρετ Χατζ, Ανδρέας Πηλαβάς
- **Πόντ γκαρντ:** Λόνι Κούπερ, Σαμ Τζόουνς, Κρίστοφερ Ραζής, Παναγιώτης Γιαννάς

Ο Στυλιανίδης θέλει να επαναλάβει και φέτος το περσινό κατόρθωμα του ΑΠΟΕΛ.

ΑΠΟΕΛ, Κεραυνός και Παναθηναϊκός

Την πρώτη του εμφάνιση κόντρα στον ΑΠΟΕΛ ενδέχεται να κάνει ο Τζο Τζο Γκαρσία του Κεραυνού, στα πλαίσια του διεθνούς τουρνουά που θα διεξαχθεί στο Ελευθερία το διήμερο 7 και 8 Οκτωβρίου. Την πρώτη μέρα ο ΑΠΟΕΛ θα αντιμετωπίσει τον πρωταθλητή Ευρώπης Παναθηναϊκό, ενώ ο Κεραυνός θα κληθεί να αντιμετωπίσει τη ρωσική Κίμκι του Σέρτζιο Σκαριόλο. Την επόμενη μέρα θα διεξαχθεί ο μεγάλος και ο μικρός τελικός. Από εκεί και πέρα, ο ΑΠΟΕΛ θα διοργανώσει το Ζιβανάρειο τουρνουά το διήμερο 1 και 2 Οκτωβρίου στο Λευκόθεο, με τη συμμετοχή της ΑΕΛ, του Απόλλωνα και του Αχιλλέα, ενώ ο Κεραυνός θα φιλοξενήσει στον Στρόβολο (12-14 Οκτωβρίου) σε φιλικό τουρνουά τις Μακάμπι Ραμάτ Γκαν, Λούκοιλ και Αχιλλέα.

Όποιος βιάζεται...

...προφτάνει και παίρνει ΔΩΡΕΑΝ LAPTOP από την PrimeTel

ΔΩΡΟ Laptop
με κάθε νέα συνδρομή
για τους πρώτους 1000 συνδρομητές

Επεξεργαστής Intel Atom N270 1.6GHz
Σκληρός δίσκος 160GB HDD
Μνήμη 1GB DDR2
Ενσωματωμένη Web Camera/
μικρόφωνο/WiFi/Bluetooth
Multi photo card reader

Με τη συνεργασία της clemstar

«Οι παίκτες δεν ήξεραν τους κανονισμούς»

Ο Κύρος Βασσάρας μιλάει στην «Κ» για τον νέο ρόλο του στο πιο «ευαίσθητο» κομμάτι του ελληνικού ποδοσφαίρου

Συνέντευξη στους
ΓΙΩΡΓΟ ΛΥΚΟΥΡΟΠΟΥΛΟ,
ΘΑΝΟ ΜΠΛΟΥΝΑ

Παρ' ότι νέος, άφθαρτος και φιλόδοξος, οι απαντήσεις του θυμίζουν πολιτικό σε προεκλογική περίοδο, που από τη μια γνωρίζει πως εκπροσωπεί τη «σύγχρονη εποχή», από την άλλη όμως, έχοντας τη γνώση του μεταβατικού της περιόδου, αλλά και της γενικότερης «κρίσης» του συστήματος, αποφεύγει τις μεγαλοστομίες, τις εξαγγελίες και τις υποσχέσεις.

Ο Κύρος Βασσάρας, τον περασμένο Απρίλιο, τερμάτισε λόγω τραυματισμού τη μεγάλη διαίτητική του καριέρα σε Ελλάδα και Ευρώπη και ανέλαβε να εκσυγχρονίσει, από τη νεοσύστατη θέση του διευθυντή ανάπτυξης, το παρωχημένο μοντέλο διοίκησης της ελληνικής διαίτησης.

Από τον Ιούλιο είναι μέλος της επιτροπής διαίτησης της ΟΥΕΦΑ.

Στην «Κ» παραχώρησε την πρώτη του μεγάλη συνέντευξη, μιλώντας για τον νέο του ρόλο στο πιο «ευαίσθητο» κομμάτι του ποδοσφαίρου. **– Τι πρέπει να περιμένουν να δουν οι φίλαθλοι στα γήπεδα, έπειτα από τις αλλαγές που έγιναν στη διαίτησία το περασμένο καλοκαίρι;**

– Δεν υπάρχει περίπτωση να δούμε αποτελέσματα στη διαίτησία μέσα στον χρόνο. Τα αποτελέσματα στη διαίτησία, γενικά, θα φανούν μέσα σε τρία - τέσσερα χρόνια. Ας μιλήσουμε γι' αυτά που μπορούν να φανούν να είναι ενήμεροι. Είδαμε το επίπεδο της φυσικής κατάστασης και στόχος μας είναι να το βελτιώσουμε. Υπήρχε μεγάλος αριθμός νέων διαίτητών που είχε πρόβλημα στα τεστ αυτά. Επίσης, ο πίνακας των διαίτητών αρχίζει σιγά - σιγά να μειώνεται, που σημαίνει λιγότεροι διαίτητες, περισσότερα παιχνίδια. Πλέον υποψήφιοι για άνοδο στην επόμενη κατηγορία είναι όλοι. Υπάρχουν ανοικτοί πίνακες. Όταν ένας διαίτητής δεν έχει καλή απόδοση σ' ένα παιχνίδι, αλλά ούτε και στη δεύτερη ευκαιρία που θα πάρει, θα του δώσουμε ένα πολύ καλό παιχνίδι χαμηλότερης κατηγορίας, ώστε να μην χαθεί και να μην «ατιμάσει» όπως γίνονται πριν, δηλαδή να τιμωρηθεί τρεις αγωνιστικές έξω.

– Περιμένετε ότι αυτό το πρωτάθλημα θα είναι καλύτερο από τα προηγούμενα στον κομμάτι της διαίτησης;

«Εκ της θέσεώς μου, δεν μου επιτρέπεται να σχολιάσω την απόφαση του Ντε Μπλέκερ» στον αγώνα Ελβετίας - Ελλάδας» δηλώνει ο Κύρος Βασσάρας στους συντάκτες της «Κ» από το γραφείο του, όπου σχεδιάζει το νέο μοντέλο της ελληνικής διαίτησης, εναρμονισμένο με τις απαιτήσεις της ΟΥΕΦΑ.

Δεν μπορώ να μιλήσω για το αν υπήρχε «παράγκα». Αν υπήρχε, πολλοί είπαν ότι ήμουν αυτός που αντιστάθηκε

– Σαφώς και το περιμένα. Αυτό για το οποίο ανησυχώ είναι η υποστήριξη που μπορεί να έχουν οι διαίτητες. Το μόνο που λείπει από τους διαίτητες είναι η ψυχολογική υποστήριξη από τους φιλάθλους, τα ΜΜΕ, τους προπονητές, τους προέδρους, όλους αυτούς που ασχολούνται με το ποδόσφαιρο. Εμείς δεν θα επιτρέψουμε να γίνουν συνεχόμενα λάθη.

– Μπορεί ο διαίτητής επί των ημερών σας να σφουρίζει απόλυτα ανεπιφύλακτα;

– Ό,τι μπορούμε να διαμορφώσουμε, θα το κάνουμε. Τον χαρακτήρα κάποιου ανθρώπου, το τι έχει μέσα του -πέρα από αυτό που μπορεί να επεξεργαστεί και να δουλέψει- δεν μπορεί να τον αλλάξεις... **– Την περιβόητη «παράγκα» πώς την βιάσατε;**

– Δεν μπορώ να μιλήσω για το αν υπήρξε ή δεν υπήρξε. Διότι πολλοί μου είπαν ότι ήμουν αυτός που αντιστάθηκε... Δεν ξέρω αν υπήρχαν, υπάρχουν ή θα υπάρχουν τέτοια πράγματα...

– Μπορείτε να τα αποτρέψετε;

– Εγώ κάνω την προσπάθεια να έχουμε βελτιωμένη διαίτησία. Το τι προσπάθεια μπορεί να κάνει ο ίδιος ο διαίτητής είναι θέμα δικό του. Δεν μπορώ να παίξω εγώ γι' αυτόν. Δεν μπορεί να παίξει κανένα μέλος της επιτροπής γι' αυτόν. Εχουμε διαίτητες με προσωπικά καλά χαρακτηριστικά, που έχουν καλή απόδοση και είναι ενήμεροι. Είναι καλές οι επιδόσεις που δίνει και μια δεύτερη ευκαιρία. Αν δεν την αξιοποιήσει, θα κάτσει όπως και ο ποδοσφαιριστής στον πάγκο και θα περιμένει μια νέα ευκαιρία για να μας αποδείξει ότι μπορεί. Ετσι σκεφτόμαστε και στην ΕΠΟ αλλά και στην ΟΥΕΦΑ. Πρέπει να τον βγάλουμε στα προπαιδία, να τον αφήνουμε εκτεθειμένο, να προσβάλλεται; **– Τι θα κάνετε στο θέμα της επαγγελματίας της χαμένους αξιοπιστίας;**

– Καχυποψία υπάρχει σε όλο τον κόσμο, όχι μόνο στην Ελλάδα. Υπό την έννοια ότι η μεγάλη ομάδα έχει περισσότερες πιθανότητες να ευνοηθεί. Αυτό είναι δεδομένο. Εγώ πρέπει να δείξω στους διαίτητες ότι δεν πρέπει να φοβούνται κανένα παίκτη. Πρέπει να θωρακίσουμε τους διαίτητες, να τους προστατεύσουμε. Η ΚΕΔ μέσω των ορισμών πρέπει να προσέχει πού ακρι-

– Η ανακοίνωση των βαθμολογιών των διαίτητών, που πλέον δεν γίνεται, είχε εξαγγελθεί ως ένα βήμα προς την κατεύθυνση της διαφάνειας.

– Εμείς θέλουμε η διαίτησία να λειτουργεί ως ποδοσφαιρική ομάδα. Ενας ποδοσφαιριστής που παίζει καλά, παίζει συνεχώς. Ενας ποδοσφαιριστής που έχει σκαμπανεβάσματα, παίζει λιγότερο συχνά. Ενας διαίτητής που έχει κακή απόδοση του δίνεται και μια δεύτερη ευκαιρία. Αν δεν την αξιοποιήσει, θα κάτσει όπως και ο ποδοσφαιριστής στον πάγκο και θα περιμένει μια νέα ευκαιρία για να μας αποδείξει ότι μπορεί. Ετσι σκεφτόμαστε και στην ΕΠΟ αλλά και στην ΟΥΕΦΑ. Πρέπει να τον βγάλουμε στα προπαιδία, να τον αφήνουμε εκτεθειμένο, να προσβάλλεται; **– Τι θα κάνετε στο θέμα της επαγγελματίας της χαμένους αξιοπιστίας;**

– Καχυποψία υπάρχει σε όλο τον κόσμο, όχι μόνο στην Ελλάδα. Υπό την έννοια ότι η μεγάλη ομάδα έχει περισσότερες πιθανότητες να ευνοηθεί. Αυτό είναι δεδομένο. Εγώ πρέπει να δείξω στους διαίτητες ότι δεν πρέπει να φοβούνται κανένα παίκτη. Πρέπει να θωρακίσουμε τους διαίτητες, να τους προστατεύσουμε. Η ΚΕΔ μέσω των ορισμών πρέπει να προσέχει πού ακρι-

– Επόμενη επιλογή τους διαίτητες. Από 'κει και πέρα εξαρτάται από τον διαίτητή τι θα κάνει...

– Εχει λεχθεί εύστοχα ότι οι δύο μεγάλοι του ποδοσφαίρου μπορούν να πάνε χέρι χέρι στο πρωτάθλημα μέχρι να υπάρξει το πρώτο ανάποδο σφύριγμα. Πώς το αντιμετωπίζετε;

– Αυτό που μεταφέρω στους διαίτητες είναι αυτό που αντιμετωπίζω και εγώ ως διαίτητής. Θα πρέπει να είμαι έτοιμος για κάθε παιχνίδι. Να προετοιμαστώ ψυχολογικά. Επειδή έχω παίξει πάρα πολλά ντέρμπι, γνωρίζω ότι αν ένας διαίτητής διαβάσει την εφημερίδα, σκάνει τα τηλέφωνα στον καθένα που θα του λέει «πρόσέξε» και «κάνε» κ.λπ. δεν υπάρχει περίπτωση να μην μπει στην ψυχολογία να κάνει το λάθος. Λάθος θα γίνει. Το θέμα είναι να βγάλεις το 80% του τεχνικού επιρροσμού που γίνεται πάνω σου και να υπάρχει το 20% του φυσιολογικού επιρροσμού που λέγεται άγχος, λέγεται υπευστότητα.

– Αυτό το 20% φεύγει από το πρώτο σφύριγμα και μέσα στο παιχνίδι έχει το άγχος της ευθύνης που πρέπει να φύγει στα πρώτα λεπτά, γιατί αν μείνει μετά θα κάνεις το λάθος.

«Χαμπλές οι απολαβές των διαίτητών»

– Φέτος, για πρώτη φορά, ως αρμόδια επιτροπή της ΕΠΟ, επισκεφτήκατε τις ομάδες της Σούπερ Λίγκας και ενημερώσατε του ποδοσφαιριστές σχετικά με τους κανονισμούς. Ποιες εντυπώσεις σας δημιουργήθηκαν από τις συζητήσεις που είχατε μαζί τους;

– Ρωτούσα τη γνώμη τους για μια φάση και υπήρχε διάσπαση απόψεων. Άλλοι έλεγαν πέναλτι, άλλοι έλεγαν κίτρινη. Ποιος, λοιπόν, θα κρίνει την απόφαση του διαιτητή; Αυτός που φωνάζει περισσότερο ή αυτός που είναι περισσότερο επιμωφωμένος; Γιατί πιστεύω ότι υπάρχει πρόβλημα εκπαίδευσης και το βλέπουμε αυτό... Υπήρχαν φορές που οι ποδοσφαιριστές γνώριζαν και άλλες φορές που έλεγαν «αυτό πρώτα φορά το ακούω». Είναι επικίνδυνο σ' ένα ποδόσφαιρο ν' ακούς από ποδοσφαιριστή ότι αυτό πρώτα φορά το ακούω.

– Δώστε μας ένα παράδειγμα...

– Δεν ήξεραν κάποιοι τη διαφορά του τελευταίου παίκτη σε συνδυασμό με τον παίκτη που είναι σε προφανή θέση για γκολ, υπήρχαν περιπτώσεις που ρωτούσαν για απευθείας γκολ από τον τερματοφύλακα, για το χέρι, το πλάγιο άουτ, το σπάκωμα της φανέλας. Μετά τις συναντήσεις αυτές, είδαμε τους ποδοσφαιριστές να φέρνουν με μεγαλύτερο σεβασμό στον διαιτητή, να εφαρμόζουν τις οδηγίες που τους δώσαμε και να προστατεύουν τους εαυτούς τους από τις κάρτες.

– Πριν από ένα χρόνο, ως διαίτητής, είχατε χαρακτηρίσει χαμπλές τις απολαβές των διαίτητών της Σούπερ Λίγκας (σ.σ. 1.500 ευρώ) και είχατε αξιώσει για τους διαίτητες ποσοστό από τα τηλεοπτικά δικαιώματα και τα πρόστιμα των ΠΑΕ για τη βιβριακή συνθημία. Τώρα, εξακολουθείτε να έχετε τις ίδιες διεκδικήσεις;

– Εξακολουθώ. Η ΕΠΟ έχει έσοδα από τα πρόστιμα για τη βιβριακή συνθημία και ένα κομμάτι θα πηγαίνει στην ανάπτυξη της διαίτησης. Οι απολαβές των διαίτητών θεωρώ ότι είναι χαμπλές.

Ο Γερμανός έγινε Έλληνας

Ο Ότο Ρεχάγκελ μοιολιάστηκε νωρίς με τις αδυναμίες της ελληνικής φυλής

Του **ΝΙΚΟΥ ΓΑΒΑΛΑ**

Η εθνική ομάδα ποδοσφαίρου είναι ο καθρέφτης της χώρας. Η έλλειψη σταθερότητας, σοβαρότητας, αξιοποίησης ικανών στελεχών και απόδοσης ευθύνων σε ξένα κέντρα εξουσίας για οτιδήποτε πάει στραβά είναι τα στοιχεία που περιγράφουν τη χώρα, αλλά και την εθνική της ομάδα ποδοσφαίρου. Μπορεί στο τιμόνι της να βρίσκεται ένα Γερμανό προπονητή, ωστόσο, φαίνεται πως με το πέρασμα των χρόνων ο Ότο Ρεχάγκελ μοιολιάστηκε με τις αδυναμίες της ελληνικής φυλής. Εκτός κι αν αυτές οι αδυναμίες είναι στοιχεία του χαρακτήρα του. Πώς μπορεί να εξηγήσει κάποιος την απόφασή του να δώσει θέση βασικού σε ένα τόσο κρίσιμο παιχνίδι στον Αλέξανδρο Τζόλα, ο οποίος είναι παροπλισμένος στον Παναθηναϊκό; Γιατί κρατάει στον πάγκο τον πιο φορμαρισμένο επιθετικό του ελληνικού πρωταθλήματος, τον Δημήτρη Σαλιγγίδη και επιμένει να έχει βασικό και ανατοικατάστατο τον Άγγελο Χαριστιά, ο οποίος είναι σαφές πως δεν βρίσκεται στην καλύτερη αγωνιστική κατάσταση; Ο Γιάννης Αμανατίδης δεν δίστασε να μιλήσει δημοσίως για αλλαγές στην Εθνική: «Σήμερα κάτι πρέπει να αλλάξει. Δεν

μπορούμε να δίνουμε δικαιώματα σε αντιπάλους, όπως η Μολδαβία». Σύμφωνα, πριν από μία εβδομάδα η Εθνική μας αδικήθηκε στον αγώνα με την Ελβετία στη Βασιλεία, όταν υποχρεώθηκε να παίξει με παίκτη λιγότερο για πενήντα λεπτά λόγω της ανεξήγητης αποβολής του Βύντρα. Ομως, δεν μπορεί αυτή η απόφαση να αποτελεί άλλοθι για την εκδήλωση της ομάδας μας στη Μολδαβία. Εκεί, όπου η έλλειψη σταθερότητας και κυρίως σοβαρότητας κόστισε πολύ ακριβά. Ίσως είναι πλέον θέμα νοοτροπίας, όπως άφησε να εννοηθεί ο τιμ μάντζερ της ομάδας, Τάκνς Φύσσας, μετά την ισοπαλία με τη Μολδαβία στο Κισινάου: «Πρέπει να βελτιώσουμε κάποια πράγματα, ώστε να έχουμε ψυχικά απόθεμα. Δεν έχουμε ζωντανία. Είναι κάποια πράγματα τα οποία είναι σημαντικά». Προβλήματα στις σχέσεις των παικτών δεν υπάρχουν ούτε φαίνεται πως έχει διαταραχθεί η χημεία ανάμεσα στον Γερμανό προπονητή και στους ποδοσφαιριστές. Από την εικόνα της ομάδας στο γήπεδο είναι σαφές ότι απαιτείται αλλαγή νοοτροπίας. Και στον τομέα αυτό προφανώς θα επικειρήσει να δουλέψει ο Τάκνς Φύσσας. Ξέρει όσο λίγοι τη νοοτροπία των διεθνών, καθώς έως πριν από λίγο καιρό ήταν συμπαίκτης τους.

Η εικόνα της ομάδας μας στη Μολδαβία ήταν επικεικώς απαράδεκτη, ενώ η έλλειψη σταθερότητας και κυρίως σοβαρότητας κόστισε πολύ ακριβά.

Τελικός το ματς με τη Λετονία

Τελικό με τη Λετονία παίζει η Εθνική στις 10 Οκτωβρίου στο Ολυμπιακό Στάδιο για να περάσει στα μπαράζ του Νοεμβρίου (η κλήρωση θα γίνει στη Ζυρίχη στις 19 Οκτωβρίου) της προκριματικής φάσης του Παγκοσμίου Κυπέλλου του 2010. Με νίκη, ουσιαστικά θα εξασφαλίσει την παρουσία της στα μπαράζ, καθώς τέσσερις ημέρες μετά θα υποδεχθεί το Λουξεμβούργο, στο «φινάλε» του 2ου προκριματικού ομίλου. Σε περίπτωση ισοπαλίας με τη Λετονία, όλα θα κριθούν στην τελευταία αγωνιστική. Τότε, η Λετονία θα υποδεχθεί τη Μολδαβία, κάτι που σημαίνει ότι είναι πιθανή η περίπτωση της ισοβαθμίας. Σε αυτό το ενδεχόμενο, πρώτο κριτήριο είναι η διαφορά τερμάτων (13-7 έχει η Ελλάδα και 13-8 η Λετονία) και ακολουθούν: η καλύτερη επίθεση, ο μεγαλύτερος αριθμός βαθμών στα παιχνίδια μεταξύ των ομάδων που ισοβάθησαν, η μεγαλύτερη διαφορά τερμάτων στους αγώνες μεταξύ των ομάδων που ισοβάθησαν. Υπάρχει και το ενδεχόμενο τριπλής ισοβαθμίας στη δεύτερη θέση με τη Λετονία και το Ισραήλ. Εκεί θα μετρήσει η διαφορά τερμάτων, η καλύτερη επίθεση και ως τρίτο κριτήριο ο αριθμός των βαθμών στα μεταξύ τους παιχνίδια, όπου υπερέχει η Εθνική μας. Βεβαίως, με ήττα απ' τη Λετονία ουσιαστικά όλα θα χαθούν. Γιατί τότε η Εθνική μας θα χρειάζεται ήττα της αντιπάλου της από τη Μολδαβία στη Ρίγα στο φινάλε και νίκη επί του Λουξεμβούργου με μεγάλο σκορ για να υπερέχει και στην ισοβαθμία.

kathimerini.com.cy/sport

Κάθε μέρα, κάθε λεπτό
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Η κούρσα στη Monza αναμένεται να είναι απρόβλεπτη και συναρπαστική, όπως αυτή που είχαμε πριν από δύο βδομάδες στο Spa.

Ραντεβού στον «Ναό της ταχύτητας»

Οι μονομάχοι της F1 δίνουν σήμερα μάχη στην πιο ιστορική αρένα του πρωταθλήματος, μπροστά στην κόκκινη λαοθάλασσα των tifosi

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΓΙΟΚΚΑ

Monza! Καμιά άλλη λέξη από το γλωσσάρι της πλούσιας ιστορίας των αγώνων Grand Prix δεν έχει τη δύναμη να σου προκαλέσει την ίδια αίσθηση δέους που σε κυριεύει κάθε φορά που την ακούς, και σαν εισχωρήσεις στην καρδιά του επιβλητικού πάρκου, όπου «κατοικεί» το θρυλικό Autodromo – εδώ και 87 χρόνια – το πνεύμα σου ήδη ταξιδεύει σε έναν άλλο κόσμο.

«Εάν πας στην πίστα της Monza», έγραφε κάποτε ο Βρετανός δημοσιογράφος Joe Saward, «και δεν νιώσεις κάτι να πλανιέται στον αέρα, τότε πάει να πει πως δεν έχεις ψυχή».

Κτισμένη το 1922, η πίστα της Monza, που φιλοξενεί αυτό το απόγευμα το ογδοεκοστό Gran Premio d'Italia, είναι με διαφορά η πιο ιστορική στον πλανήτη και σαν βρεθεί κανείς πάνω στη γιγάντια tribuna, με τις χιλιάδες των tifosi, συνειδητοποιεί αμέσως πόσο βαθιές και πόσο γερές είναι ακόμα οι ρίζες του φαντασμαγορικού αυτού σπορ.

Από τον θρυλικό Pietro Bordino, τον λεγόμενο «diavolo rosso», που κέρδισε τον πρώτο εκείνο αγώνα με την «παραυλόμορφη» FIAT 804, μέχρι τη γέννηση της Scuderia Ferrari, επτά χρόνια αργότερα, και τις επακόλουθες επιτυχίες που φτάνουν έως τις μέρες μας, το ιταλικό έθνος – και όχι μόνο – έχει ζήσει στη Monza μαγικές στιγμές.

Όσες φορές κι αν έχεις πάει εκεί, τίποτα δεν μπορεί να προετοιμάσει τις αισθήσεις σου γι' αυτό που πρόκειται να αντικρίσεις. Καθώς περπατάς μέσα στο πυκνό δάσος, απολαμβάνοντας το απαλό σαν βελούδο στρώμα που στοιβάζουν στη γη κάθε χρόνο αυτή την εποχή τα φθινοπωρινά φύλλα, άξια ακούς εκείνο τον απερίγραπτα μελωδικό και συνάμα εκκωφαντικό θόρυβο, που σε ελκύει στον φράκτη σαν μαγεμένο από το τραγούδι των Σειρήνων Οδυσσέα.

Καθώς οι πιλότοι θα βγουν για την πρώτη φορά σήμερα από τα pits και θα επιταχύνουν προς τη θρυλική Curva Grande, έτοιμοι να παραταχθούν πάνω στο grid, διερωτώμαι εάν θα αφιερώσουν έστω και λίγο από τον πολύτιμο χρόνο σκέψης τους στα πνεύματα που κατοικούν βαθιά μέσα στο δάσος. Για τους περισσότερους από αυτούς, όπως και για τους περισσότερους από τους σημερινούς οπαδούς της Ferrari, που ασπάζονται το cavallino rampante εν εποχή Schumacher, το όνομα Ugo Sivocci ίσως να μη λείει και πολλά. Προτού χάσει τη ζωή του στη Monza, όμως, στον αγώνα του 1923, ο καρδιακός φίλος του Enzo Ferrari

Καθώς περπατάς μέσα στο δάσος άξια ακούς εκείνο τον απερίγραπτα μελωδικό θόρυβο που σε ελκύει στον φράκτη

βοήθησε τον ίδιο να βρει δουλειά στην Alfa Romeo, βάζοντας έτσι τις βάσεις για τη δημιουργία της δικής του Scuderia. Κάθε φορά που επισκέπτομαι την πίστα στο αυτοκρατορικό πάρκο, βαδίζω μέχρι το σημείο όπου ξεψύχησε ο ήρωας από το Salegno, αποτιμώντας έτσι φόρο τιμής στο πνεύμα του, που είμαι σίγουρος ότι πλανάει εκεί τριγύρω.

Φέτος, είναι η πρώτη φορά μετά από πέντε χρόνια που δεν πρόκειται να κάνω το ταξίδι μέχρι τον «Ναό της ταχύτητας» (έτσι αποκαλούν τη Monza οι πιστοί) και παρόλο που το βλέμμα μου θα είναι καρφωμένο στην άψυχη οθόνη της τηλεόρασης αυτό το απόγευμα, η ψύχη μου θα βρίσκει όπως πάντα εκεί.

Χωρίς προγνωστικά

Πριν από ένα ακριβώς χρόνο, ο πρωτοπόρος στο πρωτάθλημα, Jenson Button, ξεκίνησε το ιταλικό Grand Prix από τη 19η μόλις θέση με την αξιόθρηνη Honda RA108 και παρόλο που ο Βρετανός θα εξακολουθεί να βρίσκεται – ό,τι κι αν συμβεί σήμερα – στην κορυφή του βαθμολογικού πίνακα, ο ίδιος θα νιώθει περισσότερη πίση φέτος, αφού η τελευταία του νίκη στο πρωτάθλημα ήρθε στην Τουρ-

κία, στις αρχές του καλοκαιριού. Η μοναδική στο είδος της, «εκτρυφωτικά» γρήγορη πίστα της Monza, με τις τεράστιες ευθείες, όπου οι πιλότοι ξεπερνούν τα 350 χλμ./ώρα, αποτελεί μια εντελώς ξεχωριστή πρόκληση για όλους, αφού προκειμένου να κινηθούν γρήγορα στις εν λόγω ευθείες, οι βολιδές φέρουν πτερύγια εξαιρετικά χαμηλής κατώθνης. Αυτό πάει να πει ότι το κράτημα στις γρήγορες στροφές, όπως οι δύο Lesmo, η Variante Ascari και η Curva Parabolica, είναι μηδαμινό, αναγκάζοντας τους μονομάχους της Formula 1 να δουλέψουν «υπερωρίες» στο πιλοτήριο, καθώς διορθώνουν το τιμόνι με αστραπιαίες κινήσεις.

Φέτος τα πράγματα θα είναι ακόμη πιο δύσκολα για τους ίδιους, αφού οι ομάδες δεν είχαν στη διάθεσή τους το παραδοσιακό πριν από τη Monza δοκιμαστικό εξοικειώσεως στην πίστα κι αυτός είναι και ο λόγος που ίσως δούμε ένα από τα πιο απρόβλεπτα και πιο συναρπαστικά Grand Prix που έγιναν στην πίστα τα τελευταία χρόνια.

Η ταξιαρχία του KERS, που στη Monza θα αποτελείται από τις ομάδες της Ferrari, της McLaren και της Renault (η τελευταία χρησιμοποιεί για πρώτη φορά το σύστημα μετά το Grand Prix της Ισπανίας), αναμένεται να έχει μεγάλο πλεονέκτημα στις ευθείες, αλλά μετά την εκπληκτική απόδοση της Force India στο Spa, όλα είναι πιθανά...

Η ινδική ομάδα προκάλεσε τη μεγάλη έκπληξη πριν από δύο βδομάδες στην επίσης γρήγορη βελγική πίστα, κερδίζοντας το pole position με έναν αναγεννημένο Giancarlo Fisichella, που βρέθηκε μια ανάσα από τη νίκη,

Ο «Fisico» στα αστέρια: Ντεμπούτο με τη Ferrari

Μια εικόνα ίσον χίλιες λέξεις! Ο Fisichella θα ζήσει στη Monza το όνειρο κάθε Ιταλού πολίτη.

Ο Giancarlo Fisichella, που θύμισε με την οδήγησή του την προπερασμένη Κυριακή στην πίστα του Spa έναν Tazio Nuvolari, παρασύροντας την σσημαντική Force India που να κάνει πράγματα που αυτή δεν επιθυμούσε, πραγματοποιεί σήμερα στη Monza το όνειρο κάθε Ιταλού πολίτη: ντεμπούτο στη Formula 1 με την ομάδα της Ferrari.

Ο ιδιοκτήτης της Force India, Ινδός δισεκατομμυριούχος Vijay Mallya, που αποδέσμευσε αμέσως από την ομάδα του τον Fisichella, δήλωσε ότι κανείς δεν μπορεί να σταθεί εμπόδιο μπροστά σε ένα τέτοιο όνειρο. Τα νέα ανακοινώθηκαν λίγο μετά που

η παλικιά ομάδα ξεκαθάρισε τις λεπτομέρειες που αφορούν στην υγεία του Felipe Massa, που δεν του επιτρέπεται να επιστρέψει πίσω από το τιμόνι πριν από το 2010.

Ο Fisichella θα φορέσει στο στήθος το ιερό έμβλημα του cavallino rampante, ως ο πρώτος Ιταλός που αγωνίζεται για τη Ferrari στη Monza μετά το 1992 και τον Ivan Capelli. Ο 36χρονος Ρωμαιοίος, που δήλωσε στον τύπο ότι δεν μπορεί ακόμη να πει πόσο έχει αλλάξει η ζωή του μετά την ανακοίνωση, ξεκαθαρίζει ανοικτούς λογαριασμούς που είχε με την ομάδα του Maranello από τον

Σεπτέμβριο του 1995, όταν δοκίμασε τότε τη Ferrari 412T2 στην πίστα του Fiorano. Αξίζει να αναφερθεί ότι race engineer του Fisichella θα είναι ο Βρετανός Rob Smedley, με τον οποίο ο Ιταλός συνεργάστηκε το 2003 στη Jordan, όταν κέρδισε τον πρώτο αγώνα της καριέρας του στη Βραζιλία. Οι δύο ευελπιστούν ότι θα έχουν σήμερα μια καλή ευκαιρία για να κερδίσουν μαζί τη δεύτερή τους κούρσα και εάν όντως συμβεί κάτι τέτοιο, τότε ο «Fisico» θα γίνει ο πρώτος Ιταλός που κερδίζει στη Monza με τη Ferrari μετά το 1966 και τον Ludovico Scarfiotti...

έχοντας τερματίσει κολλημένος στο κιβώτιο ταχυτήτων της F60 του Raikkonen. Ο χαμηλός συντελεστής οπισθέλκουσας της VJM02, στην οποία αναβάρθισαν πρόσφατα οι James Key (τεχνικός διευθυντής), Mark Smith (οσχεδιαστής) και Simon Phillips (αεροδυναμικά), σε συνδυασμό με τον ισορροπία και αρκετά οικονομικό (όπως αποδείχτηκε στο Spa) κιβώτιο της Mercedes, αναμένεται να βοηθήσουν τη μικρή ομάδα να είναι και πάλι ανάμεσα στους πρωταγωνιστές.

Ο Παναγιώτης Προδρόμου, διευθυντής του τμήματος αεροδυναμικής της Red Bull Racing, μας εκμυστηρεύτηκε πρόσφατα ότι φέτος είναι πολύ πιο εύ-

κολο για μια ομάδα να αντιγράψει ένα τεράστιο που αποδίδει σωστά για μια άλλη (όπως το μπροστινό πτερύγιο), εξ ου και ο λόγος που η Ferrari, η McLaren, ακόμα και η BMW, βρήκαν τελευταία φως στην άκρη του τούνελ. Η εξαιρετική αποτελεσματικότητα στον τομέα της αεροδυναμικής RB5, που σχεδίασε ο Κύριος τεχνικός μαζί με τους Newey και Rob Marshall, απογοήτευσε στο Βέλγιο, αλλά ο Sebastian Vettel θα θέλει να επαναλάβει μαζί της τον περσινό του θρίαμβο στη Monza, όταν έγινε με την αδελφική Toro Rosso, σε ηλικία 21 ετών, ο νεαρότερος pole man και ο νεαρότερος νικητής αγώνα στην ιστορία της Formula 1.

Η Brawn GP αναμένεται να είναι καλύτερη στο πέρασμά της πάνω από τα – πολύ σημαντικά για την επιτυχία – κράσπεδα της ιταλικής πίστας, όπως και πιο σταθερή κατά το βαρύ φρενάρισμα στο τέλος κάθε ευθείας. Οι οργανωτές του ιταλικού Grand Prix, όμως, ανυψώσαν πρόσφατα τα κράσπεδα στα τρία chicane της πίστας (Rettifilto, della Roggia και Ascari), στην προσπάθειά τους να αποτρέψουν τους πιλότους από το να ευθυγραμμίζουν επικίνδυνα τις στροφές, επιστρέφοντας θεωρητικά έστω το πλεονέκτημα στη Red Bull και στη Ferrari, που τα τελευταία δέκα περίπου χρόνια δεν τα πάει καλά με το «σιδέρωμα» των κρασπέδων...

Η γαλλική ομάδα κατηγορείται για «στημένο» αγώνα.

Το σκάνδαλο που απειλεί τη Renault

Και ενώ η Formula 1 ετοιμάζεται για τη μεγάλη αναμέτρηση στη Monza, όλα τα φώτα της δημοσιότητας είναι στραμμένα στο στρατόπεδο της Renault, η οποία κατηγορείται ότι «έστησε» το περσινό Grand Prix της Σιγκαπούρης, κερδίζοντας την κούρσα με δόλιο τρόπο. Αυτός που κατέδωσε την ομάδα στην FIA, δεν είναι άλλος από τον Βραζιλιάνο πρώην πιλότο της, Nelson Piquet Jr, που απέλυσε πρόσφατα η Renault. Ο τελευταίος ισχυρίζεται ότι το περσινό της Κυριακής πριν από τον συγκεκριμένο αγώνα, ο Flavio Briatore

Εάν αποδειχθεί τελικά ότι είναι ένοχη, τότε δεν αποκλείεται η εθελούσια απόσυρσή της από την F1

(διευθυντής της Renault) και ο Pat Symonds (αρχιμηχανολόγος της ομάδας) συναντήθηκαν με τον ίδιο και συζητήσαν για τη στρατηγική της κούρσας. Ο Piquet αποκάλυψε ότι οι δύο διευθυντές ζήτησαν από τον ίδιο να βγει

σκοπίμα από την πίστα, λίγο μετά την πρώτη στάση του Alonso στα pits, σε ένα σημείο όπου δεν υπάρχουν γερανοί που αφαιρούν σε περίπτωση ατυχήματος τα μονοθέσια από την πίστα. Σκοπός της Renault ήταν να μπλοκαριστεί ο δρόμος, να σταλεί έξω στην πίστα το αυτοκίνητο ασφαλείας και να παραδοθεί ο αγώνας στα χέρια του υπ'αριθμόν ένα πιλότου της. Πιστεύεται ότι ο Piquet συμφώνησε να κάνει ό,τι έκανε, προκειμένου ο Briatore να αναβεί το συμβόλαιό του για το 2009. Symonds και Briatore αποδέχο-

νται ότι είχαν όντως εκείνη τη μέρα συνάντηση με τον Βραζιλιάνο πιλότο, αλλά υποστηρίζουν ότι η ιδέα για το σκόπιμο ατύχημα ήταν αποκλειστικά δική του. Η Renault κλήθηκε από την FIA για συνάντηση στις 21 Σεπτεμβρίου, οπότε αναμένεται να κατατεθούν μαρτυρίες και να εξεταστούν δεδομένα τηλεμετρίας της ομάδας από τον αγώνα της Σιγκαπούρης. Εάν αποδειχθεί τελικά ότι η Renault είναι ένοχη, τότε δεν αποκλείεται ούτε η εθελούσια απόσυρσή της από τη Formula 1 ούτε η βαριά τιμωρία της από την FIA.

Οι πρώτοι γεωργοί πρέπει να μετανάστευσαν από μακριά και να εποίκισαν μεγάλες περιοχές της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης.

Μετανάστες οι πρώτοι αγρότες στην Ευρώπη

Πριν από 7.500 χρόνια έφεραν φυτά και εξημερωμένα ζώα

Οι πρώτοι γεωργοί που καλλιέργησαν την ευρωπαϊκή γη πριν από χιλιάδες χρόνια δεν είναι απόγονοι των θηρευτών συλλεκτών τροφής που ζούσαν στην ίδια περιοχή κατά την Εποχή του Λίθου, κάτι που πίστευαν μέχρι πρόσφατα οι παλαιοντολόγοι. Αντιθέτως, αυτοί οι πρώτοι γεωργοί πρέπει να μετανάστευσαν από μακριά και να εποίκισαν μεγάλες περιοχές της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης.

Κινέζα αγρότισσα στους ορυζώνες της νότιας Κίνας, στην επαρχία Χιουάν.

Ερευνητές διαπίστωσαν ότι οι καλλιεργητές δεν έχουν σχέση με τους κυνηγούς και συλλέκτες τροφών, που ζούσαν στη Γηραιά Ηπειρο

7.500 χρόνια φέρνοντας μαζί τους εξημερωμένα ζώα και φυτά.

Στο παραπάνω συμπέρασμα κατέληξαν ερευνητές του πανεπιστημίου του Μάνιτς της Γερμανίας, οι οποίοι ανέλυσαν το μιτοχονδριακό DNA που συνέλεξαν από τα οστά που ανήκαν στους πρώτους γεωργούς και τους γεωργούς καλλιεργητές. Όπως διαπίστωσαν οι επιστήμονες, μάλιστα, οι δύο ομάδες δεν είχαν καμία γενετική σχέση μεταξύ τους, ενώ οι τύποι μιτοχονδριακού DNA που συνέλεξαν από τους συλλέκτες τροφής, τουλάχιστον κατά 82%, σπανίζουν σήμερα και δεν απαντώνται συχνά ούτε στους λα-

ούς που ζουν στην κεντρική Ευρώπη. Οι Γερμανοί ερευνητές σε συνεργασία με συναδέλφους τους από το University College London και το πανεπιστήμιο του Κέμπριτζ μετρήθηκαν τη γενετική ανάλυση του μιτοχονδριακού DNA διαπίστωσαν ότι οι σύγχρονοι Ευρωπαίοι δεν είναι απόγονοι αποκλειστικά της μιας ή της άλλης ομάδας. Κατά πάσα πιθανότητα αποτελούν «προϊόντα» ανάμειξης πολλών διαφορετικών ομάδων. Η γενετική τους προέλευση μένει να αποκρυπτογραφηθεί.

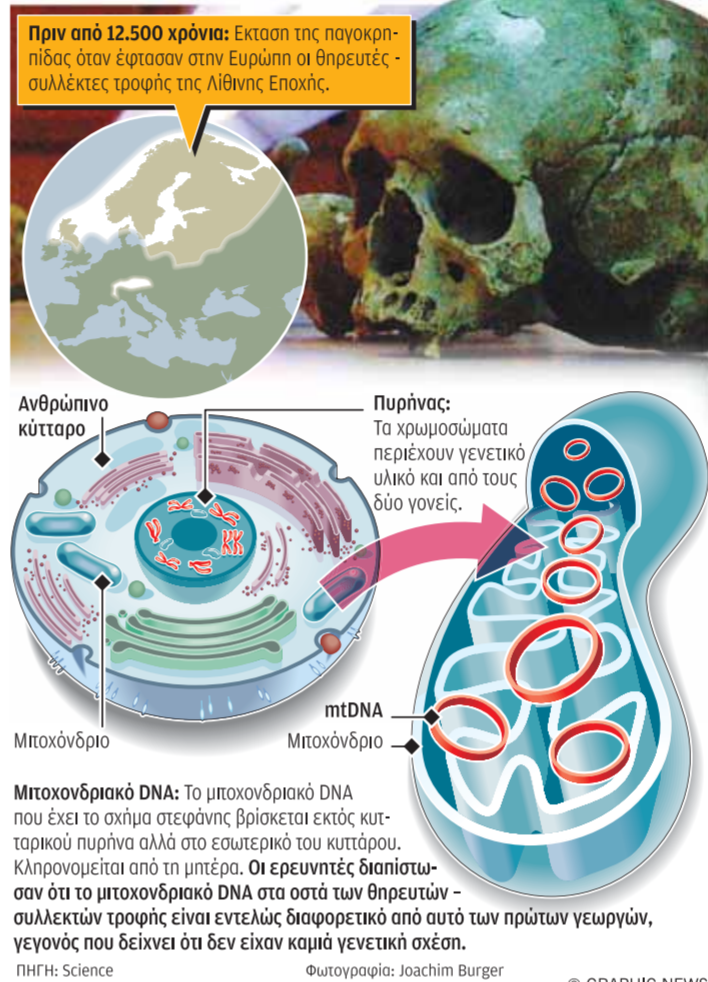
Ο πρώτος άνθρωπος, σύμφωνα με τους ειδικούς, πρέπει να έφτασε στην Ευρώπη πριν από 45 χιλιάδες χρόνια. Εκτόπισε και αντικατέστησε τον Νεάντερταλ, αλλά τα πράγματα δεν ήταν και τόσο εύκολα. Οι κυνηγοί συλλέκτες τροφής ε-

πιβίωσαν μεγάλων μεταβολών των κλιματικών συνθηκών, όπως ήταν και η τελευταία περίοδος των παγετώνων. Μετά το πέρας της εποχής των πάγων, πριν από έντεκα χιλιάδες χρόνια, το κυνήγι και η συλλογή τροφής, ως τρόπος ζωής, επιβίωσε περίπου τρεις χιλιάδες χρόνια, αλλά τελικά εξαφανίστηκε ολοκληρωτικά, ενώ κέρδισε όλο και περισσότερο έδαφος η αγροκτηνοτροφία.

Το ερώτημα που απασχολούσε επί χρόνια την επιστημονική κοινότητα ήταν κατά πόσο αυτή η μεταβολή του τρόπου ζωής είχε, στην ουσία, εισαχθεί στην Ευρώπη από κάποιο νεότερο λαό που την είχε εποίκισει ή απλά οφειλόταν στην ανάπτυξη και διάδοση της γεωργίας χωρίς να προϋποθέτει μετακινήσεις πληθυσμών.

Οι πρώτοι Ευρωπαίοι αγρότες ήταν «μετανάστες»

Ανάλυση του αρχέγονου μιτοχονδριακού DNA υποδεικνύει ότι οι πρώτοι γεωργοί στην ευρωπαϊκή ήπειρο δεν ήταν απόγονοι των θηρευτών - συλλεκτών τροφής που ζούσαν στην περιοχή. Οι πρώτοι καλλιεργητές είχαν μετανάστευσει εδώ πριν από 7.500 χρόνια, φέρνοντας μαζί τους φυτά και ζώα.

Μιτοχονδριακό DNA: Το μιτοχονδριακό DNA που έχει το σχήμα στεφάνης βρίσκεται εκτός κυτταρικού πυρήνα αλλά στο εσωτερικό του κυττάρου. Κληρονομείται από τη μητέρα. Οι ερευνητές διαπίστωσαν ότι το μιτοχονδριακό DNA στα οστά των θηρευτών - συλλεκτών τροφής είναι εντελώς διαφορετικό από αυτό των πρώτων γεωργών, γεγονός που δείχνει ότι δεν είχαν καμία γενετική σχέση. ΠΗΓΗ: Science Φωτογραφία: Joachim Burger © GRAPHIC NEWS

«Η ανάλυση που κάναμε μέχρι σήμερα δείχνει ότι οι πρώτοι γεωργοί της Ευρώπης δεν ήταν απόγονοι των θηρευτών - συλλεκτών τροφής» εξηγεί ο καθηγητής Γιόαχιμ Μπέργκερ. «Καθώς οι συλλέκτες τροφής βρισκόταν ήδη στην Ευρώπη, οι γεωργοί πρέπει να μετακινήθηκαν από άλλες περιοχές και απλώς να εγκαταστάθηκαν εδώ».

Η τελευταία μελέτη θεωρεί τη Λεκάνη των Καρπαθίων κοιτίδα των πρώτων γεωργών της κεντρικής Ευρώπης. «Όπως φαίνεται οι πρώτοι αγρότες πρέπει

να μετακινήθηκαν από την περιοχή που σήμερα καταλαμβάνει η Ουγγαρία, πριν από 7.500 χιλιάδες χρόνια, στην κεντρική Ευρώπη, χωρίς ωστόσο να αναμειχθούν με τους κυνηγούς και συλλέκτες τροφής που ζούσαν σε αυτή την περιοχή» αναφέρουν στη μελέτη τους οι επιστήμονες.

Τέλος, η νέα μελέτη απλά επιβεβαιώνει τη θεωρία που διατύπωσε η ομάδα του καθηγητή Μπέργκερ το 2005, σύμφωνα με την οποία οι πρώτοι αγρότες δεν ήταν απευθείας πρόγονοι των σύγχρονων Ευρωπαίων.

ΑΡΘΡΟ

Του δρος ΠΑΝΟΥ ΚΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Προβλέψεις κλιματικών αλλαγών στην Κύπρο

Σε προηγούμενο άρθρο παρουσιάσαμε τις αβεβαιότητες των παγκόσμιων κλιματικών μοντέλων (GCMs) που συνήθως χρησιμοποιούνται για τις προβλέψεις των κλιματικών αλλαγών. Μία από τις αδυναμίες τους είναι η μη λεπτομερής αναπαράσταση της τοπογραφίας της γης λόγω της χαμηλής οριζόντιας ανάλυσης που εφαρμόζουν (τυπικά της τάξης των 150 χλμ.) για την επίλυση των μαθηματικών εξισώσεων που περιγράφουν το κλιματικό σύστημα. Αυτό βελτιώνεται με τη χρήση των Περιφερειακών Κλιματικών Μοντέλων (Regional Climate Models-RCMs), τα οποία επικεντρώνονται σε κάποιο μέρος του πλανήτη (π.χ. Ευρώπη ή Μεσόγειος) με υψηλότερη ανάλυση (της τάξης των 25 χλμ.) που επιτρέπει την πιο ρεαλιστική αναπαράσταση του αναγλύφου (π.χ. οροσειρές, ακτογραμμές και νησιά). Με αυτό τον τρόπο, η Κύπρος σε ένα τυπικό RCM καταλαμβάνει 9-10% του συνολικού πεδίου που αντιπροσωπεύεται ικανοποιητικά από τουλάχιστον 12-14 «πλεγματικά κουτιά» με διαστάσεις 25 x 25 χλμ., σε αντίθεση με τα GCMs, στα οποία λόγω της χαμηλής τους ανάλυσης η Κύπρος δεν υπάρχει!

Στην τελευταία Έκθεση της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC, 2007) τα παγκόσμια κλιματικά μοντέλα προβλέπουν θέρμανση του πλανήτη από 3 έως 6 βαθμούς Κελσίου στον 21ο αιώνα, κάτω από διαφορετικά σενάρια παγκόσμιας ανάπτυξης και εκπομπών θερμοκηπικών αερίων. Οι προβλέψεις αυτές παρουσιάζονται για μεγάλες γεωγραφικές περιοχές, γεγονός που δυσκολεύει την εξαγωγή συμπερασμάτων ακριβείας για μικρές χώρες όπως η Κύπρος. Το κενό αυτό καλύπτεται από ερευνητικές πρωτοβουλίες, στα πλαίσια ευρωπαϊκών προγραμμάτων, που παράγουν προβολές του κλίματος για την επικράτεια της Ευρώπης με τη χρήση RCMs, με χωρική διακριτικότητα 25 χλμ., επιτρέποντας την πιο λεπτομερή καταγραφή των κλιματικών αλλαγών σε επίπεδο μικρών χωρών-νησιών όπως η Κύπρος.

Σε συνεργασία με τον καθηγητή-ακαδημαϊκό Χρήστο Ζερεφό και τον ερευνητή Χρήστο Γιαννακόπουλο του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών, αναλύσαμε δεδομένα από τρία κλιματικά μοντέλα περιοχής, που προσομοίωσαν τη μελλοντική εξέλιξη του κλίματος στην Ευρώπη με υψηλή οριζόντια ανάλυση (25 χλμ. x 25 χλμ.). Τα τρία RCMs, των οποίων τα δεδομένα εξάχθηκαν για την Κύπρο, ανήκουν στα εξής ινστιτούτα: Royal Netherlands Meteorological Institute (KNMI-Ολλανδία), Max Planck Institute for Meteorology (MPI-Γερμανία) και Hadley Centre (HAD-Ηνωμένο Βασίλειο).

Προβλέψεις
Παρουσιάζουμε στη συνέχεια τις προβλέψεις των τριών ινστιτούτων για το τέλος του 21ου αιώνα, υπό το «μετριοπαθές» σενάριο ανάπτυξης A1B (οι αλλαγές των παραμέτρων του κλίματος παρουσιάζονται σαν διαφορές της περιόδου 2071-2100 από αυτήν της περιόδου αναφοράς 1961-1990):
Η ημερήσια μέγιστη θερμοκρασία (ετήσια μέση) προβλέπεται να αυξηθεί από 3.5oC (στα παράλια) έως 4.5oC (στο εσωτερικό) της Κύπρου, με τις μεγαλύτερες αυξήσεις στα κεντρικά και δυτικά του νησιού. Σε αυτές τις τιμές αλλά και στην επιφανειακή κατανομή συμφωνούν και τα τρία μο-

ντέλα, δίνοντας αξιοπιστία στα αποτελέσματά τους. Η ημερήσια ελάχιστη θερμοκρασία (ετήσια μέση) προβλέπεται να αυξηθεί από 3.4oC (στα παράλια) έως 4.3oC (στο εσωτερικό) της Κύπρου, με τις μεγαλύτερες αυξήσεις στα κεντρικά και δυτικά του νησιού. Για την παράμετρο της ελάχιστης θερμοκρασίας οι ποσοτικές προβλέψεις και η χωρική κατανομή παρουσιάζουν μικρές διαφοροποιήσεις στα τρία μοντέλα που πιθανόν προκύπτουν από το πώς αυτά προσομοιώνουν τη νέφωση, η οποία επηρεάζει τις ελάχιστες θερμοκρασίες (κυρίως πάνω από τη στεριά). Να σημειώσουμε ότι οι πιο πάνω αριθμοί αφορούν μέσες ετήσιες αλλαγές. Οι αντίστοιχες αυξήσεις της θερμοκρασίας διαφέρουν ανά εποχή και είναι πιο έντονες τους θερινούς μήνες (όπου φτάνουν και τους 5oC).
Όσον αφορά τη βροχόπτωση, αυτή προβλέπεται να μειωθεί από -20% έως -40% (στα μοντέλα KNMI και MPI), ενώ στο HAD η μείωση κυμαίνεται μεταξύ 15% με 45%. Χωρικά η μεγαλύτερη μείωση προσομοιώνεται για το εσωτερικό του νησιού (κεντρικά και νότια), ενώ μικρότερες μειώσεις παρατηρούνται στα βόρεια, βορειοδυτικά και βορειοανατολικά (κυρίως παράλια) με αποκλίσεις προβλέψεων στα τρία RCMs που προέρχονται από τις εν γένει αβεβαιότητες των κλιματικών μοντέλων στην ακριβή προσομοίωση του υδρολογικού κύκλου. Και εδώ οι αλλαγές δεν είναι ομοιόμορφες ανά εποχή. Η ελάττωση της βροχόπτωσης είναι μεγαλύτερη τους χειμερινούς μήνες.

Ακραίες μεταβολές

Σχετικά με τις ακραίες μεταβολές, αναφέρουμε σύντομα αποτελέσματα που αντιστοιχούν στην περιοχή της Λευκοσίας: Ανά έτος θα εμφανίζονται, κατά μέσο όρο, περίπου 60 περισσότερες μέρες ζέστης (με ημερήσια μέγιστη θερμοκρασία μεγαλύτερη των 35oC), ενώ οι τροπικές νύχτες (με ημερήσια ελάχιστη θερμοκρασία μεγαλύτερη των 25oC) θα αυξηθούν κατά σχεδόν δύο μήνες. Οι μελλοντικές περιόδους ζερασίας (συνεχόμενος αριθμός ημερών χωρίς βροχή) θα αυξηθούν κατά περίπου ένα μήνα, ενώ η ένταση των (μειωμένων) βροχοπτώσεων δεν αναμένεται να διαφοροποιηθεί.

Συμπερασματικά, οι προβλέψεις που αναφέρονται, λόγω της χρήσης τριών διαφορετικών RCMs, κρίνονται αξιόπιστες (πάντα μέσα στα πλαίσια της δεδομένης αβεβαιότητας των κλιματικών μοντέλων) και δείχνουν δραματικές αλλαγές στο κλίμα της Κύπρου και στα ακραία καιρικά φαινόμενα στο τέλος του αιώνα. Επιβάλλεται, λοιπόν, η προσαρμογή όλου του πλανήτη αλλά και της Κύπρου στο καινούριο κλιματικό τοπίο, με σκοπό την όσο το δυνατόν ελαχιστοποίηση των αρνητικών συνεπειών. Είναι ανάγκη να εκπονηθούν έγκαιρα επιστημονικές μελέτες επίπτωσης των κλιματικών αλλαγών στους διάφορους τομείς της οικονομίας, της κοινωνίας και των οικοσυστημάτων του νησιού, που θα ενισχύσουν τη χώρα στρατηγικών για το μέλλον από κρατικούς φορείς και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη.

Ο δρ. Πάνος Κατζηνικόλαος είναι ερευνητής στο Κέντρο Έρευνας Ενέργειας, Περιβάλλοντος και Υδάτινων Πόρων (Energy, Environment and Water Research Center-EEWRC) του Ινστιτούτου Κύπρου (www.cyi.ac.cy).

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΓΕΡΜΑΝΙΑ: Στην τελική φάση της κατασκευής βρίσκεται το θαλάσσιο αιολικό πάρκο με τις 12 ανεμογεννήτριες στο νησί Μπόκρουμ, στη βόρεια Γερμανία. Όταν ολοκληρωθεί το φιλόδοξο και οικονομικά βιώσιμο αυτό έργο, θα καλύπτει τις ενεργειακές ανάγκες περίπου 50.000 νοικοκυριών.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ: Με γουρλωμένα από την απορία μάτια, ο Νατιούα, ο νεογέννητος κοκκινιτριχής καπούτοϊνος πιθήκος, στον ζωολογικό κήπο της Κολωνίας, εξερευνά το περιβάλλον γύρω του.

ασφάλεια είναι ένας ζωντανός θλανήτης

ασφάλεια

Αγώνας δρόμου για εντοπισμό ενός πλανήτη όμοιου με τη Γη

Σε εξέλιξη αποστολές Γαλλίας και ΗΠΑ

Όταν το 1995 ο Μάικλ Μέιγιор του πανεπιστημίου της Γενεύης ανακάλυψε τον πρώτο εξωπλανήτη, ξεκίνησε ένας αγώνας που καθημερινά εντείνεται. Εκτοτε ανακαλύφθηκαν 360 εξωπλανήτες. Οι αστρονόμοι, όμως, δεν έχουν ολοκληρώσει την προσπάθεια τους, ούτε έχουν καταφέρει να βρουν αυτό που ζητούσαν: έναν πλανήτη όμοιο με το δικό μας. Μέχρι στιγμής, μεγαλύτερες ομοιότητες με τη Γη παρουσιάζει ο

Μέχρι στιγμής, μεγαλύτερες ομοιότητες με τη Γη παρουσιάζει ο Gliese 581c, ο οποίος εντοπίστηκε το 2007

Gliese 581c, ο οποίος εντοπίστηκε το 2007 από τον Στεφάν Ουντρί, συνεργάτη του δόκτορος Μέιγιор. Τόσο η Γη, όσο και ο Gliese 581c αποτελούνται από πετρώματα και διατρέχουν τροχιά γύρω από το μητρικό τους αστέρι σε απόσταση τέτοια ώστε να είναι δυνατή η ύπαρξη νερού σε υγρή μορφή.

Κόκκινος νάνος

Ωστόσο, το μητρικό άστρο του Gliese 581c είναι ένας κόκκινος νάνος -πολύ μικρότερο και πιο ακνό ουράνιο σώμα από το δικό μας Ηλιο- και η τροχιά που διαγράφει ο καινούργιος πλανήτης είναι πολύ βραχύτερη. Αυτό υποδεικνύουν ότι κατά πάσα πιθανότητα η μία πλευρά του ο Gliese 581c «κοιτά» διαρκώς το αστέρι, ενώ η άλλη δεν το βλέπει ποτέ.

Η ύπαρξη ενός πλανήτη βυθισμένου κατά το ήμισυ στο σκότος και κατά το ήμισυ στο φως δεν γεννά και πολλές ελπίδες για την ύπαρξη ζωής.

Δύο νέες αποστολές -μία γαλλική και μία αμερικανική- προσαθούν να εντοπίσουν νέους πλανήτες που ίσως να φιλοξενούν ζωή. Ο δρ Μέιγιор, απευθυνόμενος προς το συνέδριο της Διεθνούς Εταιρείας Αστρονόμων που πραγματοποιήθηκε πρόσφατα στο Ρίο ντε Τζανέιρο, δήλωσε ότι η γαλλική αποστολή CoRoT έχει μέχρι στιγμής ανακαλύψει 80 εξωπλανήτες, καταγράφοντας μικρές διακυμάνσεις του φωτός τους που προκαλούνται από το πέρασμα του πλανήτη μπροστά από το άστρο. Οι εξωπλανήτες που ανα-

κάλυψε η γαλλική αποστολή έχουν, κατά μέσο όρο, μάζα περίπου κατά 30 φορές μικρότερη από αυτή της Γης, ενώ η επιφάνειά τους είναι σταθερή. Επίσης διατρέχουν τροχιά γύρω από τα αστέρια τους με μεγάλη ταχύτητα. Για να ολοκληρώσουν μία τέτοια τροχιά συνήθως χρειάζονται δύο ή τρεις μήνες. Αυτό το δεδομένο αποθαρρύνει όσους αναζητούν να βρουν μορφές ζωής εκεί.

Οι τόσο γρήγορες τροχίες σημαίνουν ότι οι πλανήτες αυτοί βρίσκονται σε μικρή απόσταση από τα αστέρια γύρω από τα οποία τροχιοδρομούν και κατά πάσα πιθανότητα δεν πραγματοποιούν περιστροφή γύρω από τον εαυτό τους.

Βέβαια τα άλλα νέα που φέρνει η γαλλική αποστολή CoRoT είναι ομολογουμένως πιο ευχάριστα. Περίπου το 80% των πλανητών που εντοπίστηκαν από τον δόκτορα Μέιγιор έχουν «αδέλφια». Η ύπαρξη τόσο πολλών γειτόνων σημαίνει ότι τα πλανητικά συστήματα τείνουν να είναι σταθερά. Αυτή ακριβώς η σταθερότητα είναι καλό σημάδι για την ανάπτυξη ζωής.

Ο δρ Μέιγιор περιέγραψε ένα σύστημα που αποτελείται από πέντε πλανήτες, με μάζα 11,14,26,27 και 76 φορές πολλαπλάσιες της μάζας της Γης. Μάλιστα, ολοκλήρωσε την ομίλια του λέγοντας ότι μέσα στην επόμενη διετία οι αστρονόμοι θα έχουν καταφέρει να εντοπίσουν έναν πλανήτη με χαρακτηριστικά ίδια με αυτά της Γης.

Επιβεβαίωση

Στις 6 Αυγούστου, η NASA ανακοίνωσε ότι το διαστημόπλοιο «ανικνευτής πλανητών» Κέπλερ δεν τα πάει άσχημα. Αλλωστε ταξιδεύει στο διάστημα μόλις από τις 6 Μαρτίου. Σε μελέτη η οποία δημοσιεύεται στο περιοδικό Science ο Ουίλιαμ Μπρούκα του Ερευνητικού Κέντρου Ames της αμερικανικής υπηρεσίας αεροδιαστημικού και οι συνεργάτες του έδειξαν ότι το Κέπλερ που εντοπίζει τα άστρα με το ίδιο σύστημα διακύμανσης του φωτός επιβεβαίωσε την ύπαρξη ενός πλανήτη με μεγάλες ομοιότητες με τον Δία.

Τα όργανα του Κέπλερ είναι πολύ πιο ευαίσθητα από αυτά του γαλλικού CoRoT και μάλλον μπορεί να εντοπίσει με μεγαλύτερη ευκολία πλανήτες παρόμοιους με τη Γη.

Φιλόξενο πλανήτη για τον άνθρωπο αναζητούν αστρονόμοι σε ΗΠΑ και Ευρώπη. Κάπου, λένε οι ειδικοί, θα υπάρχει ένας πλανήτης όμοιος και φιλόξενος σαν τη Γη που προβάλλει πίσω από το Φεγγάρι.

Κόπου στους γαλαξίες του Σύμπαντος θα βρεθεί ένας πλανήτης παρόμοιος με τη Γη.

Αυτά τα μη επανδρωμένα διαστημικά σκάφη δεν αποτελούν το μοναδικό μέσο που θα επιτρέψει τον εντοπισμό μιας νέας Γης. Ο δρ Μέιγιор χρησιμοποιεί τον φασματογράφο HARPS που βρίσκεται στο Ευρωπαϊκό Νότιο Τηλεσκόπιο στη Λα Σίλα της Χιλή. Μαζί με τους συνεργάτες του, ο δρ

Μέιγιор μελετά με τον φασματογράφο δέκα κοινά και πιο ήσυχά αστέρια τρεις φορές κάθε βράδυ, επί δεκαπέντε λεπτά τη φορά, επί 50 νύχτες το χρόνο για την τελευταία διετία ευελπιστώντας ότι θα καταφέρει να ανακαλύψει ένα πλανήτη με μέγεθος ανάλογο με αυτό της Γης.

Ο φασματογράφος λειτουργεί καταγράφοντας τους μικροκλυδωνισμούς που πραγματοποιεί κάθε μητρικό άστρο όταν περνά κοντά του ο πλανήτης. Μέχρι στιγμής έχουν εντοπισθεί 16 πλανήτες.

© THE ECONOMIST NEWSPAPER LIMITED, LONDON, 2009

Νέα μέθοδος αναζήτησης στο Διάστημα

Μια διαφορετική προσέγγιση χρησιμοποιεί ο Ντέιβιντ Μπένετ του πανεπιστημίου Notre Dame στην Ιντιάνα, προσπαθώντας να ανακαλύψει πλανήτες «διδυμούς» με τη Γη μας. Όπως ο ίδιος ο επιστήμονας ανακοίνωσε στο συνέδριο της Διεθνούς Εταιρείας Αστρονόμων, η προσέγγισή του επιτρέπει τον εντοπισμό των πολύ μικρών, σταθερών πλανητών που διατρέχουν τροχιά σε μεγάλη απόσταση από το μητρικό άστρο, αλλά και πλανητών που για κάποιους λόγους έχουν ξεφύγει από τη φυσιογνωμική τους τροχιά. Η νέα μέθοδος μελετά απομακρυσμένα αστέρια και εντοπίζει τις στιγμές κατά τις οποίες τως τους «κάμπτεται» εξαιτίας του πεδίου βαρύτητας του πλανήτη που διέρχεται από μπροστά τους. Τέτοια σήματα μπορεί να έχουν πολύ σύντομη διάρκεια και να σπανίζουν, αλλά είναι ισοχώρα και ασιαμφισβήτητα. Η αλήθεια είναι ότι αργά ή γρήγορα θα ανακαλύψουμε ένα πλανήτη ίδιο με τη Γη μας. Το πώς θα το πετύχουμε; Ε, θα πρέπει να περιμένουμε να το δούμε...

Μίνι τηλεσκόπιο «θεραπεύει» την ωχρά κηλίδα στα μάτια

Της ANNE EISENBERG

Ένα μικροσκοπικό τηλεσκόπιο από γυαλί, με μέγεθος που δεν υπερβαίνει αυτό ενός μπιζελιού, θα αποκαταστήσει την όραση ατόμων των οποίων ο αμφιβλοπρωτεϊδική χιτώνας έχει καταστραφεί. Ένα τέτοιο μικροσκοπικό μόσχευμα θα τους βοηθήσει να διαβάσουν, να παρακολουθούν τηλεόραση, να βλέπουν καλύτερα τα πρόσω-

Βοηθάει πάσχοντες να διαβάσουν, να παρακολουθήσουν τηλεόραση και να ζήσουν ξανά μία φυσιολογική ζωή

πα των αγαπημένων τους και να έχουν ξανά μια φυσιολογική ζωή. Και βέβαια, το μίνι τηλεσκόπιο δεν ανήκει στον κόσμο της επιστημονικής φαντασίας. Αντιθέτως, έχουν ήδη γίνει εμφυτεύσεις με επιτυχία και το μόνο που αναμένουν οι κατασκευαστές τους είναι η άδεια κυκλοφορίας από τον Οργανισμό Τροφίμων και Φαρμάκων των ΗΠΑ (FDA).

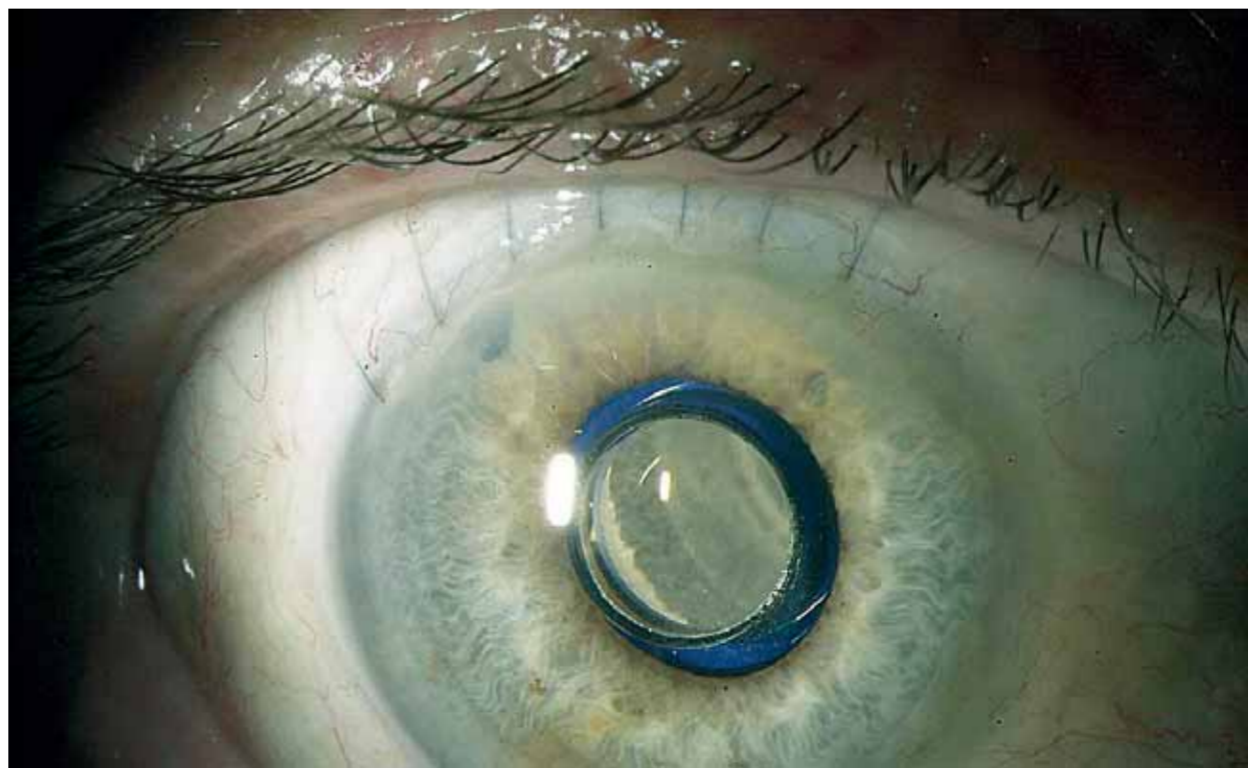
Μεγεθύνει τις εικόνες

Η νέα μικροσυσκευή (η εμφύτευσή της είναι εύκολη) στοχεύει στο να βελτιώσει τη ζωή ανθρώπων που πάσχουν από μία προχωρημένη μορφή εκφυλισμού της ωχράς κηλίδας. Το τηλεσκόπιο μεγεθύνει τις εικόνες στον αμφιβλοπρωτεϊδική χιτώνας και τις επεκτείνει κατά τρόπο ώστε να «πέσουν» πάνω σε υγιή κύτταρα, έξω από τον κατεστραμμένο χώρο του οφθαλμού, εζηγεί ο Άλεν Χιλ, διευθύνων σύμβολος της VisionCare Ophthalmic Technologies στη Ζαρατόγκα της Καλιφόρνιας, που είναι η κατασκευάστρια εταιρεία του εμφυτεύματος. Τον Μάρτιο, η συμβουλευτική επιτροπή του

Οργανισμού Τροφίμων και Φαρμάκων των ΗΠΑ πρότεινε να χορηγηθεί έγκριση για τη χρήση του μίνι τηλεσκοπίου, όπως, εξάλλου, έχει γίνει στην Ευρώπη.

«Το τηλεσκόπιο-μόσχευμα υπόκειται πολλά στους ασθενείς που βρίσκονται στο τελευταίο στάδιο του εκφυλισμού της ωχράς κηλίδας», υποστηρίζει η ερευνήτρια Τζάνετ Π. Σζλικ, μέλος της συμβουλευτικής επιτροπής του FDA και διευθύντρια της οργάνωσης Chicago LightHouse γι' αυτούς που πάσχουν από τύφλωση ή έχουν σοβαρά προβλήματα όρασης. Η πρωτοποριακή συσκευή, ωστόσο, δεν θεραπεύει τη νόσο, αλλά βελτιώνει την οπτική οξύτητα. Παραδείγματος χάριν, ένας άνθρωπος που βλέπει θολά το πρόσωπο του φίλου του μπορεί, με τη βοήθεια αυτού του τηλεσκοπίου -μεγεθυντικού φακού, να βλέπει θολά μόνο το σημείο του στόματος ή τα μάτια του φίλου του, αλλά να διακρίνει το υπόλοιπο πρόσωπο κανονικά.

Το μίνι τηλεσκόπιο εμφυτεύεται στο ένα μάτι και χρησιμοποιείται κατά κύριο λόγο για να διευκολύνει το διάβασμα και την αναγνώριση των προσώπων. Το άλλο μάτι, που οι ειδικοί «δεν πειράζουν καθόλου», χρησιμοποιείται για την περιφερειακή όραση κατά τη διάρκεια άλλων δραστηριοτήτων, παραδείγματος χάριν για έναν περίπατο. Όπως εξηγεί ο Χένρι Χάντσον, ειδικός στον αμφιβλοπρωτεϊδική χιτώνας στο Τάκσον της Αριζόνας και συντάκτης δύο μελετών για το μίνι εμφύτευμα, δεν μπορούν να υποβληθούν στην επέμβαση όλοι οι ασθενείς που πάσχουν από εκφυλισμό της ωχράς κηλίδας. «Μέχρι σήμερα μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε την πρωτοποριακή μέθοδο σε είκοσι από τους εκατό ασθενείς που μας το ζητούν. Για τους υπόλοιπους δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα εξαιτίας του σχήματος των οφθαλμών τους ή διότι μπορεί να παρουσιάζουν κι άλλα προβλήματα. Ίσως,

Το εικονιζόμενο μίνι τηλεσκόπιο εμφυτεύεται στον αμφιβλοπρωτεϊδική χιτώνας.

για παράδειγμα, να μην έχουν καλή αίσθηση της ισορροπίας, κάτι που έχει κομβική σημασία», υπογραμμίζει ο δρ Χάντσον. Μετά την έγκριση του Οργανισμού Τροφίμων και Φαρμάκων, η VisionCare θα καταθέσει αίτηση έτσι ώστε η εφαρμογή της νέας μεθόδου να καλύπτεται πλήρως και από τη δημόσια ασφάλιση των ΗΠΑ. Μέχρι στιγμής, πάντως, δεν είναι γνωστό το κόστος της θεραπείας.

Ο δρ Μπρους Ρόζενταλ είναι διευθυντής στα προγράμματα μειωμένης όρασης της LightHouse International στη Νέα Υόρκη, όπου μίνι τηλεσκόπια προσαρμόζονται σε σκελετούς γυαλιών όρασης που υποβλήθηκαν στην επέμβαση. Οπως λένε οι ασθενείς, η όρασή τους βελτιώνεται σημαντικά και με αυτά τα παράξενα γυαλιά, περίπου όσο και με

την εμφύτευση του μίνι τηλεσκοπίου στον οφθαλμό.

«Αν και οι μελέτες για τα εμφυτεύματα κατέγραψαν ελάχιστες επιπλοκές, τίποτα δεν είναι απολύτως ασφαλές όταν τοποθετείς ξένα σώματα στον οφθαλμό. Ακόμη και μια χειρουργική ρουτίνα, όπως για καταρράκτη, μπορεί να οδηγήσει σε τύφλωση», καταλήγει ο Αμερικανός ειδικός. Ο δρ Ρόζενταλ πιστεύει ότι τα νέα εμφυτεύματα είναι ιδιαίτερα ωφέλιμα για κάποιους ασθενείς, ιδιαίτερα αυτούς που δεν θέλουν να «αποκαλύψουν» στον κόσμο ότι έχουν προβλήματα όρασης. Αντιθέτως, τα τηλεσκόπια που προσαρμόζονται πάνω στους σκελετούς γυαλιών όρασης τα βλέπει κανείς από μακριά.

Κλινικές δοκιμές

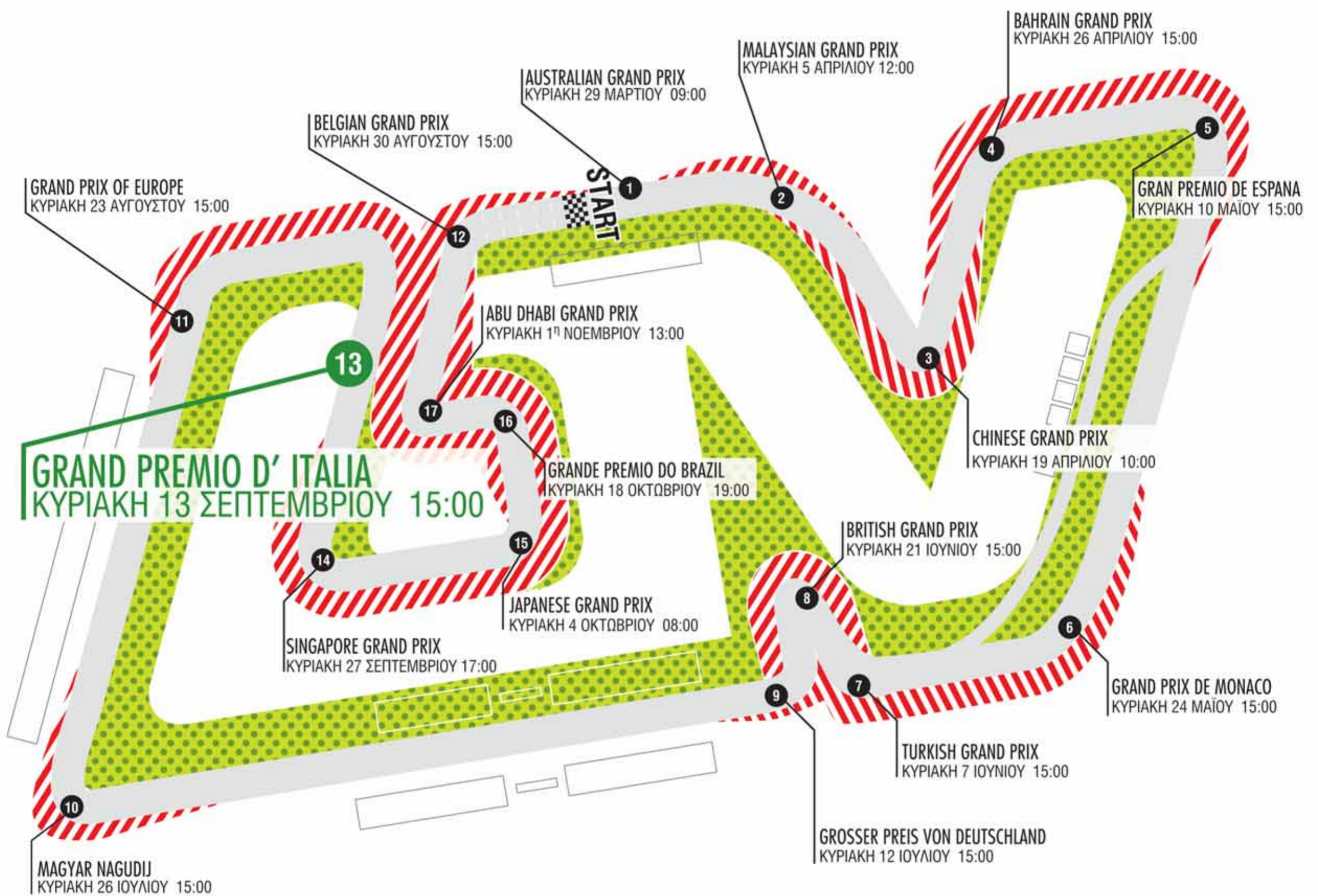
Ταυτόχρονα, όμως, ανησυχεί ότι όσοι υποβάλλονται στην επέμβαση θα αντιμετωπίσουν προβλήματα ισορροπίας. «Είναι προφανές ότι κάποιος που στο ένα μάτι βλέπει μια τεράστια εικόνα και στο άλλο μια φυσιολογική μπορεί εύκολα να παραπατήσει και να πέσει», εξηγεί.

Κατά τη διάρκεια των κλινικών δοκιμών της μεθόδου, πάντως, δεν καταγράφη αύξηση των ατυχημάτων και των πτώσεων σε αυτούς που υποβλήθηκαν στην επέμβαση.

Η νέα μέθοδος έχει εφαρμοστεί σε τουλάχιστον 200 ασθενείς που οι ερευνητές παρακολούθησαν επί πέντε χρόνια. Όπως διαπιστώθηκε, οι περισσότεροι προσαρμόστηκαν με ευκολία στη νέα πραγματικότητα, δηλαδή, τη χρήση του ενός οφθαλμού για τη μακρινή όραση και του άλλου για το διάβασμα και την αναγνώριση προσώπων. Τελικά, ο μέσος ασθενής που υποβλήθηκε στην επέμβαση από εντελώς τυφλός κατάφερε με το μόσχευμα να διαβάζει βιβλία με μεγάλα τυπογραφικά στοιχεία.

THE NEW YORK TIMES

Η Formula 1™ θέλει την πίστα της!

Η Formula 1™ θέλει την πίστα της. Θέλει LTV!

Το Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Formula 1™ ζωντανά μόνο στην LTV!

Όλοι οι αγώνες, τα προκριματικά, τα δοκιμαστικά, ενισχυμένα με ειδικές εκπομπές, ένθετα με όλη την προετοιμασία των ομάδων και όλες τις εξελίξεις, τρέχουν μόνο στην LTV!

Γιατί η Formula 1™ θέλει τη δική της πίστα. Την LTV!

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 11 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ
ΔΟΚΙΜΑΣΤΙΚΑ 11:00 LIVE LTVSPORTS1
ΔΟΚΙΜΑΣΤΙΚΑ 15:00 LIVE LTVSPORTS1

ΣΑΒΒΑΤΟ 12 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ
ΔΟΚΙΜΑΣΤΙΚΑ 12:00 LIVE LTVSPORTS1
F1 ΕΚΠΟΜΠΗ 14:00 LTV
ΠΡΟΚΡΙΜΑΤΙΚΑ 15:00 LIVE LTV

ΚΥΡΙΑΚΗ 13 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ
F1 ΕΚΠΟΜΠΗ 14:00 LTV
ΑΓΩΝΑΣ 15:00 LIVE LTV

Μεταβολές εβδομάδας

X.A.K.

5,20%

X.A.

1,06%

Dow Jones

3,03%*

Nasdaq

5,08*

Nikkei

1,19%

Dax

2,98%

FTSE 100

1,78%

Πετρέλαιο

5,47%

€/ \$

1,92%

ΣΗΜΕΡΑ

ΚΡΙΣΗ

Ένα χρόνο μετά και η ανάκαμψη αργεί

Ένα χρόνο μετά την κατάρρευση της Lehman Brothers, πολιτικοί και οικονομολόγοι συγκλίνουν στην άποψη ότι η χειρότερη φάση της διεθνούς οικονομικής κρίσης έχει ήδη παρέρθει. Ωστόσο, η ανάκαμψη φαίνεται ότι θα είναι μακρά και προειδοποιούν ότι η ανάκληση των μέτρων για την τόνωση της οικονομίας μπορεί να αποβεί καταστροφική. Οι ελπίδες των ειδικών, ότι η «πτώση» της διεθνούς οικονομίας έχει σταματήσει, συγκρούονται με την ανησυχία ότι η «άνοδος» ακόμα αργεί. **Σελ. 8**

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟ

Δανεισμός χωρίς τέλος

Στις αγορές και πάλι είναι πολύ πιθανό να προσφύγει η Ελλάδα, για σκοπούς δανεισμού, μετά τη διεξαγωγή των πρώτων βουλευτικών εκλογών, σε μια χρονιά κατά την οποία έχει ήδη αντλήσει περίπου 55,4 δισ. ευρώ, με ένα πολύ υψηλό κόστος. Σύμφωνα με πληροφορίες, το Υπουργείο Οικονομίας ενδεχομένως να χρειαστεί να αντλήσει άλλα 3 δισ. ευρώ, ενώ, με βάση χειρότερα σενάρια, το ποσό δανεισμού είναι δυνατόν να ανέλθει και στα 5 δισ. ευρώ. **Σελ. 7**

MY MALL - ΛΕΜΕΣΟΣ

Νέα δεδομένα στην αγορά

Από τον περασμένο Μάιο, η μεγαλύτερη επένδυση που έγινε ποτέ στην Κύπρο είναι γεγονός. Όταν το My Mall άνοιξε τις πύλες του, οι αγοραστικές συνήθειες των καταναλωτών άρχισαν να αλλάζουν. Ο διευθύνων σύμβουλος της Tiffany Investments Ltd., της κατασκευαστικής εταιρείας του έργου, Dr. Alex Raz, μιλά στην «Κ» και τονίζει ότι δεν υπάρχει άλλο ιδιόκτητο ιδιωτικό κτήριο που να φιλοξενεί κάτω από την ίδια στέγη περισσότερες από 140 εμπορικές μονάδες. **Σελ. 6**

Αερομαχίες με νικητή την Dassault

Πολύ κοντά σε σύμβαση συμφωνίας με τη Βραζιλία βρίσκεται η γαλλική Dassault Aviation, μετά την επίσκεψη-αστραπή του Νικολά Σαρκοζί στη χώρα. Η συμφωνία, που αφορά την αγορά μαχητικών αεροσκαφών Rafale της Dassault, καθώς και μεταγωγικά ελικόπτερα τύπου Cougar και υποβρυχία Scorpin, θα ανέλθει στα 5 δισ. ευρώ. Πρόκειται για την πρώτη εξαγωγή των αεροσκαφών Rafale από τη Γαλλία εις βάρος των ανταγωνιστών της, Gripen (της Saab)

και F-18 (της Boeing). Η πιθανή συμφωνία θα απασχολήσει το ελληνικό Πεντάγωνο, αφού συμπεριλαμβάνει σημαντικές ρήτρες συμπαραγωγής, κάτι που το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας θεωρεί ως πρώτης σημασίας όρο για την αγορά των αεροσκαφών επόμενης γενιάς της Πολεμικής Αεροπορίας. Έτσι, οι «αερομαχίες» μεταξύ της Dassault και της EADS, που προωθεί το Eurofighter για την Ελλάδα, αναθερμαίνονται πάνω από την Αθήνα. **Σελ. 12**

Εντείνονται οι πιέσεις εν μέσω ύφεσης

Προϋπολογισμός «σαλαμιού» ενόψει

Τη στιγμή που η κυβέρνηση ετοιμάζει τον προϋπολογισμό του 2010, τα διαθέσιμα στοιχεία καταγράφουν περαιτέρω επιδείνωση της οικονομικής συγκυρίας. Σύμφωνα με πολιτικούς κύκλους, δρομολογείται ήδη η πολιτική του «σαλαμιού», με στόχο να εξασφαλίσει, διά των συμπληρωματικών προϋπολογισμών, την έγκριση του προϋπολογισμού από τη Βουλή στο τέλος του έτους. Η ύφεση έχει εντείνει το κλίμα απαισιοδοξίας, με δεδομένο και το γεγονός ότι, διεθνώς, αν και έχει αρχίσει η ανάκαμψη, εκτιμάται ότι αυτή θα είναι μακρά και ρηχή. Οι επενδύσεις στην Κύπρο καταγράφουν σημαντική μείωση, με αποτέλεσμα το μέγιστο δυνητικό ΑΕΠ να είναι μειωμένο, ακόμα και όταν η οικονομία θα επανέλθει σε ρυθμούς πλήρους απασχόλησης. Οι πιέσεις στα δημόσια οικονομικά έχουν καταστεί ακόμα πιο ισχυρές, αφού αναμένεται ότι η κεύσισια τόνωση

της οικονομίας θα πρέπει, πλέον, να προχωρήσει με πραγματικές κρατικές δαπάνες, τη στιγμή όμως που ο προϋπολογισμός είναι ελλειμματικός, όπως αρκετοί αναλυτές είχαν προβλέψει προ ενός έτους. Ακόμα και η πλασματική άνοδος στην κατάταξη της Κύπρου αναφορικά με την ανταγωνιστικότητα, βάσει του δείκτη του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ, κρύβει αρνητικά συμπεράσματα. **Σελ. 3 και 4**

Αναπτυξιακό πρόγραμμα παρά τα χρέη για την ΑΗΚ

Ο πρόεδρος του Οργανισμού αποκαλύπτει την κακή εικόνα στην οποία βρίσκεται σήμερα η ΑΗΚ, αλλά και το αναπτυξιακό πρόγραμμα που θα στοιχίσει 3 δισ. ευρώ μέσα στα επόμενα χρόνια. Παρά τα υψηλά χρέη της ΑΗΚ, αλλά και τα προβλήματα που άπτονται και

της βιωσιμότητας του Οργανισμού, σχεδιάζονται κινήσεις που αποσκοπούν στην ανάπτυξη των δραστηριοτήτων. Την ίδια ώρα, ένας δεύτερος «παικτός» μπαίνει στο παιχνίδι της ενέργειας και έτσι η ΑΗΚ θα έχει, από το 2014, ανταγωνιστή. **Σελ. 5**

Σε «αγροτικό δρόμο» η αγορά αυτοκινητού

Με μειώσεις που ξεπερνούν το 30% για το πρώτο εξάμηνο του 2009, σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2008, η αγορά καινούργιων αυτοκινήτων αντιμετωπίζει έντονες πιέσεις. Οι πλείστες των εταιρειών εισαγωγής έχουν μεγάλες μειώσεις στις πωλήσεις, ενώ μόνο τρεις εταιρείες κατάφεραν να διατηρήσουν ή και

να αυξήσουν τις πωλήσεις τους. Σημαντικές παράγοντες για αυτές τις εταιρείες ήταν η εισαγωγή νέων μοντέλων. Τα πολυτελή αυτοκίνητα παραμένουν ψηλά στις προτιμήσεις των Κυπρίων, αλλά αρκετοί καταναλωτές στρέφονται στην αγορά μεταχειρισμένου πολυτελούς αυτοκινήτου. **Σελ. 4**

ΑΝΑΛΥΣΗ από τον ΜΙΧΑΗΛ ΠΕΡΕΙΑΝΗ

«Now is the time»

Εν μέσω κρίσης, με ελλείμματα που φτάνουν τα 12 τρις. δολάρια, πρωτοφανή ανεργία και συνεχιζόμενη ύφεση που φτάνει το -3,9% αυτό το τρίμηνο, ο Ομπάμα στάθηκε ενώπιον του Κογκρέσου και είπε ότι «δεν ήλθε εδώ μόνο για να αντιμετωπίσουμε την κρίση, αλλά και για να κτίσουμε το μέλλον». Μιλούσε για τη δημιουργία εθνικού σχεδίου υγείας στις ΗΠΑ. Μετά επικαλέστηκε – ως άσος από το μανίκι – επιστολή του αποθανόντος Τέντι Κέννεντι και αναφέρθηκε στην «ηθική» υποχρέωση της χώρας του να λύσει ένα ζήτημα που αφορά «τον χαρακτήρα» των ΗΠΑ.

Παρά τις μεγάλες πιέσεις που δέχεται η οικονομία τις οποίες ηγείται, ο Ομπάμα τόλμωσε να αγιάξει το θέμα που οι πολιτικοί αναλυτές θεωρούν θανατηφόρο «ηλεκτροφόρο καλώδιο» της αμερικανικής πολιτικής ζωής. Το σχέδιο Ομπάμα για την επίλυση του μέγιστου προβλήματος της ασφάλισης υγείας και την ανάπτυξη ενός ενιαίου εθνικού «ΓΕΣΥ» στις ΗΠΑ δεν είναι τέλειο. Είναι γεμάτο προβλήματα και ελλείψεις, ενώ περιέχει ακόμα και ασάφειες. Ωστόσο, σημασία δεν έχει το ίδιο το σχέδιο – αυτό ασαφώς τους Αμερικανούς – αλλά η «προεδρική» κίνηση του Αμερικανού προέδρου. Ο Ομπάμα όχι μόνο τα έβαλε με τους «δικούς του» Δημοκρατικούς, συμπεριλαμβάνοντας μεταρρυθμίσεις, του δικαίου της αδικονομίας, αλλά επέμενε και στην ανάγκη να βρεθεί συναίνεση. Ακόμα, τόλμωσε να «τα βάλει» με βασικές αρχές που πολλοί από τους συμπολίτες του θεωρούν

«ιερές» και εισιγήθηκε «περισσότερο κράτος» και λιγότερη ελεύθερη αγορά. Το πιο σημαντικό όμως, όπως σημειώνουν οι πολιτικοί αναλυτές, είναι το γεγονός ότι ο Αμερικανός πρόεδρος έχει διακυβευσει την πολιτική του κληρονομιά, αφού μετά τον εξαιρετικά δύσκολο στόχο της αποχώρησης από το Ιράκ και της νίκης στο Αφγανιστάν, έθεσε έναν τρίτο πήχην, που είναι σχεδόν σίγουρο ότι δεν θα φτάσει με τη μεταρρύθμιση του αμερικανικού ΓΕΣΥ.

Οι Αμερικανοί χρειάστηκε να φτάσουν στον πάτο, για να επιλέξουν ένα νέο Πρόεδρο που να διαθέτει πολιτική διαύγεια, όραμα και σοβαρότητα, αλλά έχουν εκλέξει, πάνω από όλα, έναν Πρόεδρο που επιλέγει ως πολιτική του αρένα θέματα που η χώρα του χρειάζεται, αλλά δεν είναι δημοφιλή. Το συμπέρασμα από την τελευταία ομιλία του χαρισματικού ηγέτη των ΗΠΑ ενώπιον του Κογκρέσου είναι πως οι ώρες της κρίσης όχι μόνο δεν είναι ακατάλληλες για μεταρρυθμίσεις, αλλά, αντίθετα, αποτελούν την πιο κατάλληλη χρονική συγκυρία για ριζικές αλλαγές στα μακροβιότερα και πιο δύσκολα προβλήματα του τόπου.

Πρόκειται για μία διαμετρικά αντίθετη κατάσταση από αυτήν που βιώνουμε στην Κύπρο. Η κυβέρνηση θεώρησε ότι η οικονομική κρίση προσφέρεται για επίδειξη του «ανθρωποκεντρικού» της χαρακτήρα και αύξησε τις παροχές που δίνονται εξίσου σε πλούσιους και φτωχούς. Μάλιστα, ανακινώθηκε – ξανά – η στόχευση μέτρων, ωσάν να μη δόθηκε το Πισσαλινό

Δεν είναι ανάγκη να «κτυπήσουμε» κι εμείς πάτο, για να ανανεωθεί το συλλογικό όραμα για την οικονομία και να ληφθούν τολμηρές αποφάσεις

επίδομα επικαλυπτικά και παρά το γεγονός ότι η υπόθεση έχει ήδη αθετηθεί. Εν μέσω κρίσης και παρά την αναγνώριση του γεγονότος ότι η Δημόσια Υπηρεσία και οι ανελαστικές δαπάνες αποτελούν γάγγραινα στα δημόσια οικονομικά, δεν γίνονται κινήσεις για αναδιάρθρωση του Δημοσίου. Οι περικοπές τηλεφωνημάτων και υπερωριών θα μειώσουν κάποιες ακριβές δαπάνες, αλλά δεν θα λύσουν το ευρύτερο και βαθύτερο πρόβλημα της διόγκωσης της Δημόσιας Υπηρεσίας. Πρόκειται για ένα δευτερεύον σύμπτωμα μιας γενικότερης παθολογίας, για την οποία δεν υπάρχει γενικό σχέδιο εξυγίανσης. Ακόμα και το συνταξιοδοτικό, ένα πρόβλημα που φαντάζει πραγματικό και άμεσο για όσους εισέρχονται στην αγορά εργασίας σήμερα, αντιμετωπίστηκε με μισά μέτρα. Σίγουρα, η κυβέρνηση πιστώνεται την τολμή της αύξησης των εισφορών, αλλά αυτό δεν αποτέλεσε «επίλυση» του προβλήματος, αφού η αναβολή, για αργότερα, της χρεοκοπίας δεν ισοδυναμεί με ευρωστία.

Η έλλειψη οράματος γίνεται όλο και πιο προφανής, όσο η κρίση της κυπριακής οικονομίας βαθαίνει. Τα μέτρα δεν δείχνουν να έχουν βάθος χρόνου και η μοναδική αντίδραση της πολιτικής ηγεσίας περιορίζεται είτε σε τραπεζικές και λογιστικές πράξεις είτε στην εξαγγελία μέτρων και έργων που τελικά αναβάλλονται. Αυτή ήταν η ώρα για μεταρρυθμίσεις. Ακόμα, εντυχώς, υπάρχει χρόνος.

Ο Ομπάμα, μιλώντας σε ένα δικασμένο Κογκρέσο και δεχόμενος επίθεση από το «ακροατήριο», τόνισε στους λοιπούς ηγέτες της χώρας του πως «αυτή είναι η ώρα» («now is the time»). Μάλιστα, το βάθος του οράματος του διαφάνηκε και από το γεγονός ότι η φράση δεν ήταν τυχαία. Η ίδια φράση αποτέλεσε κεντρικό άξονα μιας άλλης διάσημης ομιλίας, εκείνης του Μάρτιν Λούθερ Κίνγκ που, αναφερόμενος στο «όραμά» του, επανέλαβε ότι «now is the time». Ο νυν Πρόεδρος των ΗΠΑ είπε τη φράση με τον ίδιο τονισμό και ύφος όπως και ο μεγάλος οραματιστής και ηγέτης. Ίσως άθελα. Ίσως, ακόμα, υποσυνείδητα. Για όσους, όμως, θαμύζουν τη μεγάλη εκείνη ομιλία, η αναφορά του Ομπάμα ήταν κάτι το επώδυνο, διότι τόνισε πόσο διαφέρει το όραμα του Αμερικανού προέδρου από την ανεπάρκεια της δικής μας ηγεσίας. Πριν από ένα μόλις χρόνο, πριν να αναλάβει ο κ. Ομπάμα, ποιος θα το 'λεγε;

www.forthisland.wordpress.com

Σκολλήστε στο www.kathimerini.com.cy

NEW CHICKEN SUPREME
OPEN YOUR HEART!!!

BURGER KING
HAVE IT YOUR WAY

Delivery:
77 77 83 33

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ

Του ΓΙΑΝΝΟΥ ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗ

Κάποιοι θα πρέπει να δυσαρεστηθούν

Ο υπουργός Οικονομικών βρίσκεται αυτή την περίοδο σε διαρκείς συσκέψεις με τους επιτελείς του, προκειμένου να εξεύρει οριστικό σωτηρία για την ολόένα επιβαρυνόμενη εικόνα που παρουσιάζουν τα δημόσια οικονομικά. Η στρατηγική του εστιάζεται αφενός στη συγκράτηση των δαπανών και αφετέρου στην αύξηση των εσόδων. Και επειδή το δεύτερο χρειάζεται αρκετή και τόλη, όπως λέει και ο ποιητής, στην παρούσα φάση φαίνεται να επιλέγει τη συγκράτηση των εξόδων του δημόσιου τομέα. Και αφού οι περικοπές σε κάποια αναπτυξιακά έργα, όπως είχε δηλώσει αρχικά, δεν φαίνεται να τυχάνουν της στήριξης του Προέδρου της Δημοκρατίας, η προσπάθεια γίνεται σε τομείς που θεωρούνται πιο light.

Χαρακτηριστική, μάλιστα, είναι η τηλεοπτική τοποθέτηση του υπουργού Οικονομικών, αναφορικά με την εξοικονόμηση που ενδέχεται να προκύψει, εφόσον διακόψουν οι υπάλληλοι του Δημοσίου την κακή συνήθεια να καλούν το 11892 για υπηρεσίες τηλεφωνικού καταλόγου και καταφύγουν σε πιο παραδοσιακές μεθόδους, όπως είναι η χρήση του οχετικού εντύπου. Αλήθεια, αυτός είναι ο τρόπος με τον οποίον φαντάζεται η κυβέρνηση ότι μπορεί να επιτύχει αύξηση της παραγωγικότητας του δημοσίου τομέα;

Το Υπουργείο Οικονομικών εξετάζει επίσης την εισαγωγή εισοδηματικών κριτηρίων στις κοινωνικές παροχές, θέση εξάλλου που στηρίζει και η αντιπολίτευση, όχι για να έλξει τη δυνατότητα να προσφέρει περισσότερα σε αυτούς που πραγματικά έχουν ανάγκη, αλλά για να πετύχει κάποιες εξοικονομήσεις. Στο ίδιο μήκος κύματος φαίνεται να κινείται και η απόφαση για μεταφορά αρκετών δημόσιων υπηρεσιών σε ιδιόκτητα κτήρια που θα ανεγερθούν σε κρατική γη στην περιοχή της κρατικής έκθεσης, προκειμένου να εξοικονομηθούν εκείνα τα κονδύλια που δαπανώνται σε ενοίκια.

Φαίνεται να απουσιάζει η τόλη και η πολιτική βούληση

Τα μέτρα που προωθεί η κυβέρνηση, ώστε να αντιμετωπιστεί αυτή τη δύσκολη οικονομική συγκυρία, είναι εξίσου επιθυμητά και αναγκαία. Αποτελούν, όμως, μια σταγόνα στον ωκεανό και σε καμία περίπτωση δεν πρόκειται να αποφέρουν τα επιθυμητά αποτελέσματα, που είναι η αποφυγή της επιτήρησης της κυρίαρχης οικονομίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση τόσο για φέτος όσο και για την επόμενη διετία. Η απάντηση στον γρίφο που καλείται να λύσει ο κ. Σταυράκης δεν είναι άλλη από την αύξηση των εσόδων του κράτους σε διαρκή και μόνιμη βάση μέσω θεσμικών παρεμβάσεων. Ασφαλώς, η αμνηστία φορολογικών ή/και πολεοδομικών παρανομιών, όπως έκανε η προηγούμενη κυβέρνηση, θα προσφέρει κάποιες πρόσκαιρες και, κυρίως, ανώδυνες εισοδηματικές ανάσες, αλλά σίγουρα δεν θα επιλύσει τα προβλήματα για όσο διάστημα αναμένεται ότι θα βρισκόμαστε σε επιβράδυνση η οικονομία.

Αρμόστε που η αμνηστία, όποτε χρησιμοποιείται, ενισχύει μια κακή νοοτροπία του κόσμου που η κάθε κυβέρνηση θα βρίσκει μπροστά της. Μοιραία αυτή η κυβέρνηση, προκειμένου να αντιμετωπίσει τα προβλήματα που προκαλούν τα άδεια δημόσια ταμεία σε περιόδους κρίσης και μάλιστα παρατεταμένων, θα πρέπει να συγκροστούμε με τα μεγάλα συμφέροντα. Θα πρέπει, δηλαδή, να εξεγύρουμε τρόπους, για να αναγκάσει όλους όσοι για χρόνια (και δεν είναι λίγοι αυτοί) επιτυγχάνουν να διαφεύγουν από την επιβολή της φορολογίας και να αναλάβουν το βάρος που τους αναλογεί.

Δεν μπορεί η σημερινή κυβέρνηση να επικαλείται τη δικαιοσύνη και μάλιστα να την κάνει παντιέρα, όταν ανήκει να πέφτει η φορολογική επιβάρυνση αποκλειστικά στους ώμους των μισθωτών του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα. Οι οργανωμένοι επιχειρηματικοί φορείς δικαίως καλούν την κυβέρνηση να τους στηρίξει. Την ίδια ώρα όμως που θα προσφέρει η κυβέρνηση τη στήριξη της, θα πρέπει να τους στείλει το μήνυμα ότι έχουν υποχρεώσεις απέναντι στο κράτος και την κοινωνία. Η κυβέρνηση μπορεί να χρησιμοποιήσει πολλές μεθόδους για την αύξηση των φορολογικών της εσόδων, κάποιες μάλιστα αναφέρθηκαν από τον Έλληνα πρωθυπουργό κατά την ομιλία του στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης. Εκείνοι που πραγματικά φαίνεται να απουσιάζει σήμερα είναι η τόλη και η πολιτική βούληση.

As μην ξεκινάμε, τέλος, ότι ακόμα ένα σημαντικό εισπρακτικό μέτρο που μπορεί να εφαρμόσει η κυβέρνηση είναι η φορολόγηση των υπερκερδών των τραπεζών, τουλάχιστον για όσο χρόνο διαρκεί η επιβράδυνση της οικονομίας. Και πριν σπεύσουν οι διοικήσεις των τραπεζών να μας κυνηγήσουν, ξεκαθαρίσουμε ότι αναφερόμαστε αποκλειστικά στα υπερκέρδη, τα οποία λογικά συμπεριλαμβανόμενα προκύπτουν από υπερκέρδη, κυρίως προμηθειών και άλλων τραπεζικών δικαιωμάτων. Πάρτε για παράδειγμα τη χρέωση για την κατάσταση λογαριασμού που λαμβάνετε μηνιαίως...

ystavrinides@gmail.com

Πιστωτικές Κάρτες Alpha Bank

Αυτό το καλοκαίρι το 5 φοριέται πολύ!

ΔΗΚΤΗΣ

Ήταν άδικοι...

Επιχειρηματίες σχολίαζαν πρόσφατα σε καφέ της Λευκωσίας ότι ο κ. Σταυράκης επισκέπτεται γνωστή αλυσίδα spa της Λευκωσίας «κάθε λίγο και λιγάκι». Έπρεπε, σχολίαζαν, να ασχολείται περισσότερο με την οικονομική ύφεση και λιγότερο με το μασάζ και την καλοπέραση, εκφράζοντας την προφανή δυσανεμία τους για την πολιτική που ακολουθείται από τον υπουργό. Ο Δίκτης δεν είναι σε θέση να γνωρίζει εάν ή πόσο ο κ. Σταυράκης ξεκουράζεται στη συγκεκριμένη αλυσίδα. Ρωτήσαμε συνεργάτες της στήλης, που «εκτελούν χρέη» τρίτου ματιού και τυχάνει να επισκεπτονται τη συγκεκριμένη αλυσίδα, οι οποίοι μας είπαν ότι δεν έτυχε να πάσσουν πάνω στον κ. Σταυράκη. Ωστόσο, είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε ότι ο υπουργός υποφέρει από πρόβλημα στη μέση, το οποίο και τον ταλαιπωρεί αρκετά. Αν, επομένως, πράγματι καταφεύγει στην αξιοπρεπή αλυσίδα, έχει και σοβαρή δικαιολογία και οι κακές γλώσσες είναι μάλλον άδικες μαζί του.

Έχει τους λόγους του

Πολλά άτομα που βρίσκονται κοντά στην κυβέρνηση έλεγαν – εδώ και δύο εβδομάδες – ότι από τα μεγάλα έργα που βαιίνουν προς αναβολή, με στόχο τη συγκράτηση των δαπανών, «το μόνο σίγουρο για να κοπεί» είναι το Μέγαρο Πολιτισμού. Μάλιστα, επιχειρηματίες ενήμερες τους κυβερνώντες ότι το Μέγαρο δεν θα στοιχίσει 80 εκατ. ευρώ, όπως είχε αρχικά εκτιμηθεί, αλλά το πραγματικό κόστος θα είναι το διπλάσιο, χωρίς άμεση προστιθέμενη αξία και χωρίς να απασχολήσει για την ανέγερση το αντίστοιχο αριθμό ατόμων. Ακόμα, τα λειτουργικά έξοδα θα είναι τεράστια και η προστιθέμενη αξία του έργου στον πολιτισμό αμφίβολη. Έτσι, άπαντες συλλογίζονται στην απόφαση ότι, εάν αναβληθούν οποιαδήποτε έργα (και κάποια πρέπει να αναβληθούν), τότε το Μέγαρο Πολιτισμού πρέπει να είναι το πρώτο. Ωστόσο, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, με ανακοίνωσή του, ανέτρεψε την απόφαση.

Ο Δίκτης διερωτάται εάν οι υπεύθυνοι αμείψαν να ενημερώσουν τον Πρόεδρο για την άποψη των επιχειρηματιών ή αν ο κ. Χριστόφιας έχει τους... δικούς του λόγους.

Τι είπε ο Μπερλουσκόνι;

Νέα κατάσταση εξελίχθηκε στη Συρία μετά τις δηλώσεις του Προέδρου Μπασάφ Αλ Άσαντ για τη «Βόρεια Κύπρο». Αν και

Πολιτικός πολιτισμός άνευ επιχειρηματιών καθοδήγει την ανέγερση του Μεγάλου Πολιτισμού. Διερωτάται η στήλη εάν ο Πρόεδρος δεν ενημερώθηκε για τις απόψεις των ειδικών ή εάν τους αγνόησε.

προφανώς άσχετο με την οικονομία, το θέμα ενδιαφέρει. Άτομο, το οποίο γνωρίζει εκ των έσω και συγκεκριμένα το ζήτημα, είπε στον Δίκτη ότι η «παράσταση» του θύμισε και άλλο ταξίδι του Προέδρου φέτος. Μαθαίνομε ότι η διαγραφή των σχολίων του Μπασάφ Αλ Άσαντ δεν ήταν άσχετη με τη συνάντηση των μελών της αποστολής στο ξενοδοχείο όπου αυτή διέμενε. Σύμφωνα με την ίδια πηγή, εκείνος που φέρεται να ζήτησε να μη συμπεριληφθούν σχόλια που «ίσως να μην αποδόθηκαν σωστά» είναι ο ίδιος ο Πρόεδρος. Στο Κατάρ η ενημέρωση ήταν, και πάλι, επιλεκτική. Εκείνη τη φορά για να μην «κακοφανιστούν» οι οικοδεσπότες. Δικαιολογίες πάντα υπάρχουν, φυσικά.

Πρέπει να είναι τσε-τσε

Στην ανάγκη νομοθετικής ρύθμισης των οικονομικών των σωματείων αναφέρθηκε ο βουλευτής του ΔΗΣΥ Νίκος Τσινάρας, λέγοντας ότι θα πρέπει να τεθούν κάτω από το εποπτικό βλέμμα της γενικής ελέγχτριας. Τα σωματεια, που εξυπηρετούν κοινωνικό σκοπό και λαμ-

βάνουν κορχογία από το κράτος, σήμερα δεν ελέγχονται ουσιαστικά από κανένα για το πώς χειρίζονται τα οικονομικά τους. Ο Δίκτης σημειώνει ότι ο αντιπολιτευόμενος βουλευτής δεν αναφέρθηκε σε κανένα σωματεια. Ωστόσο, όσοι έχουν «μούγια» «μουνιάζονται» και, με βάση τις (επάνωμες και μη) αντιδράσεις, φαίνεται πως πρόκειται για βαρβάρει μούγια.

Έρχεται ανταγωνισμός

Η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου (ΑΗΚ) επιθυμεί να αυξήσει τα τέλη της, για να «διατηρήσει» το αναπτυξιακό της πρόγραμμα, σύμφωνα με τον πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου του οργανισμού, Χάρη Θράσου. Η ΑΗΚ, που έχει χρέη 350 εκατ. ευρώ (και μάλλον θα διπλασιαστούν), επιθυμεί να προχωρήσει άμεσα στην επέκτασή της, για την οποία θα δαπανήσει 3 δισ. ευρώ. Η ΑΗΚ δεν κάνει λόγο για μείωση των δαπανών της, αλλά μπορεί να τεθεί και ένα ερώτημα σε όσους μπορούν να το απαντήσουν: Υπάρχει, μήπως, άγχος για την ένταξη στην αγορά μιας νέας εταιρείας, που θα

έχει παραγωγική ικανότητα ίση με το ένα τέταρτο της ΑΗΚ;

ΣκαραΜΙGά;

Πληροφορίες από την Ελλάδα αναφέρουν ότι ο ισχυρός άνδρας της Marfin Laiki έχει προσεγγιστεί από κυβερνητικούς παράγοντες, οι οποίοι αναζητούν λύση παρόμοια με εκείνη που βρέθηκε και για την Ολυμπιακή και για τη Ναυπηγεία Σκαραμαγκά. Η Γερμανική Krupp-Thyssen, που διαχειρίζεται τα ναυπηγεία, φέρεται να είναι εξαιρετικά απογοητευμένη από την άρνηση της κυβέρνησης να παράδψει το υποβρύχιο «Παπανικολής», το οποίο, ως γνωστόν, πλέει με κλιση. Υπό την απειλή εξόδου της γερμανικής εταιρείας, η κυβέρνηση φέρεται να έχει στραφεί στον κ. Βγενόπουλο, για να διασώσει τα ναυπηγεία, που είναι μεγάλης οικονομικής και στρατιωτικής σημασίας. Μέγα ερωτηματικό, λένε στην Ελλάδα, είναι πλέον το πώς θα επηρεάσουν την όποια συμφωνία οι επερχόμενες εκλογές, αλλά και το αντίστροφο... Διότι, ως γνωστόν, στην Ελλάδα σήμερα το μόνο σίγουρο είναι το «you never know».

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

22.000 άτομα απασχολούνται στο Μεξικό ως σωματοφύλακες, σύμφωνα με την ιστοσελίδα της Financial Times. Η οικονομική κρίση έχει εντείνει το φαινόμενο των απαγωγών επιχειρηματιών, να αποτέλεσμα ο αριθμός σωματοφύλακων να έχει αυξηθεί κατά 40% από το 2007.

33% των Αμερικανών ζουν με τον φόβο πως θα χάσουν την ασφάλιση υγείας τους μέσα στους επόμενους 12 μήνες, σύμφωνα με συμμομέτρηση που έκανε η εταιρεία Aetna SRBI για λογαριασμό του περιοδικού TIME. Στις πιο πολλές πολιτείες των ΗΠΑ δεν υπάρχει κρατική κάλυψη υγείας. Το περιθώριο λάθους είναι +/-3%.

206.200 δολάρια ήταν η διάμεση τιμή κατοικιών που πωλήθηκαν στις ΗΠΑ τον περασμένο Ιούλιο. Τον Ιούνιο η διάμεση τιμή ήταν 234.300, σύμφωνα με στοιχεία του US Census Bureau. Παρά τη μείωση, σε σχέση με τον Ιούνιο, παρατηρείται μικρή ανάκαμψη τις τελευταίες ημέρες του Ιουλίου.

322.000 τόνους νικελίου παράγει ετησίως η Ρωσία, σύμφωνα με την ελληνική έκδοση του περιοδικού Forges 500. Η Ρωσία είναι η μεγαλύτερη παραγωγός στον κόσμο, με δεύτερο τον Καναδά με 258.000 τόνους και τρίτη την Αυστραλία με 180.000 τόνους. Η Νέα Καληδονία είναι πέμπτη με 119.000 τόνους.

25% των Ευρωπαίων πιστεύουν ότι το G8 είναι το πιο αποτελεσματικό σώμα για την αντιμετώπιση της διεθνούς κρίσης. Σύμφωνα με το Ευρωβαρόμετρο, οι Κύπριοι θεωρούν πιο ικανή την Ε.Ε., όπως κάνει και το 17% των Ευρωπαίων. Το 15% πιστεύει πως οι ΗΠΑ είναι ο πιο ικανός «οργανισμός».

ΑΡΘΡΟ του ΕΥΕΛΘΝ Γ. ΙΑΚΩΒΙΔΗ**Οι Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις θα μας βγάλουν από την κρίση**

Αποτελεί γεγονός αδιαμφισβήτητο ότι σε ολόκληρο τον κόσμο οι κυβερνήσεις αγωνίζονται να μετριάσουν τις επιπτώσεις από τη διεθνή οικονομική κρίση για το σύνολο των πολιτών και των επαγγελματιών τάξεων. Ιδιαίτερη έμφαση αποδίδεται στη διατήρηση σε λειτουργία και στην ανάπτυξη των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ) που θεωρούνται σήμερα διεθνώς ως το πλέον καρποφόρο εργαλείο επιτάχυνσης της οικονομικής ανάπτυξης και διατήρησης της κοινωνικής ευμερείας και συνοχής. Με τη χρήση ενός μείγματος προγραμμάτων κάρτησις, συμβουλευτικής στήριξης σε οικονομικά, διοικητικά και τεχνικά θέματα, αλλά και χρηματοδότησης με ευνοϊκούς όρους (ακόμα και με χορηγίες), οι κυβερνήσεις στην Ευρώπη, τις ΗΠΑ και άλλες ανεπτυγμένες χώρες βοηθούν τις επιχειρήσεις να κρατήσουν το προσωπικό τους (δηλαδή να μην ακολουθήσουν την εύκολη λύση των απολύσεων) και να αναδιοργανωθούν, ούτως ώστε να μπορέσουν να αντεπεξέλθουν στον ανταγωνισμό τόσο των μεγαλύτερων και (κατά κανόνα) ανθεκτικότερων στην κρίση ανταγωνιστών τους στην ντόπια αγορά όσο και των γαργαδία ανερχόμενων ανταγωνιστών από την Ινδία, την Κίνα, τη Βραζιλία και τις άλλες αναδύμενες οικονομίες.

Δεν υπάρχει πλέον καμία αμφιβολία ότι όλες οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε κάποιο επιχειρηματικό τομέα ανταγωνίζονται συνεχώς (365 μέρες τον χρόνο, 24 ώρες το εικοσιτετράωρο) με όλους τους ανταγωνιστές τους, σε όλα τα μήκη και πλάτη της γης. Γι' αυτό και αποτελεί αδήρητη ανάγκη η στήριξη των κυπριακών ΜΜΕ από το κράτος. Οι κυπριακές ΜΜΕ είναι πραγματικά ο στυλοβάτης της οικονομίας μας. Στη μεγάλη τους πλειοψηφία είναι ευέλικτες και ευπροσάρμοστες στις αλλαγές του γκαρδίου και του διεθνούς επιχειρηματικού σκηνικού και συνεπώς

«Φοβού τους Άραβες και «δύρα» φέροντες».

μπορούν να επιβιώσουν και να προοδεύουν. Σίγουρα υπάρχουν και πολλές ΜΜΕ που δεν μπορούν να επιβιώσουν και οι οποίες πρέπει να βοηθηθούν είτε να εισέλθουν σε άλλα πεδία επιχειρηματικής δραστηριοποίησης είτε (σε περίπτωση που αυτό είναι πρακτικά αδύνατο) να αναστειλουν οριστικά τη λειτουργία τους. Φρονό ότι η αξιοπρεπής έξοδος των παλαιότερων από το επάγγελμα θα ενθαρρύνει τη νεότερη γενιά επιχειρηματιών να συνεχίσει να εργάζεται και να αγωνίζεται για ένα καλύτερο αύριο, στο οποίο τόσο η ανταμοιβή του επιχειρηματία για τους εμπορικούς κινδύνους που ανέλαβε (δηλαδή το κέρδος) όσο και η ανταμοιβή του εργαζομένου για την εργασία που προσέφερε (δηλαδή ο μισθός) θα είναι αρκούντως διασφαλισμένα (ή τουλάχιστον περισσότερο βέβαια απ' ό,τι σήμερα).

Για να βοηθηθούν οι κυπριακές ΜΜΕ απαιτείται η δημιουργία δομών στήριξης

(κυρίως μηχανισμών παροχής συμβουλών και κατάρτισης σε θέματα ιδρύσεων, λειτουργίας και διεύθυνσης επιχειρήσεων). Η Κύπρος διαθέτει έμπειρους και ικανούς συμβούλους επιχειρήσεων, εξειδικευμένους στην επίλυση προβλημάτων και στη διαμόρφωση στρατηγικών για τις ΜΜΕ. Αυτό αποδείχθηκε από την πρόσφατη επιτυχή υλοποίηση του Προγράμματος Παροχής Συμβουλευτικών Υπηρεσιών σε Μικροεπιχειρήσεις που απασχολούν ένα με τέσσερα άτομα υπό την αιγίδα της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού και του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου. Η Κύπρος διαθέτει επίσης την αναγκαία υλικότεχνη υποδομή (κτήρια, ηλεκτρονικούς υπολογιστές, πρόσβαση στο Διαδίκτυο και σε βάσεις πληροφοριών και δεδομένων, κ.ο.κ.). Αυτό που απαιτείται είναι η χρηματοδότηση ιδρυμάτων με εξειδίκευση στη στήριξη ΜΜΕ (κατά περίπτωση ιδρυμάτων που τον έναν ή τον

Ο Ευέλθον Γ. Ιακωβίδης είναι ιδρυτής και ιδιοκτήτης της εταιρείας συμβούλων οικονομολόγων και μηχανικών Epsilon Consulting Ltd (ewelthon@epsilon.com.cy).

Οριακή βελτίωση κλίματος καταγράφει το ΠΟΦ

Σε συνδυασμό με την επιδείνωση της κατάστασης σε άλλες χώρες, η σφυγμομέτρηση ανεβάζει την Κύπρο έξι θέσεις

Του ΜΙΧΑΗΛ ΠΕΡΣΙΑΝΗ

Με βάση τα ευρήματα του τελευταίου δείκτη ανταγωνιστικότητας του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ (ΠΟΦ), μπορεί να θεωρηθεί δεδομένο ότι η Κύπρος έχει καταγράψει βελτίωση των δεικτών ανταγωνιστικότητας από πέρσι. Ωστόσο, η εξέλιξη προσέγγιση μπορεί να παραπλανεί, αφού υπάρχουν επιμέρους δεδομένα που η οποιαδήποτε ερμηνεία των αποτελεσμάτων πρέπει να ληφθεί υπόψη.

Σημαντικό είναι το γεγονός ότι η άνοδος της Κύπρου στην τελική κατάταξη, από την 40ή στην 34η θέση, συνοδεύεται και από βελτίωση της συνολικής βαθμολογίας της Κύπρου. Διαφαίνεται έτσι ότι, παρά τον επιρρασμό των επιδόσεων από παρεμφερή στοιχεία, το τελικό αποτέλεσμα

Αντίθετα, στους δείκτες επιχειρηματικού κλίματος της Παγκόσμιας Τράπεζας η Κύπρος υποχώρησε τέσσερις θέσεις

δεν είναι πλήρως πλασματικό. Ωστόσο, θα πρέπει να έχει κανείς υπόψη ότι η βαθμολογία της Κύπρου βελτιώθηκε μόνο κατά 0,07 (από 4,5 στα 4,57, με μέγιστο το 7). Ταυτόχρονα, η βελτίωση αυτή, που μπορεί να θεωρηθεί ως οριακή, συνοδεύτηκε και από μείωση στη βαθμολογία άλλων κρατών, τα οποία πέρσι είχαν υψηλότερη βαθμολογία από αυτήν της Κύπρου. Έτσι, η συγκριτική βελτίωση της κυπριακής βαθμολογίας δεν συνεπάγεται και σημαντική πραγματική βελτίωση στα επιμέρους θέματα που αναλύει ο δείκτης.

Σημαντικό δεδομένο για την οποία ανάλυση είναι το γεγονός ότι οι δείκτες προκύπτουν από ερωτηματολόγια με βάση την περασμένη διετία (2008-2009). Έτσι, για παράδειγμα, το πρόβλημα του πληθωρισμού εξακολουθεί να καταγράφεται ως σημαντικό, σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας, παρά το γεγονός ότι φέτος δεν αποτέλεσε πρόβλημα.

Ακόμα, σημαντικό δεδομένο απο-

Στην Κύπρο εξακολουθούν πολλές επιχειρήσεις να χρησιμοποιούν «μέλη της οικογένειας ή φίλους ασχέτως αξίας», αντί άτομα που επιλέγονται «με βάση τα προσόντα».

τελεί το γεγονός ότι η βαθμολογία ουσιαστικά αποτελεί σφυγμομέτρηση και όχι ποιοτική ανάλυση δεδομένων. Έτσι, το αποτέλεσμα αντικατοπτρίζει το γενικότερο αίσθημα που επικρατεί στην αγορά και δεν αποτελεί απόδοσή της. Η άνοδος της Κύπρου, επομένως, συνεπάγεται καλύτερο –συγκριτικά – κλίμα, αλλά όχι και απόλυτη βελτίωση της θέσης της οικονομίας μας. Το γεγονός ότι η αξιολόγηση είναι συγκριτική στρεβλώνει τα επιμέρους ευρήματα, ιδίως σε μία εποχή όπου, λόγω της διεθνούς κρίσης, το αίσθημα της αγοράς είναι κακό.

Επιμέρους

Αποτέλεσμα του ότι ο δείκτης είναι συγκριτικός και όχι απόλυτος, είναι το φαινόμενο η Κύπρος σε κάποια επιμέρους θέματα να σημειώνει καλύτερη βαθμολογία από πέρσι, αλλά να έχει χαμηλότερη κατάταξη ή το αντίθετο. Αξίζει να σημειωθεί, για παράδειγμα, ότι στο εύρημα 1,06 (Ευνοιοκρατία στις επιλογές των κρατικών αξιωματού-

χων) η Κύπρος έχει σημειώσει άνοδο τριών θέσεων, αλλά η βαθμολογία της είναι ελαφρώς χειρότερη από πέρσι (3,9 φέτος, σε σχέση με 4,0 πέρσι). Χαρακτηριστικό μπορεί να θεωρηθεί επίσης το εύρημα 7,06 (Μισθοί και παραγωγικότητα). Σε αυτό το θέμα, στο οποίο ερωτήθηκαν οι επιχειρηματίες κατά πόσον οι μισθοί συνάδουν με την παραγωγικότητα, η Κύπρος ανέβηκε από την 68η στην 67η θέση, αλλά η βαθμολογία της μειώθηκε από 4,2 σε 4.

Ιδιωτικός τομέας

Αρκετά θέματα, στα οποία η κυπριακή οικονομία κατατάσσεται χαμηλά, αφορούν τον ιδιωτικό τομέα. Για παράδειγμα, παρά τη βελτίωση κατά 24 θέσεις (από την 96η στην 72η) και την αύξηση της βαθμολογίας κατά 0,3 (στα 4,4), φαίνεται ότι στην Κύπρο εξακολουθούν πολλές επιχειρήσεις να χρησιμοποιούν «μέλη της οικογένειας ή φίλους ασχέτως αξίας», αντί άτομα που επιλέγονται «με βάση τα προσόντα». Την ίδια στιγμή, ο παγκόσμιος μέ-

σος όρος είναι 4,1, με χώρες όπως το Μαλάου και την Τανζανία να σημειώνουν καλύτερες βαθμολογίες από την Κύπρο. Παρόμοιο είναι και το εύρημα σχετικά με την «αποτελεσματικότητα των Διοικητικών Συμβουλίων», τα οποία, σύμφωνα με τα ευρήματα, δεν ασκούν ουσιαστικό έλεγχο στις διοικήσεις των επιχειρήσεων: Η βαθμολογία της Κύπρου είναι φέτος 4,4 (πέρσι 4,3), σε σχέση με τον παγκόσμιο μέσο όρο που είναι 4,6.

Όσον αφορά στον δημόσιο τομέα, σημειώνονται οριακές βελτιώσεις ή και στασιμότητα σε κάποιες περιπτώσεις, αλλά η συγκριτική κατάταξη της Κύπρου βελτιώνεται. Προφανώς, και με δεδομένο ότι η έρευνα στηρίζεται σε ερωτηματολόγια που απευστάλησαν σε 86 επιχειρηματίες, το εύρημα αντικατοπτρίζει τη χειρότερη του κλίματος σε άλλες χώρες που πλήττονται από τη διεθνή κρίση. Συγκεκριμένα, η Κύπρος ξεπέρασε φέτος την Εσθονία, την Ταϊλάνδη, το Μπαχρέιν, την Τυνησία, το Ομάν και το Κουβέιτ.

Doing Business Report: Κατάταξη της Κύπρου (σύνολο 183 οικονομίες)

	Κατάταξη 2010	Κατάταξη 2009	Αλλαγή
Σύνολο	40	36	-4
Ίδρυση επιχείρησης	25	15	-10
Άδειες Οικοδομής	77	77	0
Απασχόληση υπαλλήλων	93	92	-1
Προστασία επενδυτών	93	88	-5
Επιβολή συμβολαίων	107	106	-1
Διασυνοριακό Εμπόριο	15	15	0
Εγγραφή Περιουσίας	64	61	-3
Πληρωμή φόρων	37	34	-3

Καμία μεταρρύθμιση, λέει η Παγκόσμια Τράπεζα

Την ίδια στιγμή, η Παγκόσμια Τράπεζα εξέδωσε τον ετήσιο δείκτη επιχειρηματικού κλίματος («Doing Business Report»), στον οποίο η Κύπρος υποχώρησε από την 36η θέση για το 2009 στην 40η για το 2010. Η Παγκόσμια Τράπεζα δεν κατέγραψε καμία μεταρρύθμιση στην Κύπρο φέτος, με αποτέλεσμα να μας ξεπεράσουν η ΠΓΔΜ, η Κολομβία, το Κατάρ και το Αζερμπαϊτζάν.

Η μεγαλύτερη υποχώρηση για την Κύπρο σημειώθηκε στην προστασία των επενδυτών, όπου η χώρα μας υποχώρησε πέντε θέσεις (στην 93η από την 88η) και στις διαδικασίες για εγγραφή επιχειρήσεων και έναρξη εργασιών (στην 35η από την 15η θέση). Όπως και στην περίπτωση των δικτών του ΠΟΦ, η υποχώρηση αντικατοπτρίζει «μετακίνηση» άλλων κρατών στην κατάταξη, παρά διαφοροποίηση των δεδομένων της Κύπρου, αφού καμία ουσιαστική μεταρρύθμιση δεν καταγράφηκε το 2009. Έτσι, η υποχώρηση της Κύπρου δεν μεταφράζεται σε χειρότερο επιχειρηματικό κλίμα, αλλά βελτίωση άλλων χωρών που συμπεριλαμβάνονται στον δείκτη. Η χειρότερη θέση στην κατάταξη της Κύπρου καταγράφηκε στον τομέα

Η μεγαλύτερη υποχώρηση στην προστασία των επενδυτών, όπου η χώρα μας υποχώρησε πέντε θέσεις

της «επιβολής των συμβολαίων», όπου η Κύπρος βρίσκεται στην 107η θέση (106η πέρσι). Συγκεκριμένα, η Παγκόσμια Τράπεζα καταγράφει ότι το μέσο χρονικό διάστημα που χρειάζεται για να ολοκληρωθούν οι διαδικασίες για εφαρμογή των συμβολαίων (σε περίπτωση μη συμμόρφωσης ενός από τα μέλη) είναι 735 μέρες, σε σχέση με 462,4, που είναι ο μέσος όρος στις χώρες μέλη του ΟΟΣΑ και 450,9 σε χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και Κεντρικής Ασίας. Ακόμα, χρειάζονται 43 βήματα διαδικασίας, σε σχέση με 30,6 στον ΟΟΣΑ και 37,1 στην Ανατολική Ευρώπη και Κεντρική Ασία. Ωστόσο, το κόστος επιβολής συμβολαίων είναι μικρότερο στην Κύπρο και ανέρχεται στα 16,4% των όρων των συμβολαίων (19,2% στον ΟΟΣΑ και 25,6% στην Ανατολική Ευρώπη και Κεντρική Ασία).

Ενημέρωση όπου και να είστε!

Απλά πληκτρολογήστε στο browser του κινητού σας
Εύκολα, γρήγορα, χωρίς κόστος

kathimerini.com.cy
κάθε μέρα, κάθε λεπτό

www.kathimerini.com.cy/mobile

Φρένο στην αγορά αυτοκινήτων

Μειωμένες κατά 30,75% οι πωλήσεις καινούργιων αυτοκινήτων το πρώτο εξάμηνο του 2009

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΚΩΣΤΟΥΡΗ**

Η οικονομική ύφεση, όπως ήταν αναμενόμενο, έχει επηρεάσει σημαντικά τους εισαγωγείς καινούργιων αυτοκινήτων. Στις πωλήσεις καταγράφεται σημαντική μείωση, η οποία, όμως, δεν αφορά μόνο τα καινούργια αυτοκίνητα, παρά τον αυξημένο ανταγωνισμό που αντιμετωπίζουν από τα μεταχειρισμένα. Σύμφωνα με πληροφορίες της αγοράς, οι καταναλωτές έχουν μόνο μερικώς στραφεί προς την αγορά μεταχειρισμένων αυτοκινήτων, και αυτό κυρίως στην κατηγορία των πολυτελών, και φαίνεται ότι έχουν επιλέξει να αναστείλουν τις αγορές τους μέχρι να βελτιωθεί το κλίμα στην οικονομία. Η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει τις εταιρείες εισαγωγής αυτοκινήτων κατά το πρώτο εξάμηνο του 2009 και τα αποτελέσματα του δεύτερου εξαμήνου αναμένονται με ενδιαφέρον, καθώς πρέπει να υπολογίζεται και ο χρόνος από την παραγωγή ενός αυτοκινήτου μέχρι την παράδοσή του. Λόγω του γεγονότος ότι πολλές φορές ο χρόνος μεταξύ παραγγελίας και παράδοσης καλύπτει ένα διάστημα πολλών μηνών, οι επιπτώσεις στην αγορά αυτοκινήτων παρουσιάζονται με μεγαλύτερη καθυστέρηση από ό,τι σε άλλους κλάδους της οικονομίας. Η μείωση που καταγράφεται στις πωλήσεις αυτοκινήτων κατά το πρώτο εξάμηνο του έτους, σε σχέση με το αντίστοιχο του 2008, ανέρχεται σε 30,75%.

Οι πρώτοι

Στην πρώτη δεκάδα των εισαγωγέων αυτοκινήτων, η Nissan, που κατατασσόταν δεύτερη πέρσι, έχει ξεπεράσει τη Ford. Συγκεκριμένα, πέρσι η Ford κατείχε την πρώτη, έχοντας πωλήσει 1.981 αυτοκίνητα, ενώ η Nissan με τη σειρά της 1.558. Φέτος η εικόνα έχει διαφοροποιηθεί, αφού η γαπωνέζικη αυτοκινητοβιομηχανία κατάφερε να αυξήσει τις πωλήσεις της, πουλώντας φέτος 1.750 αυτοκίνητα, καταγράφοντας αύξηση στις τάξεις του 12,3% και περιορίζοντας τη Ford στη δεύτερη θέση, με πωλήσεις 1.387 αυτοκινήτων και μείωση 29,99%. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι, με εξαίρεση την Audi, που σημείωσε αύξηση πωλήσεων κατά περίπου 30%, και τη Hyundai, που παρέμεινε στα ίδια με τα περσινά επίπεδα, η Nissan είναι η μόνη εταιρεία που καταγράφει αύξηση πωλήσεων φέτος σε σχέση με πέρσι. Σημαντικός παράγοντας για τις τρεις τελευταίες εταιρείες είναι τα καινούργια μοντέλα που έχουν πλάσσει στην αγορά, με το Qashqai της Nissan να κυριαρχεί στην αγορά νέων αυτοκινήτων.

Όπως στην περσινή πρώτη εξαμηνία, έτσι και φέτος, η Toyota κατατάσσεται τρίτη όσον αφορά τις πωλήσεις, καταγράφοντας ωστόσο σημαντικό μείωση. Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2008 πούλησε 1.342 αυτοκίνητα σε σύγκριση με 876 αυτοκίνητα που πούλησε κατά το φετινό πρώτο εξάμηνο, μία μείωση που μεταφράζεται σε πτώση των πωλήσεων κατά 34,7%. Μείωση σημείωσε και η γερμανική Volkswagen, η οποία, σε σχέση με το 2008, καταγράφει πτώση στις πωλήσεις της, στις τάξεις του 26,96%. Η Volkswagen το περ-

Το Nissan Qashqai, είναι μακράν το πρώτο σε πωλήσεις (845 αυτοκίνητα) για το πρώτο εξάμηνο του 2009.

σινό πρώτο εξάμηνο πούλησε 1.054 αυτοκίνητα σε σύγκριση με μόλις 770 που πούλησε φέτος. Αξίζει να σημειωθεί ότι η αγορά ανέμενε την κυκλοφορία του νέου Volkswagen Golf, κάτι που θα έδινε σημαντική ώθηση στις πωλήσεις της εταιρείας, ωστόσο μέχρι στιγμής η νέα γενιά του επιτυχημένου μοντέλου δεν έχει ακόμη κάνει την εμφάνισή της.

Πολυτελείς

Όσον αφορά τα αυτοκίνητα πολυτελείας, οι γερμανικές BMW και Mercedes έχουν σημειώσει μεγάλη μείωση πωλήσεων, κατά 44,37% και 42,9% αντίστοιχα. Συγκεκριμένα, κατά τους πρώτους έξι μήνες του έτους, η BMW πούλησε 635 αυτοκίνητα, ενώ την αντίστοιχη περίοδο του 2008 είχε πωλήσει 1.149 αυτοκίνητα. Η Mercedes έκανε καταγράψει πωλήσεις 531 αυτοκινήτων. Οι δύο εταιρείες φαίνονται να απολαμβάνουν την εμπιστοσύνη των καταναλωτών, αφού διατηρούν, εν μέσω κρίσης, το μερίδιο αγοράς τους, παρά τη μεγάλη μείωση στις πωλήσεις νέων οχημάτων και τις αυξημένες πιέσεις που δέχονται, φυσιολογικά, τα πολυτελή αυτοκίνητα. Καταλυτικός παράγοντας για τη μείωση στις πωλήσεις των BMW και Mercedes θεωρείται – από σχολιαστές της αγοράς – και το παράλληλο εμπόριο, αφού οι καταναλωτές μπορούν πλέον πολύ εύκολα να εισάγουν αυτοκίνητα από αγρές του εξωτερικού. Χαρακτηριστικό παράδειγμα θεωρείται το Ηνωμένο Βασίλειο, όπου μπορούν να βρεθούν, με σχετικά ευκολία, αυτοκίνητα σε καλή κατάσταση και ελκυστική τιμή.

Η Audi, με τη σειρά της, είναι μεταξύ των τριών εταιρειών που παρουσιάζουν αύξηση στις πωλήσεις τους. Συγκεκριμένα, η γερμανική αυτοκινητοβιομηχανία παρουσιάζει εντυπωσιακή αύξηση, στις τάξεις του 33,06%. Η στροφή του κοινού προς τη συ-

Πωλήσεις αυτοκινήτων		
ΕΤΑΙΡΙΑ	Α' εξάμηνο 2009	Αύξηση/μείωση από Α' εξάμηνο 2008
Nissan	1750	12,30%
Ford	1387	-29,98%
Toyota	876	-34,70%
VW	770	-26,94%
BMW	635	-44,37%
Mercedes	531	-42,90%
Honda	507	-45,89%
Audi	487	33,06%
Mitsubishi	469	-27,06%
Opel	401	-39,42%
Peugeot	382	-33,09%
Isuzu	315	-30,62%
Hyundai	250	0,04%
Suzuki	245	-21,97%
Renault	208	-47,34%
Chevrolet	207	-35,71%
Kia	205	-54,24%
Mazda	196	-58,12%
Citroen	172	-53,76%
Fiat	129	-12,84%
Volvo	129	-30,07%
Seat	104	-26,76%
Skoda	103	-61,99%
Proton	55	-20,29%
Land rover	42	-62,83%
Daihatsu	31	-83,77%
ΣΥΝΟΛΟ	10,909	-30,75%

γκεκριμένη μάρκα αποδίδεται στο ότι, μετά και από το πλάσμα νέων, βελτιωμένων μοντέλων, η εταιρεία θεωρείται πλέον ένα από τα ποιοτικά ονόματα στην αγορά αυτοκινήτων.

Πτώση πωλήσεων

Η Mitsubishi παρουσίασε μείωση στις πωλήσεις της που φτάνει το 27,06%, παραμένοντας έτσι στην ένατη θέση όσον αφορά τις πωλήσεις. Το 2008, η γαπωνέζικη εταιρεία προώθησε στην αγορά το νέο

Lancer, που έκανε καλές πωλήσεις, κάτι που φυσιολογικά δεν μπορούσε να συνεχιστεί με τον ίδιο ρυθμό και φέτος. Η γαπωνέζικη Honda έχει φέτος εισέλθει στην πρώτη δεκάδα και συγκεκριμένα στην έβδομη θέση, παρουσιάζοντας ωστόσο μείωση στις πωλήσεις της σε ποσοστό που φτάνει το 45,89%. Η Opel έκλειψε τη δέκατη θέση στις πωλήσεις από την Peugeot, παραμένοντας στα ίδια περίπου επίπεδα με τη γαλλική αυτοκινητοβιομηχανία. Συγκεκριμένα, η Opel έφτασε τις 401 πωλήσεις αυτοκινήτων το φετινό πρώτο εξάμηνο, ενώ πέρσι είχε πωλήσει 662, έχοντας έτσι μείωση 39,42%. Η Peugeot, με μείωση στις πωλήσεις της που αγγίζει το 33,09%, πούλησε φέτος 382 αυτοκίνητα σε σύγκριση με 571 που πούλησε το πρώτο εξάμηνο του 2008.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα της μείωσης που παρατηρείται στην αγορά αποτελεί η Hyundai, η οποία πούλησε μόλις ένα αυτοκίνητο περισσότερο σε σχέση με την περσινή αντίστοιχη περίοδο. Παρόλο που δεν κατέγραψε ουσιαστική αύξηση στις πωλήσεις της, η εταιρεία, από την εικοστή θέση όπου βρισκόταν πέρσι, έχει ανέβει στη δέκατη τρίτη, όσον αφορά τις πωλήσεις, υποσκελιζοντας ανταγωνιστές που έχουν χάσει σημαντικά ποσοστά στην αγορά.

Μεγαλύτερη μείωση στις πωλήσεις της έχει παρουσιάσει η Daihatsu, η οποία έχει απολέσει το 83,77% των περσινών της πωλήσεων, πουλώντας μόλις 31 αυτοκίνητα σε σύγκριση με 191 που προώθησε στην αγορά το πρώτο εξάμηνο του 2008.

Τα μοντέλα

Αξιοσημείωτη είναι η επιτυχία του νέου Nissan Qashqai, το οποίο είναι μακράν το πρώτο σε πωλήσεις για το πρώτο εξάμηνο του 2009, με την εταιρεία να έχει διαθέσει στην αγορά 845 αυτοκίνητα του συγκεκριμένου μοντέλου. Ο αριθμός αναλογεί στο 48,29% των συνολικών πωλήσεων της Nissan. Το συγκεκριμένο μοντέλο διαθέτει σειρά χαρακτηριστικών που μπορούν να θεωρηθούν νέα στην αγορά («οικονομιακό» SUV, με αρκετά χαμηλή τιμή). Ακόμα, αναλυτές της αγοράς κάνουν αναφορά και στο γεγονός ότι η Nissan προσφέρει δωρεάν service για αρκετά χρόνια. Δεύτερο στις προτιμήσεις των Κύπριων καταναλωτών είναι το Ford Fiesta, το οποίο προσφέρεται επίσης σε καλή τιμή, ενώ το «βολικό» του μέγεθος το καθιστά ένα από τα αγαπημένα αυτοκίνητα των Κυπρίων. Τρίτο σε πωλήσεις αυτοκίνητο είναι το Auris της Toyota. Το μοντέλο αποτελεί ουσιαστικά την εξέλιξη του Corolla hatchback και φαίνεται να έχει κερδίσει το κοινό τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό. Σημαντικό στοιχείο για τις καλές πωλήσεις της Toyota αποτελεί το καλό όνομα που έχει κερδίσει η εταιρεία οχηματικά με την ποιότητα των μηχανών της.

Από τα στοιχεία διαφαίνεται ότι οι μειώσεις στις πωλήσεις, αν και σχεδόν καθολικές, δεν επηρέασαν όλες τις εταιρείες εξίσου. Οι καταναλωτές, σύμφωνα με πληροφορίες της αγοράς, δεν έχουν στραφεί ιδιαίτερα προς την εισαγωγή μεταχειρισμένων αυτοκινήτων, με εξαίρεση την κατηγορία των πολυτελών.

«Ύφεση» επενδύσεων και δυνητικής παραγωγής

Η Στατιστική Υπηρεσία καταγράφει μείωση των παραγγελιών και συρρίκνωση των αποθεμάτων

Του **ΜΙΧΑΗΛ ΠΕΡΙΣΙΑΝΗ**

Τα πρόσφατα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας που καταδεικνύουν και επίσημα την ύφεση στην οποία μπαίνει η κυπριακή οικονομία καταγράφουν, μεταξύ άλλων, και τη μείωση της δυνητικής παραγωγής. Το ανώτατο όριο πλούτου που μπορεί, δηλαδή, να παράγει η κυπριακή οικονομία, όταν θα επανέλθει σε συνθήκες πλήρους απασχόλησης, θα είναι μικρότερο, σε σχέση με αυτό του 2008.

Η αντιστροφή της πιστωτικής επέκτασης, που αποτέλεσε κεντρικό γνώριμο των ετών 2007 και 2008, κατέστρεψε αναμενόμενη τη μείωση των επενδύσεων στην οικονομία και ως εκ τούτου μείωση και της δυνατότητας αύξησης του ΑΕΠ. Τα πρόσφατα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας επιβεβαιώνουν ότι οι συνολικές επενδύσεις έχουν μειωθεί κατά 5,1% το δεύτερο τρίμηνο του 2009, σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2008. Πέρα από τη μείωση του δανεισμού, που αποτελεί τη βασική αιτία μείωσης των επενδύσεων, ο συνδυασμός των συγκεκριμένων στοιχείων με εκείνα της Κεντρικής Τράπεζας επιβεβαιώνει τις εκτιμήσεις πως οι ποσότητες, εκτός από τις επενδύσεις, τροφοδοτούνται τα τελευταία δύο χρόνια κυρίως την κατάλυση. Αυτό αντικατοπτρίζεται και από την εντυπωσιακή μείωση των αποθεμάτων (stock) τόσο στο λιανικό και χονδρικό εμπόριο όσο και στα προϊόντα παραγωγής (inputs).

Κατανάλωση

Σύμφωνα με τα στοιχεία, τα αποθέματα έχουν σημειώσει μείωση που ανέρχεται στα 77,32%, σε σχέση με το δεύτερο τρίμηνο του 2008. Αυτή η μείωση μεταφράζεται σε ακύρωση παλαιότερων παραγγελιών ή και μεγάλη μείωση των νέων παραγγελιών που τοποθετούν τα εργοστάσια, τα καταστήματα και οι χονδρικοί προμηθευτές στις «πηγές» τους στο εξωτερικό. Μάλιστα, η διακίμηση του εμπορικού ισοζυγίου σημειώσε βελτίωση κατά 38,3%

το δεύτερο τρίμηνο του 2009, σε σχέση με το αντίστοιχο περσινό, σε συνδυασμό και με τη μείωση της κατανάλωσης κατά 21%. Η βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου και η μείωση της κατανάλωσης ενισχύουν τις αρχικές εκτιμήσεις για μείωση των εισαγωγών.

Αυτές οι μειώσεις στα αποθέματα έχουν ως αποτέλεσμα οι προσδοκίες της αγοράς να είναι ιδιαίτερα αρνητικές, αφού δεν αναμένονται οι επιχειρήσεις ότι θα έχουν ζήτηση τα προϊόντα τους, είτε αυτά είναι τελικά προϊόντα είτε πρόκειται για ενδιάμεσα αγαθά και πρώτες ύλες. Έτσι, η επιβράδυνση της οικονομίας κατά το πρώτο τρίμηνο του 2009 και στη συνέχεια η ύφεση μεταφράστηκαν σε «αγώγμια» των δραστηριοτήτων. Υπάρχει, ωστόσο, η ελπίδα ότι το λιανικό εμπόριο θα μπορέσει να ανακάμψει τους επόμενους μήνες, κατευθυνόμενα από εποχικά χαρακτηριστικά,

αφού η εποχή των Χριστουγέννων στα μέσα του χειμώνα υπόσχηται κάποια τόνωση στην αναμική κατανάλωση.

Επενδύσεις

Εξίσου σημαντική είναι και η μείωση των απόλυτων επενδύσεων, οι οποίες μεταφράζονται σε ανάπτυξη της παραγωγής δυνατότητας της οικονομίας. Όσον αφορά στις μεταφορές, οι επενδύσεις στον τομέα έχουν σημειώσει μείωση κατά 17%, σε σχέση με το δεύτερο τρίμηνο του 2008. Στη δεύτερη μεγάλη κατηγορία, στα μεταλλικά προϊόντα και μηχανήματα, έχουν επίσης μειωθεί οι επενδύσεις κατά 11,82%. Έτσι, η οικονομία σήμερα βρίσκεται σε θέση να παράγει λιγότερα, σε σχέση με την ιστορική τάση, ακόμα και εάν επανέλθουν συνθήκες πλήρους απασχόλησης. Η ανάκαμψη, επομένως, δεν μπορεί να έχει σχήμα «v», αλλά θα είναι

ΣΥΝΤΟΜΑ

ΠΑΣΥΞΕ: Όρα για χειμερινό τουρισμό

Η ανακοίνωση προκαλεί στους ξενοδόχους το ενδιαφέρον της υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, κ. Σωτηρούλας Χαράλαμους, για τον περιορισμό στο ελάχιστο των απολύσεων εργαζομένων. Αυτό εισηγείται σε ανακοίνωσή του ο Παγκύπριος Σύνδεσμος Ξενοδόχων (ΠΑΣΥΞΕ), ο οποίος χαιρετίζει την τοποθέτηση της υπουργού και τις πρωτοβουλίες που το Υπουργείο της προτίθεται να αναλάβει. «Αυτή είναι και η δική μας πρόθεση και επιθυμία, γι' αυτό θα επιδιώξουμε με κάθε τρόπο να κρατήσουμε σε λειτουργία όσο το δυνατόν περισσότερες ξενοδοχειακές μονάδες κατά την πολύ δύσκολη χειμερινή περίοδο που ακολουθεί», προστίθεται. Ο ΠΑΣΥΞΕ τονίζει, ακόμη, ότι υπέβαλε σε όλους τους αρμόδιους φορείς, εδώ και μήνες, πολύ συγκεκριμένες εισιτήριες για ενίσχυση του χειμερινού τουρισμού και για αντιμετώπιση του σοβαρού προβλήματος της εποχικότητας, το οποίο επιδεινώνεται περαιτέρω στις συνθήκες οικονομικής κρίσης που διανύουμε. «Ως Παγκύπριος Σύνδεσμος Ξενοδόχων», καταλήγει η ανακοίνωση, «αναμένουμε τη λήψη μέτρων και την υλοποίηση εξαγγελιών».

Καμπανάκι από ΣΕΚ για παραγωγικότητα

Η κυβέρνηση θα πρέπει να επισπεύσει τις πολιτικές και τους σχεδιασμούς για αύξηση της εθνικής παραγωγικότητας, η οποία βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα και δεν συγκρίνεται ευνοϊκά με τον μέσο όρο της παραγωγικότητας των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκτιμά η Συνομοσπονδία Εργαζομένων Κύπρου (ΣΕΚ). Όπως αναφέρει η Συντεχνία, σε γραπτή ανακοίνωσή της, η Κύπρος αδράνησε στο συγκεκριμένο ζήτημα και τουλάχιστον για 15 χρόνια (1992-2007) δεν έγινε τίποτα ιδιαίτερο προς την κατεύθυνση της βελτίωσης της παραγωγικότητας. Για τα όσα γίνονται μετά το 2007, με την εκπόνηση συγκεκριμένου σχεδίου πολιτικής που αφορά την περίοδο μέχρι και το 2013, η ΣΕΚ σημειώνει ότι θα πρέπει να επιταχυνθούν, ενώ τα όσα αφορούν την παραγωγικότητα στον δημόσιο τομέα θα πρέπει να τρέξουν με αυξημένες ταχύτητες. Η ΣΕΚ καλεί επίσης την κυβέρνηση να εκπονήσει και να καταθέσει ενώντων των κοινωνικών εταίρων συγκεκριμένη πολιτική για πάταξη της φοροδιαφυγής, η οποία ως φαινόμενο οργιάζει.

Στήριξη εκπαίδευσης από Τράπεζα Πειραιώς

Η Τράπεζα Πειραιώς, στις 10 Σεπτεμβρίου, στα κεντρικά της γραφεία, βράβευσε άριστους νέους φοιτητές στον τομέα της εκπαίδευσης για το έτος 2009 και παράλληλα ανακοίνωσε πακέτο χορηγιών προς άπορα παιδιά. Η Τράπεζα Πειραιώς θεωρεί πως σημαντικό μέλημά της, ασκώντας κοινωνική εταιρική ευθύνη, είναι η εκπαίδευση και η στήριξη μαθητών και φοιτητών με καλές επιδόσεις αλλά και οικονομικές ανάγκες. Κατά τη διάρκεια της τελετής αποδόθηκαν χρηματικά βραβεία σε πρωτεύουσες φοιτητές για εισαγωγή σε πανεπιστήμια της Κύπρου και της Ελλάδας και στο Ταμείο Επιτροπής Βοήθειας Παιδιών της Κύπρου από τον υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού, Ανδρέα Δημητρίου. Σημειώνουμε πως είναι η δεύτερη χρονιά που η τράπεζα στηρίζει νέους στα πρώτα βήματα της φοιτητικής τους ζωής, διευρύνοντας, μάλιστα, τις χορηγίες και τα βραβεία της σε σχέση με πέρσι.

Στήριξη Microsoft για μικρομεσαίους

Η Microsoft πραγματοποιεί, την περασμένη Δευτέρα, το πρώτο σεμινάριο EU Grants Advisor (EUGA) στην Κύπρο, με σκοπό την ενημέρωση μικρομεσαίων επιχειρήσεων για τις επιχορηγήσεις και τα αναπτυξιακά κονδύλια που προσφέρει η Ευρωπαϊκή Ένωση. Στο σεμινάριο παρευρέθηκαν συνεργάτες της Microsoft, οι οποίοι εξοικειώθηκαν με τις επιχορηγήσεις που προσφέρει η Ευρωπαϊκή Ένωση. Κατά το σεμινάριο παρουσιάστηκαν, επίσης, μελέτες από τα προγράμματα της EUGA σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Δόθηκαν χρήσιμες συμβουλές για την αξιοποίηση των επιχορηγήσεων και έγινε εκτεταμένη ενημέρωση για τις διαδικασίες άντλησης ευρωπαϊκών κονδυλίων. Στο σεμινάριο έκαναν ενημέρωση και παρουσιάσεις ο επιχειρησιακός διευθυντής της Microsoft για το πρόγραμμα EUGA, Gabor Vicezand, και ο γενικός διευθυντής της RTD TALOS Ltd, δρ Αλέξανδρος Μικαηλίδης. Το EUGA είναι μια συνεταιρική πρωτοβουλία, με επί κεφαλής τη Microsoft, για την ενημέρωση μικρομεσαίων επιχειρήσεων σχετικά με την ύπαρξη ευκαιριών επιχορήγησης, καθώς επίσης και για την παροχή βοήθειας στη διαδικασία εγγραφής των ενδιαφερομένων.

Τελετή αποφοίτησης του CIM για 2008-09

Το The Cyprus Institute of Marketing διοργανώνει την Παρασκευή 18 Σεπτεμβρίου, στις 8 το βράδυ, στο ξενοδοχείο «Holiday Inn» στη Λευκωσία, την καθιερωμένη τελετή αποφοίτησης για το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009. Στην τελετή θα παρευρεθούν, εκτός από τους αποφοίτους, μέλη και συνεργάτες του CIM, καθώς και επίσημοι από την Κύπρο αλλά και από πέραν των δέκα χωρών του εξωτερικού. Όλα αυτά τα χρόνια το CIM έχει θέσει γερές βάσεις και υπόσχεται να συνεχίσει την πολύπλευρη προσφορά του στα ακαδημαϊκά και κοινωνικά δρώμενα του τόπου. Το CIM εδώ και 31 χρόνια καταρτίζει και εκπαιδεύει τους Κύπριους εργαζόμενους, προσφέροντάς τους μια δεύτερη ευκαιρία για επαγγελματική κατάβαση και ανέλιξη. Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθύνεστε στα τηλέφωνα 22-778475 και 25-343556.

Ηλεκτρισμένο το μέλλον της ΑΗΚ

Τα πλάνα, ο ανταγωνισμός και η κακή οικονομική κατάσταση του Οργανισμού, μέσα από την οπτική του Χάρη Θράσου

Συνέντευξη στον **ΑΝΔΡΕΑ ΚΩΣΤΟΥΡΗ**

Τα χρέη της ΑΗΚ, οι χειρισμοί για το μέλλον και ο νέος «παίκτης» στην αγορά ενέργειας που θα δραστηριοποιηθεί σε τέσσερα χρόνια, κάθε άλλο παρά ευόσιμα μηνύματα αφήνουν για το μέλλον του Οργανισμού. Ο πρόεδρος του Δ.Σ. της ΑΗΚ, Χάρης Θράσου, μιλά για την κατάσταση του Οργανισμού.

Πώς αντιμετωπίζει η ΑΗΚ την εξασφάλιση άδειας από την ΡΕΚ για ανέγερση σταθμού παραγωγής ενέργειας στο Μαρί;

Η αγορά ηλεκτρικής ενέργειας έχει ανοίξει από το 2004 και η αδειοδότηση ανταγωνιστικών προς την ΑΗΚ εταιρειών αναμενόμενη. Η ΑΗΚ εδώ και καιρό προετοιμάζεται γι' αυτή την εξέλιξη και έχουν γίνει πολλά ώστε η ΑΗΚ να γίνει πιο ανταγωνιστική. Θα πρέπει βέβαια να αναφέρω ότι η ΑΗΚ αναμένει από την πολιτεία να επιπρέψει στην ΑΗΚ να αντιμετωπίσει τον ανταγωνισμό με ίσους όρους. Αναφέρονται συ-

Τρία δισ. ευρώ για αναπτυξιακό πρόγραμμα δέκα ετών εν μέσω χρεών

γκεκριμένα στην ανάγκη για αλλαγή του θεσμικού πλαισίου, που θα δώσει ευελιξία στην ΑΗΚ, και στο θέμα της ανάγκης για αλλαγή της φορολογίας των Ημικρατικών Οργανισμών, ώστε αυτοί να μη φορολογούνται με μεγαλύτερο ποσοστό από τους ανταγωνιστές τους.

Ποια είναι αυτά που μπορεί η ΑΗΚ να κάνει για να αντεπεξέλθει στις σημερινές συνθήκες της αγοράς, με το πρόστιμο για τους ρύπους, τον ανταγωνισμό που πλησιάζει και τις τιμές που οι καταναλωτές θέλουν να απολαμβάνουν σε ικανοποιητικά επίπεδα;

Όπως έχω πει, έχουν ήδη γίνει πολλά για να καταστεί ο Οργανισμός πιο αποδοτικός. Ενδεικτικά αναφέρω ότι σε συνεργασία με εξωτερικούς συμβούλους έχει γίνει μελέτη αναδιοργάνωσης του Οργανισμού, η οποία και προωθείται. Παράλληλα, προσπαθούμε να δραστηριοποιηθούμε και σε άλλους τομείς, οι οποίοι παρουσιάζουν συνέργεια με τις υφιστάμενες δραστηριότητές μας ώστε να αυξηθούν τα έσοδα του Οργανισμού. Σε ό,τι αφορά την απαίτηση των καταναλωτών για φθηνή ενέργεια, πρέπει να πω ότι οι διατιμήσεις της ΑΗΚ παραμένουν οι ίδιες από τις αρχές της δεκαετίας του '80. Οι αυξομειώσεις των διατιμήσεων ανάλογα με τις τιμές του μαζούτ (ΗΦΟ) δεν προσθέτουν οποιοδήποτε έσοδο στα ταμεία της ΑΗΚ. Το γεγονός ότι οι διατιμήσεις μας παρέ-

Ο πρόεδρος του Δ.Σ. της ΑΗΚ, Χάρης Θράσου, βλέπει τον Οργανισμό να βρίσκεται ίσως στη χειρότερη κατάσταση της ιστορίας του. Μοναδική διέξοδος, όπως υποστηρίζει, οι αυξήσεις στην τιμή του ηλεκτρικού.

μειναν οι ίδιες όλα αυτά τα χρόνια καταδεικνύει το αίσθημα ευθύνης που διακατέχει την ΑΗΚ. Η απόλυτη εξάρτηση που υπάρχει αυτή τη στιγμή από το πετρέλαιο και τα παράγωγά του, σε ό,τι αφορά την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, ευθύνεται για το ύψος των διατιμήσεών μας. Πρόκειται για μια εξάρτηση που έχει επιβληθεί στην ΑΗΚ από την πολιτεία και θα χρειαστούν χρόνια για να απεξαρτηθούμε από αυτή. Οι συνέπειες της εξάρτησης αυτής ήταν ιδιαίτερα εμφανείς κατά το 2008 που οι τιμές του μαζούτ ήταν ψηλές. Ενδεικτικά αναφέρω ότι από ένα σύνολο εξόδων του Οργανισμού μας της τάξης των 710 εκατ. ευρώ, τα 500 περίπου εκατ. δαπανήθηκαν για την αγορά καυσίμων. Αξίζει να σημειωθεί – και θέλω να τονίσω το γεγονός αυτό – ότι, αν από τις διατιμήσεις μας αφαιρεθεί το κόστος καυσίμου και γίνει σύγκριση με τις άλλες ηλεκτρικές εταιρείες στην Ευρώπη, η ΑΗΚ είναι η πιο φθηνή. Αυτό βέβαια αντικρούει τον ισχυρισμό ότι η ΑΗΚ δεν είναι αποδοτική.

Ποια είναι η θέση σας σχετικά με τη βιωσιμότητα του Οργανισμού και τις απόψεις που υπάρχουν για το αντίθετο;

Όπως έχω ήδη αναφέρει, η ΑΗΚ από τη δε-

καετία του '80 ουσιαστικά δεν έχει επιβάλει καμιά αύξηση στις διατιμήσεις της, έχοντας συναίσθηση της σημασίας που το κόστος της ηλεκτρικής ενέργειας έχει για την οικονομία του τόπου, ακολουθώντας βέβαια και οδηγίες των εκάστοτε κυβερνήσεων. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να συσσωρευτεί ένα σημαντικό χρέος της ΑΗΚ σε διάφορα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Το ποσό των χρεών αυτών ανέρχεται σήμερα στα 350 εκατ. ευρώ περίπου. Επίσης, βρίσκεται υπό διαπραγμάτευση δύο ακόμα δάνεια, ένα της τάξης των 200 εκατ. ευρώ για την πέμπτη Μονάδα Παραγωγής στον Σταθμό Βασιλικού και ένα δεύτερο της τάξης των 50 εκατ. ευρώ για τις Μηχανές Εσωτερικής Καύσης στη Δεκέλεια. Αν στα 600 αυτά εκατομμύρια προσθέσουμε τα 46 εκατ. ευρώ που η Αρχή οφείλει στο Ταμείο Συντάξεων, τότε το σύνολο των υποχρεώσεων της ΑΗΚ θα ανέρχεται πολύ σύντομα στα 650 περίπου εκατ. ευρώ. Η απόδοση του μέσου απασχολούμενου ενεργητικού από 6,88% που ήταν το 2002 μειώθηκε στο 4,03% το 2008 (3,20% σε περίπτωση που δεν ανακτηθεί το ποσό που δαπανήθηκε για την αγορά δικαιωμάτων εκπομπής θερμοκηπικών αερίων) και αναμένεται να μειωθεί περαιτέρω για το 2009

(3,80%). Για την υλοποίηση του αναπτυξιακού προγράμματος της ΑΗΚ υπολογίζεται ότι θα απαιτηθεί ένα ποσό της τάξης των 3 δισ. ευρώ τα επόμενα δέκα χρόνια. Γίνεται αντιληπτό ότι με ετήσια πλεονάσματα της τάξης των 20 και 25 εκατ. ευρώ που έχει η ΑΗΚ τα τελευταία χρόνια, δεν είναι δυνατόν να προχωρήσει το αναπτυξιακό πρόγραμμα του Οργανισμού, που είναι απαραίτητο για να συνεχίσει η απόσκοπη ηλεκτροδότηση του τόπου, αλλά ούτε και η εξόφληση των υφιστάμενων δανείων ή ακόμα και η σύναψη νέων.

Πού αποδίδετε τις θέσεις της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (ΡΑΕΚ) σε σχέση με το μέλλον της ΑΗΚ και τις αυξήσεις που προτείνει;

Η οικονομική κατάσταση που έχω περιγράψει είναι βέβαια ανησυχητική και είμαι βέβαιος ότι αυτή ώθησε τη ΡΑΕΚ να θέσει το θέμα των αυξήσεων των διατιμήσεών μας. Εξάλλου, εκκρεμεί σχετικό αίτημα της ΑΗΚ στη ΡΑΕΚ από το 2006 και πρέπει να πω ότι η ΑΗΚ θεωρεί ότι δικαιούται αυξήσεων με βάση τα καθορισμένα κριτήρια της ΡΑΕΚ (απόδοση απασχολούμενου ενεργητικού κ.λπ.).

Υπάρχουν πλάνα από πλευράς σας για το άμεσο μέλλον που θεωρείτε πως μπορούν να

Ο δεύτερος παίκτης

Η ρωσική εταιρεία ΡΕΚ εξασφάλισε άδεια από την κυβέρνηση, ούτως ώστε να καταστεί ο δεύτερος παραγωγός και προμηθευτής ενέργειας στην κυπριακή αγορά. Η εταιρεία θα προχωρήσει σε μια επένδυση της τάξης των 300 εκατ. ευρώ προς ανέγερση του σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, ο οποίος θα βρίσκεται στην περιοχή Βασιλικού, κοντά στο χωριό Μαρί. Η εταιρεία με τη λειτουργία του σταθμού θα εργοδοτήσει πέραν των 100 ατόμων, ενώ η παραγωγική δυνατότητα του σταθμού στο Μαρί θα ανέρχεται στα 230 megawatt, δηλαδή στο 1/4 περίπου της ενέργειας που παράγει σήμερα η ΑΗΚ. Ο γενικός διευθυντής της εταιρείας, Aleksey Kantrev, ανέφερε πως η Κύπρος προσείλκυσε το ενδιαφέρον των Ιθυονών της εταιρείας λόγω της αξιοπιστίας της ως αγοράς, αλλά και για το γεγονός ότι είναι μια ευρωπαϊκή χώρα, τονίζοντας παράλληλα πως η ΡΕΚ θα συμβάλει στον υγιή ανταγωνισμό της αγοράς ενέργειας, προσφέροντας χαμηλές τιμές.

φέρουν καλύτερα δεδομένα για την ΑΗΚ;

Για το άμεσο μέλλον δεν θεωρώ ότι μπορούν να αλλάξουν πολλά πράγματα, αφού η εξάρτηση της ΑΗΚ – σε ό,τι αφορά την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας – από το πετρέλαιο και τα παράγωγά του δεν μπορεί να σπάσει εντός μικρού χρονικού διαστήματος. Μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα υπάρχουν πολλά που μπορούν να γίνουν. Αρχικά είναι το θέμα της έλευσης του φυσικού αερίου στην Κύπρο, στο οποίο η ΑΗΚ θα έχει ουσιαστική συμμετοχή, αφού θα είναι και ο κύριος καταναλωτής του φυσικού αερίου. Οι σχεδιασμοί μας όμως δεν τελειώνουν στο φυσικό αέριο. Η ΑΗΚ είναι ένας οργανισμός με μεγάλες δυνατότητες. Έχει στις τάξεις της αξιόλογο επιστημονικό προσωπικό με μεγάλη πείρα στον τομέα της ενέργειας. Παράλληλα, διαθέτει τεχνολογικό εξοπλισμό αλλά και γενικότερα υποδομή που μπορεί να αξιοποιηθεί και σε άλλους τομείς της οικονομίας. Στόχος μας είναι να αξιοποιήσουμε την υποδομή μας, είτε αυτή αφορά τεχνονομία είτε τεχνολογικό εξοπλισμό. Ήδη έχουν εντοπιστεί ορισμένοι τομείς που έχουν συνέργεια με τις υφιστάμενες δραστηριότητες της ΑΗΚ και οι τομείς αυτοί αξιολογούνται. Είναι στα πλαίσια αυτά που αποφασίστηκε η επέκταση της ΑΗΚ στον τομέα παραγωγής αφαλατωμένου νερού.

Σε ποιους πωλήτες θα στηριχθεί το μέλλον του Οργανισμού, από τη στιγμή που σε τέσσερα χρόνια μια άλλη εταιρεία θα παράγει περίπου το 1/4 της ενέργειας της ΑΗΚ;

Η Αρχή Ηλεκτρισμού για πενήντα και πλέον χρόνια έχει εξυπηρετήσει τον Κύπριο πολίτη με τον καλύτερο τρόπο στο θέμα της ηλεκτρικής ενέργειας. Στόχος μας είναι να παραμείνει ο Οργανισμός μας πρωτοπόρος στον ευρύτερο τομέα της ενέργειας, για το καλό πάντα του Κύπριου πολίτη. Θα είναι βέβαια ένας ένας οργανισμός με συμμετοχή και σε άλλους τομείς της οικονομίας και έχω ήδη κάνει αναφορά στους τομείς της αφαλάτωσης και του φυσικού αερίου. Σε ό,τι αφορά τον τομέα του φυσικού αερίου, θα πρέπει να λεχθεί ότι η εισαγωγή και διάθεση του φυσικού αερίου στην Κύπρο θα γίνεται από τη Δημόσια Επιχείρηση Φυσικού Αερίου (ΔΕΦΑ). Η ΑΗΚ θα συμμετέχει με ποσοστό 44% στο μετοχικό κεφάλαιο της ΔΕΦΑ. Η ΑΗΚ θα έχει επίσης σημαντική συμμετοχή στην Κοινοπραξία Τερματικού, που θα έχει ως έργο την απούργωση και αποθήκευση του φυσικού αερίου. Κύριο στήριγμα των προοπτικών της ΑΗΚ όλα τα χρόνια μέχρι σήμερα ήταν το προσωπικό της και η σημαντική τεχνονομία και πείρα που έχει αποκτήσει. Θεωρώ ότι αυτό είναι κάτι που δεν θα αλλάξει στα χρόνια που ακολουθούν.

the BUSINESSissue

ΤΕΥΧΟΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Μαζί οι **4ΤΡΟΧΟΙ**

Αντρικό προνόμιο!
2 περιοδικά μόνο €4.50

«ΤΑ ΔΥΣΚΟΛΑ ΕΙΝΑΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΥΝΑΤΟΥΣ»

Στο μυαλό του **Κυριάκου Ιωάννου**

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ **Μίλτος Καμπουρίδης**
Ο μεγαλύτερος επενδυτής στον τόπο του

ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΕΙ:
Vassos Eliades Accessories Ltd

the **BUSINESSissue**
SUCCESS STORIES ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ | ΤΑ ΚΑΛΥΤΕΡΑ BRANDS ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ | ΟΙ MANAGERS | ΟΙ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ | ΤΟ ΣΤΥΛ ΤΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

Το My Mall αναπτύχθηκε στην Κύπρο από την Tiffany Investments Ltd, μια κυπριακή εταιρεία με εμπειρία σε κατασκευαστικά έργα μεγάλης κλίμακας.

Κινήσεις κόντρα στην οικονομική κρίση

Εν μέσω οικονομικής ύφεσης, το Εμπορικό Κέντρο My Mall επιχειρεί να αλλάξει τις αγοραστικές συνήθειες των καταναλωτών

Της ΣΤΑΛΛΕΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

Ο διευθύνων σύμβουλος της Tiffany Investments Ltd, δρ Alex Raz, μιλά στην «Κ» για τη μεγαλύτερη εμπορική επένδυση που έγινε ποτέ στην Κύπρο, αλλά και για το μεγαλύτερο ιδιόκτητο ιδιωτικό κτήριο του νησιού. Δεν υπάρχει, τονίζει, άλλο κτήριο στην Κύπρο που να φιλοξενεί, κάτω από την ίδια στέγη, περισσότερες από 140 εμπορικές μονάδες.

«Κατά τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του, εκτιμάται ότι θα επισκεφθούν το My Mall περισσότερα από 4 εκατομμύρια άτομα»

-Το My Mall ξεκίνησε τη λειτουργία του τον περασμένο Μάιο. Τι ήταν αυτό που θέλησε να προσφέρει στην κυπριακή αγορά και στο καταναλωτικό κοινό ανοίγοντας τις πύλες του και πόσο νομίζετε ότι σήμερα το έχει καταφέρει;

Τα εμπορικά κέντρα είναι ένα σχετικά νέο concept στην κυπριακή αγορά. Ωστόσο, κυρίως τα τελευταία 10 χρόνια, σε όλο τον κόσμο, καινούργια εμπορικά κέντρα κάνουν την εμφάνισή τους, χαράζοντας έτσι τη νέα πορεία του λιανικού εμπορίου. Η Κύπρος είναι ακόμα σε πρώιμο στάδιο στην ανάπτυξη αυτών των κέντρων, αλλά, από ό, τι φαίνεται, στα επόμενα χρόνια αρκετά από αυτά θα κάνουν δυναμική εμφάνιση στην τοπική αγορά. Τα εμπορικά κέντρα προσφέρουν στον καταναλωτή ποικιλία επι-

λογών, στη βάση τριών παραμέτρων: shopping, ψυχαγωγία και υπηρεσίες εξυπηρέτησης (π.χ. τράπεζες, κατάστημα τροφίμων, περίπτερο, κ.ά.). Σε ένα ευχάριστο περιβάλλον ο επισκέπτης του My Mall μπορεί να απολαύσει τα ψώνια του, επιλέγοντας ανάμεσα σε περισσότερα από 100 διαφορετικά καταστήματα, αλλά και να ψυχαγωγηθεί μόνος ή με την οικογένειά του, στις 20 διαφορετικές καφετίριες-εστιατόρια, στον παγοδρόμιο, στον παιδότοπο και πολύ σύντομα στο bowling. Επιπρόσθετα, το My Mall προσφέρει υπηρεσίες εξυπηρέτησης, όπως τράπεζες, convenience store, πολύ σύντομα ένα φαρμακείο κ.ά. Ένα εμπορικό κέντρο δεν είναι ένας «στατικός» οργανισμός, καθώς αλλάζει και αναπτύσσεται σύμφωνα με τις ανάγκες και τις επιθυμίες της αγοράς. Συνεπώς, είναι ένας διαρκής αναπτυσσόμενος εμπορικός οργανισμός.

-Το μέγεθος της επένδυσης αυτής είναι το μεγαλύτερο που έγινε ποτέ στην Κύπρο. Εξηγήστε μας αυτό καλύτερα.

Το My Mall δεν αποτελεί μόνο τη μεγαλύτερη εμπορική επένδυση που έγινε ποτέ στην Κύπρο, ξεπερνώντας τα 100 εκατομμύρια ευρώ, αλλά είναι και το μεγαλύτερο ιδιόκτητο ιδιωτικό κτήριο του νησιού. Στην τοπική αγορά δεν υπάρχει άλλο κτήριο που να στεγάζεται σε γη 104.000 τ.μ., να διαθέτει πάνω από 31.000 τ.μ. χώρους προς ενοικίαση και που να φιλοξενεί περισσότερες από 140 εμπορικές μονάδες κάτω από την ίδια στέγη, με χώρους στάθμευσης για περίπου 2.000 οχήματα, και να τυχάνει διαχείρισης από μια εταιρεία. Επιπλέον, το μέγεθος του My Mall είναι ιδανικό για τις ανάγκες της εγχώριας αγοράς (κάτοικοι της ευρύτερης περιφέρειας της Λεμεσού, συν οι τουρίστες που διαμένουν στη Λεμεσό και οι ημε-

Ο διευθύνων σύμβουλος της Tiffany Investments Ltd, δρ Alex Raz.

ρήσιοι επισκέπτες της πόλης που θα έρχονται από το νέο λιμάνι μέσω των κρουαζιερόπλοιων).

-Πώς είναι διαμορφωμένοι οι χώροι του, πόσα καταστήματα έχει και πόσοι πελάτες μπορούν να εξυπηρετηθούν την ημέρα;

Το My Mall διαθέτει δύο ορόφους (το ισόγειο με περίπου 90 μονάδες και ο πρώτος όροφος με περίπου 60 μονάδες, συμπεριλαμβανομένων των καφετεριών και εστιατορίων).

Επίσης, υπάρχει και το υπόγειο που περιλαμβάνει το τμήμα της ψυχαγωγίας. Το ιδεώδες οχήμα ορθογώνιου του κτηρίου, με το εντυπωσιακό μήκος που φτάνει τα 400 μέτρα, και οι μεγάλοι διάδρομοι στα δύο επίπεδα του εσωτερικού δίνουν στους επισκέπτες την ευκαρία να κάνουν τα ψώνια τους σε ένα ασφαλές και πλήρως κλιματιζόμενο περιβάλλον, με 6 κυλιόμενες σκάλες. Όλες μας οι εγκαταστάσεις μπορούν να εξυπηρετήσουν χιλιάδες επισκέπτες κάθε μέρα. Εκτιμάται ότι, κατά τη διάρκεια του πρώτου χρόνου λειτουργίας του, θα επισκεφθούν το My Mall περισσότερα από 4 εκατομμύρια άτομα.

-Σ' ό,τι αφορά τον τομέα της ψυχαγωγίας, τι είναι αυτό που προσφέρεται στον κόσμο; Ποιες οι πρώτες εντυπώσεις του κοινού, αλλά και τις ιδιαιτεριότητες;

Ο τομέας της ψυχαγωγίας στο My Mall περιλαμβάνει το μοναδικό παγοδρόμιο της Κύπρου (περίπου 500 τ.μ.) και υπό κατασκευή ένα bowling με 12 διαδρόμους, έναν παιδότοπο και έναν χώρο με ηλεκτρονικά παιχνίδια για όλες τις ηλικίες. Το παγοδρόμιο λειτουργεί από την πρώτη μέρα που άνοιξε το εμπορικό κέντρο και είναι μία από τις μεγαλύτερες ατραξιόν του My Mall, αφού χιλιάδες επισκέπτες από όλη την Κύπρο το απολαμβάνουν καθημερινά.

-Η παγκόσμια οικονομική κρίση πόσο έχει επηρεάσει τη δραστηριότητα του My Mall;

Η παγκόσμια οικονομική ύφεση έχει επηρεάσει κάποιους τομείς της κυπριακής οικονομίας, π.χ. τουρισμό, ακίνητα κ.λπ. Το κυπριακό λιανικό εμπόριο όμως δεν έχει επηρεαστεί σε τόσο μεγάλο βαθμό, καθώς η πλειοψηφία των ενοικιαστών του εμπορικού κέντρου έδειξαν, τον τελευταίο χρόνο, αύξηση στον τζίρο τους. Επίσης, η θετική πορεία της τοπικής

οικονομίας αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι ανακινούνται νέες επενδύσεις στο λιανικό εμπόριο, σε αντίθεση με τις γειτονικές αγορές (κυρίως ανατολική Ευρώπη), όπου οι εργασίες για κατασκευή και ανάπτυξη πολλών εμπορικών κέντρων έχουν «παγώσει» προς το παρόν, λόγω της οικονομικής κρίσης.

-Πείτε μας περισσότερα για την ειδική διαδρομή λεωφορείων στο My Mall που τέθηκε σε λειτουργία στις 3 Αυγούστου.

Οι κάτοικοι της Λεμεσού τώρα μπορούν να απολαμβάνουν μια άνετη και δωράνη πρόσβαση στο εμπορικό κέντρο My Mall με τη λειτουργία ειδικών διαδρομών λεωφορείων που ξεκίνησαν τη λειτουργία τους από τις 3 Αυγούστου. Κλιματιζόμενα λεωφορεία μεταφέρουν τον κόσμο από και προς το μεγαλύτερο εμπορικό κέντρο της Κύπρου δωράνη, χωρίς το κοινό να ανησυχεί για την κίνηση στους δρόμους ή για τον χώρο στάθμευσης. Με αφετηρία το ξενοδοχείο Le Meridien στην περιοχή Αμαθούνας, τα λεωφορεία του My Mall πραγματοποιούν διαδρομές κάθε 30 λεπτά από τις 10.00 π.μ. μέχρι τις 6.00 μ.μ. Οι 14 στάσεις - Le Meridien Spa & Resort, St. Raphael Hotel, Elias Beach Hotel, Atlantica Bay Hotel, Amathus Beach Hotel, Mediterranean Beach Hotel & Four Seasons Hotel, Arsinoe Hotel, Poseidonia Hotel, Londa & Apollonia Hotel, Miramare, Ermitage Hotel, Park Beach Hotel, Holiday Inn Hotel, Mistral Hotel και My Mall - επιλέχθηκαν με γνώμονα να εξυπηρετούν όσο το δυνατόν περισσότερους ντόπιους και τουρίστες. Από τις 12.00 το μεσημέρι πραγματοποιούνται οι διαδρομές από το My Mall πίσω στη Λεμεσό. Τα λεωφορεία και οι στάσεις εντοπίζονται πολύ εύκολα, αφού είναι διακοσμημένα με το λογότυπο του My Mall.

Τελευταία η Κύπρος στην Ευρώπη των 27

Οι λιγότερες δαπάνες και ο μικρότερος αριθμός ανθρώπινου δυναμικού για έρευνα και καινοτομία σε όλη την Ένωση

Των ΑΝΔΡΕΑ ΚΩΣΤΟΥΡΗ ΚΑΙ ΜΙΧΑΗΛ ΠΕΡΣΙΑΝΗ

Για το 2007 τα 27 κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ξόδεψαν συνολικά 229 δισ. ευρώ για έρευνα και ανάπτυξη καινοτομιών (E&A). Οι δαπάνες για την έρευνα και την ανάπτυξη καινοτομιών ανήλθε στο 1,8% του ΑΕΠ των 27, ανάλογο ποσοστό με αυτό του 2006. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι τρία κράτη, η Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Γαλλία, δαπάνησαν το 60% των συνολικών κονδυλίων που αφιερώθηκαν στην Έρευνα και Ανάπτυξη σε ό-

Στο Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα, η κυβέρνηση δηλώνει ικανοποιημένη και θεωρεί τον στόχο του 3% «άσχετο με την Κύπρο»

λη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Συγκεκριμένα, επί συνόλου 229 εκατ. ευρώ, τα 62 εκατ. δαπανήθηκαν από τη Γερμανία, τα 37 εκατ. από το Ηνωμένο Βασίλειο και τα 39 από τη Γαλλία.

Υψηλότερο ποσοστό δαπανών για την έρευνα σε σχέση με το ΑΕΠ της έχει η Σουηδία με ποσοστό 3,6%. Η Φινλανδία και η Αυστρία ακολουθούν με ποσοστά 3,47% και 2,56% αντίστοιχα. Την πεντάδα των κορυφαίων χωρών στην Ευρώπη, από πλευράς δαπανών για την καινοτομία, συμπληρώνουν Δανία με 2,55% και Γερμανία με 2,54% από το ΑΕΠ τους. Η Κύπρος είναι τελευταία σε σχέση με τις δαπάνες για την καινοτομία, ξοδεύοντας μόλις 0,45% από το ΑΕΠ για έρευνα και ανάπτυξη καινοτομίας.

Δαπάνες συγκρίσιμες με αυτές της Κύπρου καταγράφουν η Σλοβακία, με δαπάνες 0,46%, η Βουλγαρία με 0,48% και η Ρουμανία με 0,53%.

Αλματώδη πρόοδο σχετικά με τα κονδύλια που διέθεσαν για έρευνα και ανάπτυξη καινοτομιών από το 2001 μέχρι το 2007 έκαναν Αυστρία, Εσθονία και Πορτογαλία. Συγκεκριμένα, στην Αυστρία το 2001 διατέθηκαν 2,07% του ΑΕΠ για έρευνα και ανάπτυξη καινοτομιών, φτάνοντας το 2007 στο 2,56%, στην Εσθονία από 0,71% έφτασαν στο 1,14% και στην Πορτογαλία από 0,80% σε 1,18%.

Ποσοστό 1,6% από το σύνολο των εργαζομένων στην Ευρώπη των 27 έχει εμπλακεί σε προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης καινοτομιών. Το υψηλότερο ποσοστό εργαζομένων που ασχολούνται με προγράμματα αυτού του είδους ήταν στη Φινλανδία με 3,2% του συνόλου των εργαζομένων. Η Κύπρος είναι και σε αυτή την κατηγορία ουραγός, αφού μόλις 0,7% από το σύνολο των εργαζομένων στη χώρα έχουν εμπλακεί σε έρευνας και ανάπτυξη καινοτομιών.

Η κακή εικόνα που παρουσιάζει η Κύπρος οφείλεται αφενός στην απουσία μεγάλων κέντρων έρευνας και αφετέρου στην ανυπαρξία ουσιαστικών κινήτρων ούτως ώστε να εμπλακούν επιστήμονες και άτομα με εξειδικευμένες γνώσεις σε έρευνας για ανάπτυξη καινοτομιών. Βασικό κέντρο μελετών είναι το Πανεπιστήμιο Κύπρου, το οποίο, όμως, δεν μπορεί να καλύψει μεγάλο φάσμα ερευνών. Ωστόσο, η ίδρυση του ΤΕΙΑΚ και των ιδιωτικών πανεπιστημίων υποσχεται να ενισχύσει τη δυνατότητα απορρόφησης από τα κυπριακά κέντρα παραγωγής γνώσης. Την ίδια στιγμή, οι πλείστες από τις προσπάθειες προς την κατεύθυνση της έ-

Η έρευνα και η ανάπτυξη δεν αφορούν μόνο υψηλής τεχνολογίας εργαστήρια με μοριακούς επιταχυντές και διαστημικά προγράμματα.

Δαπάνες για έρευνα και καινοτομία (%ΑΕΠ)			
ΟΙ ΚΑΛΥΤΕΡΟΙ		ΟΙ ΧΕΙΡΟΤΕΡΟΙ	
Σουηδία	3,60	Κύπρος	0,45
Φινλανδία	3,47	Σλοβακία	0,46
Αυστρία	2,56	Βουλγαρία	0,48

ρευνας και της καινοτομίας γίνονται κυρίως με ιδιωτικές πρωτοβουλίες. Τα τελευταία τρία χρόνια, για παράδειγμα, η ΟΕΒ διοργανώνει τα Βραβεία Καινοτομίας Κύπρου σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Κύπρου και το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας, τα

οποία επιβραβεύουν αξιόλογες προσπάθειες Κυπρίων που προχωρούν σε ανάπτυξη νέων ιδεών αύξησης της παραγωγικότητας αλλά και μείωσης των λειτουργικών εξόδων. Το βραβείο απονέμεται, μάλιστα, μέρος της Εθνικής Μεταρρυθμιστικής

Στρατηγικής της Κύπρου. Οι επιχειρήσεις που έχουν βραβευθεί είναι μικρές και μεσαίες, βάσει του ορισμού της Ε.Ε., γεγονός που αποδεικνύει ότι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ) είναι σε θέση να ξεχωρίσουν μέσα από τις καινοτομίες τους.

Ικανοποιημένοι

Με βάση τη λογική ότι στην Κύπρο δεν έχουμε μεγάλες επιχειρήσεις-κολοσσούς που να μπορούν να απορροφήσουν κονδύλια για την E&A, η Κυπριακή Δημοκρατία, διά του Εθνικού Μεταρρυθμιστικού Προγράμματος 2008-2010, διαμνηύει προς την Κομισιόν ότι τα ποσά που δαπανούνται για τον σκοπό αυτό, δεν μπορούν να φτάσουν τον στόχο της Ε.Ε., που είναι 3% του ΑΕΠ. Αναφέρεται, μάλιστα, ότι ακόμα και ο στόχος του 1% μέχρι το 2010, που έθεσε η κυβέρνηση, «δύσκολα μπορεί να επιτευχθεί». Ακόμα πιο αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η κυβέρνηση δηλώνει ικανοποιημένη με την πρόοδο που έχει επιτευχθεί. Βασικό κίνητρο στο ποσοστό κατά το οποίο οι δαπάνες και η απασχόληση που σχετίζονται με την E&A έχουν αυξηθεί μέχρι τον Οκτώβριο του 2008, το Γραφείο Προγραμματισμού σημειώνει ότι είναι ευχαριστημένο. Η ποσοστιαία αύξηση, ωστόσο, παρουσιάζεται μεγάλη λόγω της μικρής βάσης επί της οποίας υπολογίζεται. Για παράδειγμα, η κυβέρνηση σημειώνει ότι ο αριθμός ατόμων που απασχολούνται στην E&A έχει αυξηθεί κατά 6%. Το ποσοστό αυτό, ωστόσο, αντιστοιχεί σε μόνο 67 άτομα.

Η λογική που χρησιμοποιεί η κυβέρνηση είναι πως, εν τω μεταξύ, μεγάλα κέντρα παραγωγής γνώσεων, λόγω του μεγάλου της οικονομίας μας, δεν είναι δυνατά η απορρόφηση μεγάλων κονδυλίων για την E&A. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ό-

τι τα τελευταία χρόνια φάνηκε, όπως σημειώνεται και στο Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα, ότι υπάρχει χώρος για περαιτέρω αύξηση των δαπανών για E&A. Ακόμα, το γεγονός ότι χώρες με υποδομές ανάλογες με τις δικές μας έχουν υψηλότερες δαπάνες για τον σκοπό αυτό, μπορεί να θεωρηθεί ως απόδειξη ότι δεν είναι απαγορευτικό το μέγεθος της Κύπρου.

Πολλοί αναλυτές, αλλά και η ίδια η Κομισιόν, τονίζουν ότι η E&A δεν αφορά μόνο εργαστηριακά προγράμματα βασικής έρευνας. Ένα σημαντικό μέρος των ερευνών που διεξάγονται από την επιστημονική και την επιχειρηματική κοινότητα, αφορούν τομείς όπως τις κοινωνικές επιστήμες, όπου υπάρχει αρκετά υποδομή στην Κύπρο, ικόμα μετά την ίδρυση των ιδιωτικών πανεπιστημίων. Αυτό σημαίνει ότι οι συγκεκριμένοι τομείς μπορούν να απορροφήσουν κονδύλια για τη διεξαγωγή ερευνών, χωρίς αυτό να συνεπάγεται μεγάλα εύρος έργα υποδομής. Χαρακτηριστικά, οι έρευνες του Πανεπιστημίου Κύπρου στους τομείς των μαθηματικών μοντέλων και των οικονομικών έχουν παράγει γνώση στο παρελθόν, η οποία αξιοποιήθηκε από το ΧΑΚ.

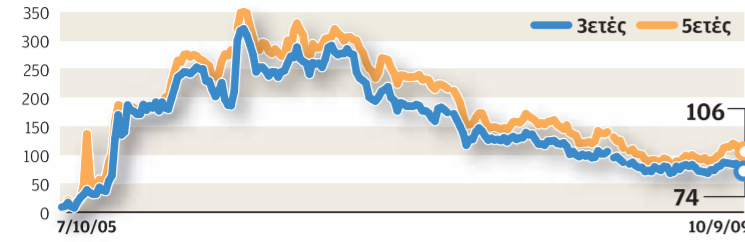
Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι σειρά αναλύσεων τονίζουν πως, στην Κύπρο, πρόβλημα δεν αποτελεί μόνο το γεγονός ότι οι δαπάνες είναι πενιχρές, αλλά και το δεδομένο ότι η έρευνα δεν είναι συχνά εφαρμοσμένη, και σύνθετος δεν καταλήγει στην οικονομία και την κοινωνία. Η συνεργασία μεταξύ των κέντρων παραγωγής γνώσεων και των επιχειρήσεων αποτελεί, σύμφωνα με τις σχετικές αναλύσεις, σημαντικό μειονέκτημα για την οικονομία μας, και επιβάλλεται αύξηση των σχετικών προγραμμάτων και κινήτρων από το κράτος.

Ιδιωτικός τομέας

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο στόχος της Ε.Ε. να δαπανάται το 3% του ΑΕΠ στην E&A, δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκη ότι το κράτος θα παρέχει ένα τόσο μεγάλο ποσό στον συγκεκριμένο στόχο από τα δικά του κονδύλια, αλλά συμπεριλαμβάνει και τις δαπάνες του ιδιωτικού τομέα. Στην Κύπρο, μάλιστα, σημειώνεται ότι η συμβολή του ιδιωτικού τομέα στην E&A είναι πενιχρή. Η κυβέρνηση σημειώνει ότι, λόγω του μικρού μεγέθους της οικονομίας, αλλά και των ιδίων των επιχειρήσεων, ο στόχος του 3% μπορεί να χαρακτηριστεί ως «άσχετος με την κυπριακή πραγματικότητα και πρέπει να αναιρεθεί». Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί, ταυτόχρονα, ότι τόσο η ανάπτυξη καινοτομιών, όσο και η εισαγωγή νέων τεχνολογιών θεωρούνται από τη Στρατηγική της Λισαβώνας ως θέματα που αφορούν πρώτιστα τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, και όχι μόνο τις μεγάλες. Η Ε.Ε., διά της Στρατηγικής της Λισαβώνας, θεωρεί ότι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις έχουν περισσότερη ευελιξία - αλλά και ισχυρά κίνητρα - για να προχωρήσουν σε καινοτομίες και σε ανάπτυξη νέων τεχνολογιών. Σημαντικά μπορούν να θεωρηθούν τα «κουπόνια» (αξίας 300 χιλ. ευρώ) που εξέλιξε η κυβέρνηση διά του Εθνικού Μεταρρυθμιστικού Προγράμματος, τα οποία θα λειτουργήσουν ως κρατική ενίσχυση για τις ΜμΕ που καινοτομούν.

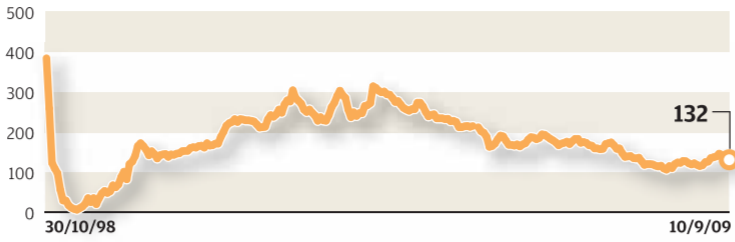
Spread ελληνικών ομολόγων

Διαφορά απόδοσης από τα αντίστοιχα γερμανικά. Σε μονάδες βάσης

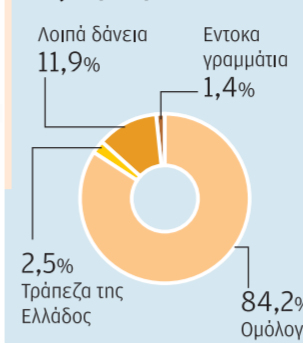

Spread 10ετούς ελληνικού ομολόγου

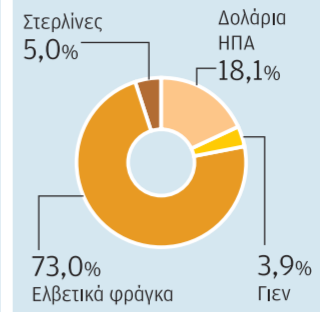
Σε μονάδες βάσης

Σύνθεση χρέους σε ευρώ της κεντρικής κυβέρνησης στις 31/03/2009

Σύνθεση χρέους νομισμάτων εκτός Ζώνης Ευρώ της κεντρικής κυβέρνησης στις 31/03/2009

Σύνθεση χρέους κεντρικής κυβέρνησης (ποσό σε εκατ. ευρώ)

Table with columns for total debt, fixed interest rate debt, floating interest rate debt, government securities, and other securities. Total debt is 262,070.75 million euros. Government securities are 223,09 million euros.

Σε νέο δανεισμό θα προσφύγει το Δημόσιο μετά τις κάλπες

Η Ελλάδα θα χρειαστεί φέτος ακόμα 5 δισ. ευρώ, ενώ έχει ήδη δανειστεί πανάκριβα 55,4 δισ.

Του ΣΩΤΗΡΗ ΝΙΚΑ

Σε νέο δανεισμό θα οδηγηθεί εκτός απροόπτου το οικονομικό επιτελείο που θα συγκροτηθεί μετά τη διεξαγωγή των πρόωγων βουλευτικών εκλογών. Το μέγεθος του εκτροχιασμού του προϋπολογισμού του είναι τέτοιο, που φαίνεται ότι δεν θα μπορέσει να καλυφθεί η «μαύρη τρύπα» από τα ειοπρακτικά μέτρα που έχουν ήδη ληφθεί. Έτσι, η Ελλάδα δεν αποκλείεται να προσφύγει και πάλι στις αγορές για να δανειστεί, σε μια χρονιά που έχει ήδη αντλήσει το ποσό - ρεκόρ των 55,4 δισ. ευρώ και μάλιστα με ιδιαίτερως υψηλό κόστος.

Σύμφωνα με πληροφορίες, τα στοιχεία που υπάρχουν από την εκτέλεση του προϋπολογισμού - το ταμειακό έλλειμμα στο επτάμηνο άγγιξε το 9% του ΑΕΠ - δείχνουν ότι μετά τον Οκτώβριο πιθανότατα η Ελλάδα να χρειαστεί άλλα 3 δισ. ευρώ. Μάλιστα, αν χειροτερεύσουν οι συνθήκες, τότε το ποσό που θα πρέπει να αντλήσει το υπουργείο Οικονομίας μπορεί να ξεπεράσει και τα 5 δισ. ευρώ, με το δανειακό πρόγραμμα να υπερβαίνει τα 60 δισ. ευρώ, δηλαδή 20 δισ. ευρώ περισσότερα από τον αρχικό στόχο.

Και όλα αυτά, λίγους μήνες πριν ξεκινήσει η Ελλάδα να δανειζεται για το 2010. Για το νέο έτος οι εκτιμήσεις κάνουν λόγο για δανειακό πρόγραμμα της τάξης των 40 - 50 δισ. ευρώ, το οποίο θα εκτελεστεί στους πρώτους μήνες του έτους (περίπου τα 25 δισ. ευρώ), ενώ η απουσία για νέα εκτόξευση της διαφοράς αποδόσεων (spreads) των ελληνικών ομολόγων με τα αντίστοιχα γερμανικά, είναι διάχυτη. Το τι θα συμβεί φέτος θα κριθεί

Το δανειακό πρόγραμμα από τις αρχές του έτους

Table with columns: Ποσό σε εκατ. ευρώ, Ποσό, Απόδοση, Έκδοση. Shows a total of 55.410 million euros in commitments from 13/1/09 to 21/7/09.

στις αρχές Οκτωβρίου, όταν το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (ΓΛΚ) θα έχει πλέον σαφή εικόνα για το πού βρίσκεται το έλλειμμα και για το τι έχει να περιμένει στο τελευταίο τρίμηνο από έσοδα ο προϋπολογισμός. Τότε είναι που θα ληφθούν οι οριστικές αποφάσεις για την πραγματοποίηση νέας έκδοσης ομολόγων ή όχι, πέραν των προγραμματισμένων για τον Οκτώβριο εκδόσεων εντόκων γραμματίων. Αυτή τη στιγμή, στο υπουργείο Οικονομίας προτοιμάζονται το προσχέδιο του νέου προϋπολογισμού, ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι λόγω των εκλογών δεν θα κατατεθεί στη Βουλή στις 5

Οκτωβρίου όπως ορίζει ο νόμος. Αλλωστε, στις 30 Σεπτεμβρίου η Ελλάδα θα πρέπει να παραδώσει στην Κομισιόν τις εκτιμήσεις της για την πορεία του ΑΕΠ, του ελλείμματος και του χρέους φέτος. Αρμόδια στελέχη του υπουργείου παραδέχονται ότι το ταμειακό έλλειμμα έχει «ξεφύγει» από κάθε στόχο, ωστόσο τηρούν ακόμα στάση αναμονής και υποστηρίζουν ότι πριν ληφθεί η οποιαδήποτε απόφαση θα πρέπει να υπάρχει εικόνα για την αποδοτικότητα των ειοπρακτικών μέτρων (ΕΤΑΚ, περαιώσι, ειδικά τμήνα αυτοκινήτων, οκαρών και κινητής τηλεφωνία και εισπραξη

Εκτός στόχων πρόγραμμα δανεισμού για το 2009

Αρχικός στόχος: 40 δισ. ευρώ. Μέχρι σήμερα έχει δανειστεί: 55,4 δισ. ευρώ. Θα δανειστεί επιπλέον: 5 δισ. ευρώ. Απόκλιση από τον στόχο: 20 δισ. ευρώ ή 8% του ΑΕΠ.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που υπάρχουν από την εκτέλεση του προϋπολογισμού, το ταμειακό έλλειμμα άγγιξε το 9% του ΑΕΠ

ληξηπρόθεσμων οφειλών). Αυτό που προκαλεί όμως μεγαλύτερη ανασυχία από οτιδήποτε άλλο, είναι οι συνθήκες στις οποίες θα κληθεί να δανειστεί το Δημόσιο, τόσο φέτος, όσο κυρίως του χρόνου. Παράγοντες της αγοράς επισημαίνουν ότι η κατάσταση μπορεί στους επόμενους μήνες να εξελιχθεί πολύ χειρότερα, αφού αν δεν καταρτιστεί ένα ολοκληρωμένο και εξειδικευμένο πρόγραμμα μέτρων δημοσιονομικής πειθαρχίας και με δεδομένο ότι βρισκόμαστε σε περίοδο εκλογών άρα και ακυβερνησίας - τότε οι φετινές δυσάρεστες εξελίξεις στην

αγορά ομολόγων «δεν θα είναι τίποτα» μπροστά στο τι θα συμβεί τους επόμενους μήνες. Επίσης, σύμφωνα με πληροφορίες από την Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ), οι διεθνείς οίκοι και οι αγορές δεν έχουν ακόμα συνειδητοποιήσει την κακή δημοσιονομική κατάσταση της ελληνικής οικονομίας και δεν έχουν συμπεριλάβει στη βαθμολογία της Ελλάδας τα νέα δεδομένα για την αύξηση του ελλείμματος και του χρέους. Μόλις γίνει αντιληπτό το μέγεθος του εκτροχιασμού, τότε θα υπάρξει αντίδραση με άμεση επίπτωση στον προϋπολογισμό, την αύξηση του

κόστους δανεισμού και τη διεύρυνση των spreads των ελληνικών ομολόγων με τα αντίστοιχα γερμανικά.

Παράλληλα, σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, όταν υπάρξουν οι πρώτες ενδείξεις για σταθεροποίηση στην παγκόσμια οικονομία, τότε τα επιτόκια των μακροπρόθεσμων τίτλων θα αυξηθούν. Γεγονός το οποίο σε συνδυασμό με την εκτιμημένη αύξηση των spreads, μπορούν να οδηγήσουν το κόστος δανεισμού του Ελληνικού Δημοσίου σε επίπεδα υψηλότερα του 7%, όταν φέτος το υψηλότερο επιτόκιο που κατέβαλε το Δημόσιο ήταν 6,13% για τα 10ετή ομόλογα.

Το πόσο ευάλωτη είναι η ελληνική αγορά ομολόγων φάνηκε και το τελευταίο 15νθήμερο. Στις 27 Αυγούστου το spread είχε διαμορφωθεί στις 115 μονάδες βάσης. Εκτός, ακολούθησε ανοδική πορεία. Αρχικά εξαιτίας της αναταραχής στις χρηματαγορές διεθνώς και έπειτα λόγω της προκήρυξης των πρόωγων εκλογών και της αβεβαιότητας που προκαλεί μια τέτοια κίνηση. Έτσι, στις 4 Σεπτεμβρίου, το spread έφτασε στις 148 μονάδες βάσης, ενώ τις τελευταίες μέρες έχει σημειώσει πτώση και κυμαίνεται στην περιοχή των 130 μονάδων βάσης.

Πάντως, αυτή τη στιγμή, τα spread των ελληνικών ομολόγων με τα αντίστοιχα γερμανικά έχουν υποχωρήσει αισθητά σε σύγκριση με το πού βρισκόταν ένας τον Ιούνιο, καθώς υπάρχει φθινό και άφθονο κρήμα, ενώ ταυτόχρονα δεν έχουν γίνει εκδόσεις ομολόγων το τελευταίο διάστημα. Μια κατάσταση όμως που, όσο πλησιάζει η φάση της ανάκαμψης διεθνώς, θα αλλάξει.

Κεφάλαια 251 εκατ. ευρώ άντλησε η Eurobank με διάθεση μετοχών

Σε ξένηες θεσμικούς το 4,87% - Ενισχύονται κατά 0,5% τα ίδια κεφάλαια της τράπεζας

Της ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΣΩΡΤΣΗ

Κεφάλαια ύψους 251 εκατ. ευρώ άντλησε η Efg Eurobank από τη διάθεση 26,3 εκατομμυρίων μετοχών με ιδιωτική τοποθέτηση. Πρόκειται για πώληση ποσοστού 4,87% των κοινών μετά ψήφου μετοχών της, κίνηση μέσα από την οποία η τράπεζα εκτιμάται ότι θα ενισχυθεί τα ίδια κεφάλαια περίπου κατά μισό μονάδα.

Η διάθεση ξεκίνησε αργά το βράδυ της Τετάρτης και ολοκληρώθηκε την επομένη το πρωί, ενώ η τιμή διάθεσης ήταν 9,55 ευρώ ανά μετοχή, χαμηλότερη κατά 3,9% έναντι της τιμής κλεισίματος της Τετάρτης. Η τοποθέτηση ήταν πλήρως εγγυημένη από τον διεθνή επενδυτικό οίκο Goldman Sachs, ο οποίος ανέλαβε και τη διάθεσή τους, η οποία καλύφθηκε, μέσα σε λίγες ώρες, κυρίως από διεθνείς μακροχρόνιους επενδυτές υψηλής ποιότητας, μεταξύ των οποίων είναι, σύμφωνα με πληροφορίες, η Black Rock.

Η ευκολία με την οποία ολοκλήρωσε η Eurobank το placement του 4,87% των κοινών μετά ψήφου μετοχών της τράπεζας, επιβεβαιώνει την ψήφο εμπιστοσύνης των μεγάλων διεθνών οίκων προς τις

ελληνικές τράπεζες, οι οποίες άντλησαν συνολικά τους τελευταίους μήνες περί τα 554 εκατ. ευρώ από ξένους και Έλληνες θεσμικούς. Οι κινήσεις προσέλκυσης κεφαλαίων αποτυπώνουν την προσπάθεια των ελληνικών τραπεζών να θωρακίσουν την κεφαλαιακή τους επάρκεια και να προετοιμαστούν σταδιακά για την επόμενη ημέρα, μετά την κρίση, που θα σηματοδοτήσει και την αποκώρπση του ελληνικού δημοσίου από το μετοχικό τους κεφάλαιο.

Υπενθυμίζεται ότι την αυλαία είχε ανοίξει η Εθνική Τράπεζα με την ολοκλήρωση του placement 5.954.000 μετοχών, στην τιμή των 13,50 ευρώ ανά μετοχή (χαμηλότερη κατά 3,7% από την τιμή κλεισίματος κατά την ημέρα διάθεσης).

Ακολούθησε η Τράπεζα Πειραιώς με τη διάθεση 13.280.000 μετοχών σε τιμή 7,70 ευρώ ανά μετοχή (χαμηλότερη κατά 2,9% έναντι της τιμής κλεισίματος πριν από τη διάθεση). Η Alpha Bank διέθεσε στη συνέχεια 9.503.826 μετοχές, στην τιμή 12,12 ευρώ ανά μετοχή (την υψηλότερη τιμή του 10μήνου) ανοίγοντας το δρόμο για την είσοδο στο μετοχικό κεφάλαιο της τράπεζας του διεθνούς οίκου Fidelity. Το

placement των 26,3 εκατομμυρίων μετοχών που ολοκλήρωσε η Eurobank αποτελεί και το μεγαλύτερο πακέτο που διατίθεται μέχρι σήμερα και η υπερκάλυψή του σε σύντομο χρονικό διάστημα αντανακλά τις θετικές προοπτικές της τράπεζας, αλλά και συνολικότερα του ελληνικού τραπεζικού συστήματος.

Σημειώνεται ότι αντίστοιχη ψήφο εμπιστοσύνης συνιστά τόσο η υπερκάλυψη της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου, που υλοποίησε η Εθνική Τράπεζα στο τέλος Ιουνίου, όσο και η υψηλή κάλυψη που έχουν οι εκδόσεις ομολογιακών τίτλων των ελληνικών τραπεζών, που φθάνουν μέχρι σήμερα τα 4,2 δισ. ευρώ.

Οι διεθνείς οίκοι λαμβάνουν εγκαίρως θέση ενόψει των αυξήσεων μετοχικού κεφαλαίου, που θα πραγματοποιήσουν οι ελληνικές τράπεζες και το ενδιαφέρον τους αποδίδεται στην ανεπτυκτότητα που δεικνύουν οι πηγές κερδοφορίας τους από επαναλαμβανόμενα έσοδα, αλλά και στην προοπτική εξομάλυνσης της παγκόσμιας οικονομίας, που θα σηματοδοτήσει η έξοδος από την κρίση των αγορών στη ΝΑ Ευρώπη όπου δραστηριοποιούνται οι ελληνικές τράπεζες.

Κεφαλαιακή επάρκεια τεσσάρων μεγάλων τραπεζών

1 Εποπτικά κεφάλαια πρώτης διαβάθμησης (α' εξάμηνο 2009) 2 Εποπτικά κεφάλαια δεύτερης διαβάθμησης (2008)

Η επιθεώρηση στα πλοία μειώνει τα δρομολόγια

Του ΝΙΚΟΥ ΜΠΑΡΔΟΥΝΙΑ

Εν όψει ενός νέου ακτοπολιτικού τοπίου στο Αιγαίο αναμένεται να βρεθούν από τον ερχόμενο μήνα ακτοπολιτικές εταιρείες, Πολιτεία και επιβατικό κοινό, καθώς σταδιακά θα ξεκινήσουν οι ετήσιες ακινοτοποιήσεις των πλοίων, προκειμένου να επιθεωρηθούν. Αυτό σημαίνει ότι θα μειωθεί δραματικά ο αριθμός των πλοίων που θα εκτελούν δρομολόγια, συνυπολογίζοντας ότι τα ταχύπλοα «δέσους» κάθε έτος για περισσότερους από έξι μήνες.

Οι ισχυροί της ακτοπολιείας, ομιλος Attica, ANEK μαζί με την Hellenic Sea Ways (HSW), οι Μινωικές Γραμμές αλλά και η Aegean Speed Lines, εκτιμάται ότι θα προχωρήσουν σε αναδιοργάνωση πολλών εκ των δρομολογίων τους διεκδικώντας, βάσει της καλοκαιρινής πορείας τους, την εδραίωση τους σε κάποιες γραμμές ή την αποκώρπσή τους.

Από την άλλη πλευρά, οι μικροί της ακτοπολιείας φαίνεται ότι κινδυνεύουν να μείνουν τελείως εκτός των ακτοπολιτικών δρομολογίων. Ήδη από το καλοκαίρι η εταιρεία Kallisti Ferries, του Γ. Σπανού, που διαχειριζόταν δύο πλοία, έκλεισε, δεδομένου ότι οι Ιταλοί πλοιοκτήτες των δύο πλοίων «Corsica» και «Sardinia Vera» απέσυραν τα πλοία και έτσι καταγράφηκε το πρώτο πλήγμα στις εσωτερικές ακτοπολιτικές γραμμές.

Τώρα έρχεται η σειρά της G. A. Ferries, που όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, τόσο το Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο (ΝΑΤ) όσο και ο Οργανισμός Λιμένων Πειραιώς

Δανειακά 60 δισ.

Το ποσό των 3,45 δισ. ευρώ θα πρέπει μέσα στον Οκτώβριο να αναχρηματοδοτήσει το Δημόσιο. Για το λόγο αυτόν, ο Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΟΔΔΗΧ) έχει προγραμματίσει την έκδοση εντόκων γραμματίων διάρκειας 13, 26 και 52 εβδομάδων μέσα στον Οκτώβριο. Βέβαια, από τα γραμμάτια αυτά μπορεί να αντλήσει ακόμα μεγαλύτερο ποσό, όπως έχει κάνει φέτος και σε προηγούμενες εκδόσεις γραμματίων. Τα επιπλέον κεφάλαια όμως θα προστεθούν στα δανειακά του 2009, που ήδη έχουν φτάσει στα 55,4 δισ. ευρώ και οδεύουν για υψηλότερα των 60 δισ. ευρώ επίπεδα.

Το μέγεθος του φετινού δανειακού προγράμματος είναι πρωτοφανές για τα ελληνικά δεδομένα. Αρχικά, στον προϋπολογισμό προβλεπόταν ότι θα ανέλθει στα 40,7 δισ. ευρώ. Ωστόσο, πολύ γρήγορα ο στόχος αυτός αναθεωρήθηκε στα 42 δισ. ευρώ (Ιανουάριος), τα οποία όμως θα κατευθύνονταν αποκλειστικά στην κάλυψη των υποχρεώσεων του Δημοσίου για τόκους και για την αναχρηματοδότηση των δανείων που έληγαν.

Σχεδόν ένα μήνα αργότερα (τον Φεβρουάριο), ο επικεφαλής του ΟΔΔΗΧ κ. Σπ. Παπανικολάου αναθεώρησε το στόχο των 42 δισ. ευρώ και τον έθεσε στα 43,7 δισ. ευρώ, ενώ τον Απρίλιο με νέες δηλώσεις του προχωρούσε και πάλι σε ανοδική αναθεώρηση, υποστηρίζοντας ότι το Δημόσιο θα αντλήσει τελικά κεφάλαια υψηλότερα των 44 δισ. ευρώ. Λίγες μέρες αργότερα (μέσα στον Απρίλιο), ο υπουργός Οικονομίας κ. Γ. Παπαθανασίου ανακοίνωσε επίσημα ότι το δανειακό πρόγραμμα της Ελλάδας θα ανέλθει στα 50 δισ. ευρώ, αφού το υπουργείο Οικονομίας ήθελε να αντλήσει άλλα 8 δισ. ευρώ ως «μαζιλιάρι ασφαλείας» σε περίπτωση επιδείνωσης της κρίσης. Πλέον, έχουμε ήδη φτάσει τα 55,4 δισ. ευρώ και όλα δείχνουν ότι ο δημοσιονομικός εκτροχιασμός (υπάρχουν εκτιμήσεις που ανεβάζουν το έλλειμμα ακόμα και πάνω από 8% του ΑΕΠ) μπορεί να επιβαρύνει εκ νέου το πρόγραμμα δανεισμού του 2009.

Οι μεγάλες ακτοπολιτικές εταιρείες αναμένεται να προχωρήσουν σε αναδιοργάνωση δρομολογίων με βάση την καλοκαιρινή τους πορεία.

(ΟΛΠ) ενδεχομένως να προχωρήσουν σε κατασχέσεις των πλοίων, με την αιτιολογία ότι δεν θα καταβληθούν οι δόσεις που έχουν συμφωνήσει για τις οφειλές της εταιρείας στους δύο αυτούς οργανισμούς. Η εταιρεία του κ. Γεράσιμου Αγουδιάνου, επίσης, μέσα στον Σεπτέμβριο έχει να αντιμετωπίσει και τον εκπιεστικό χαρακτήρα του επιβατηγού οχηματωγού της πλοίου «Jet Ferries», το οποίο εκτελούσε πέρυσι δρομολόγια στις Σποράδες και όλο το καλοκαίρι ήταν δεμένο στο λιμάνι του Πειραιά. Στα προβλήματα ακολουθεί η ΣΑΟΣ του κ. Φώτη Μανουσά. Η εταιρεία έχει υπαχθεί στη διαδικασία του άρθρου 99 και περιμένει τη ρύθμιση των υποχρεώσεών της και ελπίζει πως θα διατηρήσει τουλάχιστον την επιδοτούμενη γραμμή Ελεξανδρούπολη - Σαμοθράκη με ένα επιβατηγό της πλοίου, που θα της επιτρέψει να ελιπίσει στην επιβίωση της εταιρείας, που διαθέτει 10 πλοία!

Στις επιδοτήσεις, αλλά και σε μια καλύτερη τύχη, φαίνεται ότι προσδοκούν για το μέλλον τους η ΝΕΛ, η ΛΑΝΕ καθώς και άλλες μικρότερες ακτοπολιτικές εταιρείες.

Ένα χρόνο μετά, η κρίση παραμένει

Πολιτικοί και οικονομολόγοι εξετάζουν τις προοπτικές ανάκαμψης της παγκόσμιας οικονομίας, αλλά και τους κινδύνους που ελλοχεύουν

Τέτοιες μέρες ξεκίνησε πριν από ένα έτος η κατάρρευση των μετοχών της Lehman Brothers στο αμερικανικό χρηματιστήριο, που πέντε ημέρες αργότερα, στις 15 Σεπτεμβρίου, κατέληξε στην πτώχευση της εμβληματικής επενδυτικής τράπεζας. Το γεγονός έδωσε το εναρκτήριο λάκτισμα για τη «συντέλεια» που ακολούθησε στη Wall Street, πυροδοτώντας μια πρωτοφανή στη σύγχρονη εποχή κρίση εμπιστοσύνης στο χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Σήμερα, πολιτικοί και οικονομολόγοι μελετούν το χρονοδιάγραμμα της κρίσης, εξετάζουν τις προοπτικές ανάκαμψης της παγκόσμιας οικονομίας, αλλά και τους κινδύνους που ελλοχεύουν. Δεδομένου ότι πριν από ένα χρόνο τέτοιες ημέρες λαμβάνονταν αποφάσεις για μερική κρατικοποίηση αμερικανικών κολοσσών, με προεξάρχουσα εκείνη της ασφαλιστικής AIG, ενώ η Merrill Lynch παραδιδόταν αμαχητί στην Bank of America και η πίστωση στέρευε πα-

γκοσμίως, προκαλώντας απίθανες εικασίες περί κατάρρευσης του καπιταλισμού, είναι δικαιολογημένη η συγκρατημένη αισιοδοξία που εκφράζουν πολιτικοί και οικονομολόγοι, επικαλούμενοι ορισμένα ενθαρρυντικά στατιστικά στοιχεία. Μεταξύ τους υπερισχύει η αντίληψη πως έχει παρέλθει η χειρότερη φάση της παγκόσμιας οικονομικής ύφεσης που ακολούθησε, καθώς πολλοί δείκτες κατατείνουν σε σταθεροποίηση της παγκόσμιας οικονομίας και ενδεχομένως σε ήπια ανάκαμψη πιο σύντομα από όσο είχε αρχικά εκτιμηθεί. Παράλληλα, όμως, οι πάντες κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου για τις ολέθριες επιπτώσεις που θα επέφερε μια εσπευσμένη ανάκληση των μέτρων τόνωσης της οικονομίας, ενώ προειδοποιούν πως τα δεινά δεν έχουν τελειώσει. Η προσεκτική αυτή εκτίμηση ακούγεται το τελευταίο διάστημα από όλο και περισσότερα επίσημα χείλη: ο γενικός διευθυντής του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, Ντο-

μινίκ Στρος-Καν, εκτιμά πλέον πως η ανάκαμψη θα έλθει ίσως ένα τρίμηνο νωρίτερα από το πρώτο εξάμηνο του επόμενου έτους, στο οποίο είχε αρχικά τοποθετήσει την επιστροφή στην ανάπτυξη. Ο ίδιος, ωστόσο, προειδοποιεί ότι «βρισκόμαστε ακόμη σε κρίση». Η αμφίσημη δήλωσή του απηχεί τις εκτιμήσεις του προέδρου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, Ζαν Κλοντ Τρισέ, ο οποίος τον Τετάρτη μετά από τη συνάντησή κεντρικών τραπεζιτών επικαλέστηκε μια σειρά βελτιωμένων στοιχείων, προβλέψεων και εκτι-

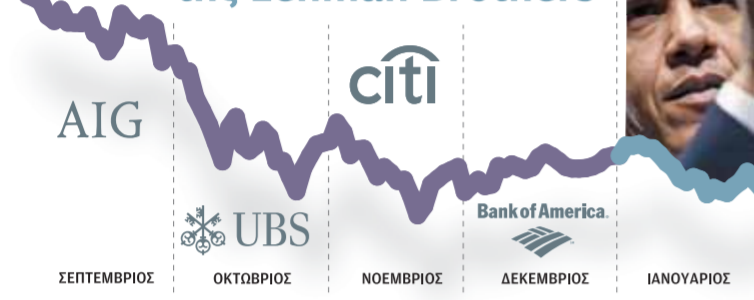
μύσεων, καθώς και του προεδρεύοντος του συμβουλίου υπουργών Οικονομικών της Ευρώζωνς Ζαν Κλοντ Γιουνκέρ, που τόνισε προ μερών ότι η χειρότερη φάση της κρίσης έχει «προς το παρόν» τελειώσει. Την εκτίμηση πως η ανάκαμψη θα έλθει πιο γρήγορα συμφέρει πλέον και ο ΟΟΣΑ που, ωστόσο, προειδοποιεί ότι η οικονομική δραστηριότητα θα παραμείνει αναίμακτη το επόμενο έτος. Εξ ίσου επιφυλακτικοί φάνηκαν μετά την πρόσφατη συνάντησή τους και οι υπουργοί Οικονομικών του G20, καθώς στο κοινό ανακοινωθέν τους απέφυγαν να κηρύξουν λήττα στην ύφεση και εξέφρασαν προβληματισμό για τον ενδεχόμενο τρόπο και χρόνο της εξόδου από τα μέτρα τόνωσης της οικονομίας.

Αν, όμως, τα ερωτήματα περί του χρόνου και της ισχύος της επικείμενης ανάκαμψης είναι ώς ένα βαθμό τεχνικής φύσης, παραμένει ο προβληματισμός περί της πιθανότητας επανάληψης μιας παρόμοιας κρίσης στο μέλλον. Στο ακαν-

θώδες ερώτημα επικέρσιμο να απαντήσει, με μάλλον φιλοσοφική διάθεση, ο πρώην πρόεδρος της Fed, της ομοσπονδιακής τράπεζας των ΗΠΑ, Άλαν Γκρίνσπαν, προεξοφλώντας μια επανάληψη της κρίσης ως... αναπόφευκτη συνέπεια της ανθρώπινης φύσης. Ο άλλος πανίσχυρος κ. Γκρίνσπαν, που έχει προσελκύσει τα βέλη μεγάλων μεριδίων οικονομολόγων επειδή δεν απέτρεψε την κρίση εν τη γενέσει της, την απέδωσε στην τάση των ανθρώπων να θεωρούν ότι οι καλές εποχές της ανόδου των αγορών δεν θα αντιστραφούν. Την άποψή του, ωστόσο, δεν συμφέρει να επαναληφθεί η κρίση, όπως ο κάτοχος Νομπελ Οικονομίας Πολ Κρούγκμαν, που συμφέρει μεν ως προς την προοπτική μιας νέας κρίσης στο μέλλον, αλλά προτιμά να την αποδίδει στην ασωτεία των αγορών, στην απίστευτη των στελεχών τραπεζών και στην απουσία ρυθμίσεων για τον χρηματοοικονομικό κλάδο.

ΡΟΥΜΠΙΝΑ ΣΠΑΘΗ

Πιστωτική κρίση ένα χρόνο μετά την κατάρρευση της Lehman Brothers

Η πτώχευση της Lehman Brothers προκάλεσε σοκ στο διεθνές τραπεζικό σύστημα και τσουνάμι αρνητικών επιπτώσεων στην παγκόσμια οικονομία. Οι αγορές πάγωσαν, οι τιμές των μετοχών κατέρρευσαν, η ζήτηση και η παραγωγή μειώθηκαν, η διεθνής οικονομία εισήλθε στην ύφεση και πολιτικοί και κεντρικές τράπεζες αποφάσισαν να αλλάξουν τους κανόνες κυρίως για τον χρηματοπιστωτικό τομέα.

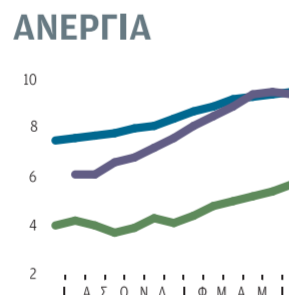
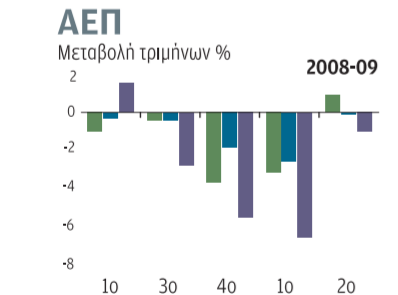
2008

- ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ**
 - 14-15 Αίτηση πτώχευσης της Lehman. Η Bank of America εξαγοράζει τη Merrill Lynch.
 - 16 Η Fed χορηγεί δάνειο 85 δισ. δολαρίων στην AIG.
 - 25 Κλείνει η Washington Mutual. Ο τραπεζικός κλάδος της Πυλκείας στη JPMorgan.
 - 29 Η βρετανική Bradford & Bingley κρατικοποιείται. Η Fortis διασώζεται από το Βέλγιο την Ολλανδία και το Λουξεμβούργο.
- ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ**
 - 9 Εθνικοποίηση της ισπανικής Kaupthing.
 - 10 Κάθεται πίσω του Νίκεϊ. Οι ηγέτες του G7 αυχίζονται μέτρα για την αντιμετώπιση της κρίσης.
 - 12 Οι Ευρωπαίοι ηγέτες αποφασίζουν σχέδια διάσωσης τραπεζών.
 - 16, 19 Η ελβετική τράπεζα UBS λαμβάνει «ένεση» ρευστότητας 5,3 δισ. δολαρίων. Η ολλανδική ING λαμβάνει 13,5 δισ. δολάρια.
- ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ**
 - 9 Η Κίνα ανακοινώνει διετές πακέτο στήριξης 586 δισ. δολαρίων.
 - 14 Υφεση στην Ευρώζωνη.
 - 17 Η μετοχή της Citigroup έπεσε 80%, στα 8,89 δολάρια.
 - 19 Ο δείκτης Dow Jones έπεσε στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων πέντε ετών.
- ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ**
 - 1 Οι ΗΠΑ σε ύφεση.
 - 4 Η Γαλλία ανακοινώνει πακέτο στήριξης 32,8 δισ. δολαρίων.
 - 11 Η Bank of America ανακοινώνει 35.000 απολύσεις για τα επόμενα τρία χρόνια. Οι κεντρικές τράπεζες της Ευρώζωνης, της Αγγλίας, της Σουηδίας και της Δανίας μελώνουν τα επίσημα.
 - 16, 19 Fed και κεντρική τράπεζα Ισπανίας μειώνουν τα επιτόκια.

2009

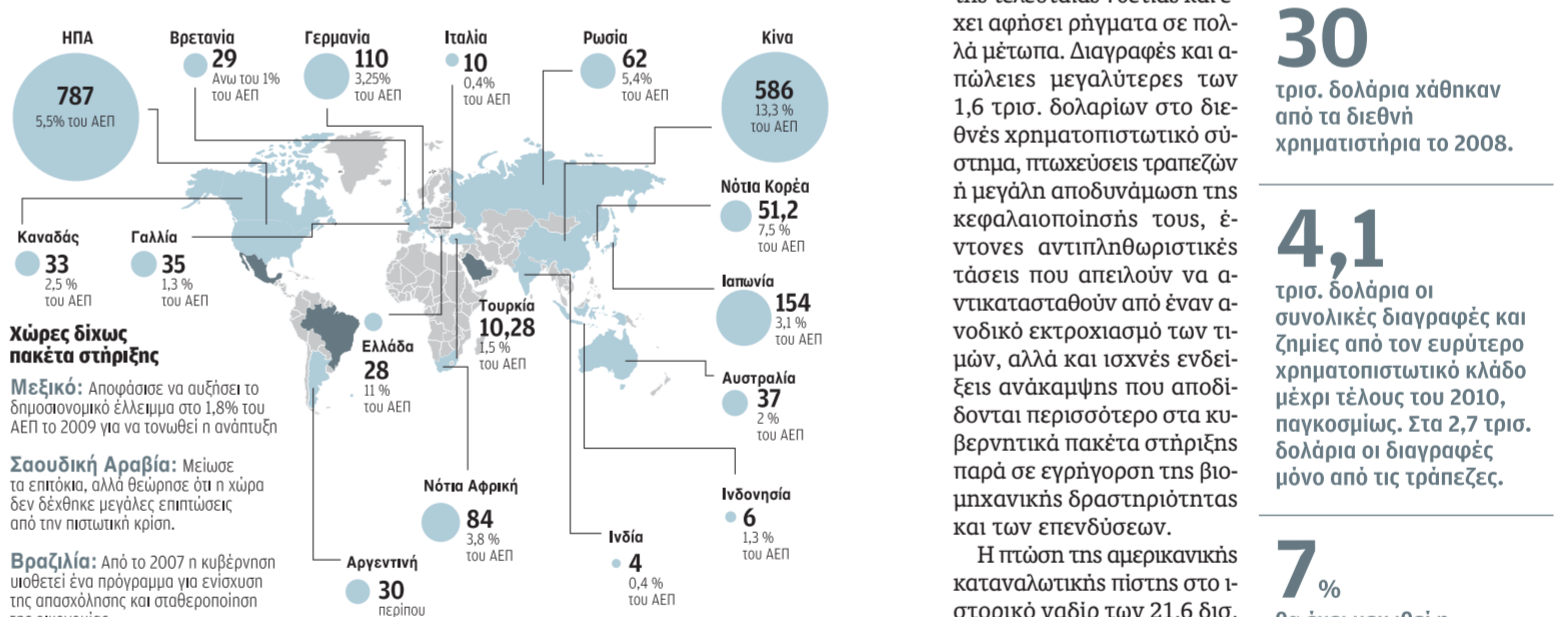
- ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ**
 - 13 Οι ΗΠΑ αποφασίζουν να ενισχύσουν 257 τράπεζες με 271,7 δισ. δολάρια.
 - 15 Η EKT μειώνει το επιτόκιο του ευρώ στο 2%.
 - 20 Ο Μπαράκ Ομπάμα αναλαμβάνει πρόεδρος των ΗΠΑ.
 - 27 Πτώση ισπανικής κυβέρνησης.
- ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ**
 - 10 Οι ΗΠΑ ανακοινώνουν νέο σχέδιο στήριξης τραπεζών 2 τρις. δολαρίων για την αγορά «τοξικών» ομολόγων.
 - 17 Ο Ομπάμα υπογράφει πακέτο στήριξης 787 δισ. δολαρίων.
 - 26 Ο Ομπάμα προβλέπει εκκίνηση του δημοσιονομικού ελλείμματος για το 2009, στο υψηλότερο επίπεδο μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.
- ΜΑΡΤΙΟΣ**
 - 3 Ο δείκτης Dow Jones πέφτει κάτω από τις 7.000 μονάδες για πρώτη φορά από το 1997.
 - 5 Η EKT μειώνει το επιτόκιο του ευρώ στο ιστορικά χαμηλό επίπεδο του 1,5%. Η Τράπεζα της Αγγλίας μειώνει το επιτόκιο στο 0,5% και προχωρά σε αγοράς κρατικών ομολόγων 75 δισ. στερλινών.
 - 26 Η οικονομία των ΗΠΑ συρρικνώνεται κατά 6,3% στο τέταρτο τρίμηνο. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη μείωση του ΑΕΠ από το 1982.
- ΑΠΡΙΛΙΟΣ**
 - 2 Σύνοδος G20 στο Λονδίνο. Αποφασίζεται ενίσχυση του ΔΝΤ και άμεση χρηματοδότηση του παγκόσμιου εμπόρου.
 - 9 Οι απίστευτες για επίδοξα ανεργίας στις ΗΠΑ εκτοξεύονται στα 5,84 εκατ., δηλαδή στο υψηλότερο επίπεδο από το 1967.
 - 30 Η Chrysler υποβάλλει αίτηση πτώχευσης.

- ΜΑΪΟΣ**
 - 4 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προβλέπει συρρίκνωση της οικονομίας στην Ε.Ε. κατά 4%.
 - 8 Η Fannie Mae ανακοινώνει ζημίες 23,2 δισ. δολαρίων στο πρώτο τρίμηνο. Δέκα από τις μεγαλύτερες τράπεζες των ΗΠΑ απέτυχαν στο τεστ κοπώσεως. Ανάγκη για κεφαλαιακή ενίσχυση.
- ΙΟΥΝΙΟΣ**
 - 1 Η General Motors και τρεις θυγατρικές της υποβάλλουν αίτηση για προστασία από τους πιστωτές τους.
 - 10 Η παγκόσμια καταναλωτική περελαίου μειώνεται για πρώτη φορά από το 1993.
- ΙΟΥΛΙΟΣ**
 - 15 Η ανεργία στη Βρετανία αυξάνεται σε 2,38 εκατ. ανέργους.
 - 16 Η Κίνα πιστεύει ότι θα πετύχει ρυθμό ανάπτυξης 8%, ύστερα από το κρατικό πακέτο στήριξης.
 - 28 Οι πωλήσεις μονοκατοικιών στις ΗΠΑ αυξήθηκαν 11%.
- ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ**
 - 6 Η Fannie Mae ανακοινώνει ζημίες 14,8 δισ. δολαρίων στο δεύτερο τρίμηνο.
 - 25 Ανανούνεται η θητεία του Μπεν Μπερνάνκι ως επικεφαλής της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ από την κυβέρνηση Ομπάμα.

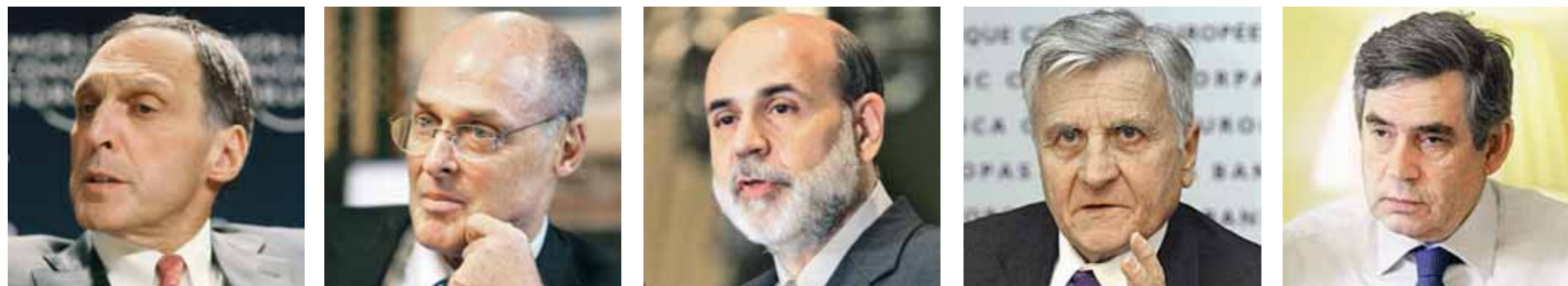

Πακέτα στήριξης σε δισ. δολάρια

Οι κυβερνήσεις παγκοσμίως ανακοίνωσαν επισήμως μέτρα στήριξης με κρατική χρηματοδότηση για αύξηση της ζήτησης, μείωση της ανεργίας και ανακοπή της περαιτέρω επιβράδυνσης

Οι πρωταγωνιστές της χρηματοπιστωτικής «καταιγίδας»

ΡΙΣΖΑΡΝΤ ΓΕΛΑΝΤ, πρώην επικεφαλής της Lehman Brothers. Ένα χρόνο μετά το ξέσπασμα της χρηματοπιστωτικής κρίσης, «πρωταγωνιστεί» σε σειρά του BBC για την κατάρρευση της επενδυτικής τράπεζας. Ο πρώην επικεφαλής του κολοσσού της Wall Street ισχυρίζεται ότι δεν φταίει. Ωστόσο, ο διεθνής σύμβουλος της τράπεζας κρίνεται διότι ανάγκασε την τράπεζα να εκτεθεί σε υπερβολικό επενδυτικό κίνδυνο στην αγορά των επισφαλών στεγαστικών δανείων. Η Lehman οδηγήθηκε στην πτώχευση καθώς η κυβέρνηση των ΗΠΑ αρνήθηκε να τη στηρίξει. Η κατάρρευση της λειτουργεί συμβολικά ως η συμπικνωμένη αιτιολογία της κρίσης.

ΧΕΝΡΙ ΠΟΥΛΣΟΝ, τώως υπουργός Οικονομικών των ΗΠΑ. Διαδραμάτισε ιστορικό ρόλο σε μία ιστορική στιγμή. Ο Τζ. Μπους του είχε δώσει ελευθερία κινήσεων για να ανακόψει την κατάρρευση χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, πριν αποσυρθεί ολόκληρη την οικονομία. Οργάνωσε τη διάσωση των δύο ιδρυμάτων στεγαστικών δανείων Fannie Mae και Freddie Mac, καθώς και του ασφαλιστικού ομίλου της AIG. Η άρνηση, όμως, να διασώσει τη Lehman Brothers του κρεμάθηκε ως εσφαλμένη, αν όχι δόλια, κίνηση, καθώς είχε χρηματοίσει επικεφαλής της ανταγωνιστικής της Goldman Sachs. Κριτική δέχθηκε και για το πρόγραμμα στήριξης των τραπεζών με 700 δισ. δολ.

ΜΠΕΝ ΜΠΕΡΝΑΝΚΙ, πρόεδρος της Fed. Με συντονισμένες και επιθετικές κινήσεις, πριν ένα χρόνο ο επικεφαλής της Fed και οι ομόλογοί του στις μεγαλύτερες Κεντρικές Τράπεζες παγκοσμίως έδρασαν για να αποτρέψουν την κατάρρευση του παγκόσμιου χρηματοοικονομικού συστήματος. «Υιοθέτησαν» τράπεζες, ανέλαβαν τα επισφαλής περιουσιακά τους στοιχεία, μείωσαν τα επιτόκια και τόνωσαν τη ρευστότητα στην αγορά. «Εάν δεν το είχαμε πράξει αυτό σε συνεργασία με τις κυβερνήσεις, η ύφεση θα ήταν χειρότερη και η παγκόσμια οικονομία δεν θα είχε ξεκινήσει την εξόδου της από τη χειρότερη κρίση των τελευταίων γενιών», δηλώνει σήμερα.

ΖΑΝ-ΚΛΟΝΤ ΤΡΙΣΕ, πρόεδρος της EKT. Η συνεργασία του με τους λοιπούς κεντρικούς τραπεζίτες και κρατικούς αξιωματούχους πριν από ένα χρόνο ήταν άμεση και συνεργατική αποφασιστική στην αντιμετώπιση της παγκόσμιας κρίσης. Ωστόσο, σήμερα ο επικεφαλής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας δεν συμφέρει την αισιοδοξία των συναδέλφων του μιλούν για διατηρήσιμη ανάκαμψη και επιμένει ότι «ακόμα έχουμε δύσκολο δρόμο μπροστά μας». Επισημαίνει ότι η κρίση δεν έχει τερματισθεί και υπογραμμίζει τη σημασία να υπάρξει αξιόπιστος σχεδιασμός, ώστε η νομισματική και δημοσιονομική πολιτική να επανέλθει σε καθεστώς βιωσιμότητας.

ΓΚΟΡΝΤΟΝ ΜΠΡΑΟΥΝ, πρωθυπουργός της Βρετανίας. Πριν ένα χρόνο ήταν σε προνομιακό θέση. Η κρίση του προσέφερε μία μοναδική ευκαιρία: να αρθεί στο ύψος των περιστάσεων, να επιδείξει ασυνήθιστη -για τα βρετανικά δεδομένα- ευρωπαϊκή αλληλεγγύη και να αναλάβει ηγετικό ρόλο. «Για την Ευρώπη δε θα μπορούσε να ήταν πιο σοβαρό το διακυβέμα, τώρα είναι η στιγμή της αλήθειας», είχε δηλώσει πριν από μία έκτακτη σύνοδο της Ε.Ε. Σε αυτήν υιοθετήθηκε το βρετανικό σχέδιο τραπεζικής διάσωσης, η δημοτικότητα του ενισχύθηκε και οι μετοχές του ανέβηκαν. Σήμερα, δέχεται πυρά, καθώς η κρίση αποδεικνύεται ιδιαίτερα σκληρή για τη χώρα του.

Το πακέτο στήριξης των ΗΠΑ ανέρχεται στα 787 δισ. δολάρια, που αντιστοιχεί στο 5,5% του ΑΕΠ.

Η Γαλλία ανακοίνωσε πακέτο στήριξης 32,8 δισ. δολαρίων, που αντιστοιχεί στο 2,5% του ΑΕΠ.

Η Ελλάδα ανακοίνωσε πακέτο στήριξης 28 δισ. δολαρίων, που αντιστοιχεί στο 11% του ΑΕΠ.

Η Ιταλία ανακοίνωσε πακέτο στήριξης 10 δισ. δολαρίων, που αντιστοιχεί στο 0,4% του ΑΕΠ.

Η Κίνα ανακοίνωσε πακέτο στήριξης 586 δισ. δολαρίων, που αντιστοιχεί στο 13,3% του ΑΕΠ.

Η Κίνα ανακοίνωσε πακέτο στήριξης 586 δισ. δολαρίων, που αντιστοιχεί στο 13,3% του ΑΕΠ.

Η Κίνα πιστεύει ότι θα πετύχει ρυθμό ανάπτυξης 8%, ύστερα από το κρατικό πακέτο στήριξης.

Ο Ομπάμα υπογράφει πακέτο στήριξης 787 δισ. δολαρίων.

Η EKT μειώνει το επιτόκιο του ευρώ στο 2%.

Η Fed χορηγεί δάνειο 85 δισ. δολαρίων στην AIG.

ΑΝΑΛΥΣΗ από τον JOE BORG

Για μια βιώσιμη θαλάσσια οικονομία στη Μεσόγειο

Η Ζωή και ο πολιτισμός των λαών που ζουν στις ακτές της Μεσογείου -τόσο στον Βορρά και στον Νότο όσο και στα αναρίθμητα νησιά- υπήρξαν ανέκαθεν στοιχεία αλληλένδετα και μοιράζονται μια κοινή θαλάσσια κληρονομιά. Σήμερα, αυτή η «θάλασσα μεταξύ των γαιών», στο σταυροδρόμι τριών ηπείρων, εμφανίζει μια έντονη και δυναμική θαλάσσια οικονομία. Η Μεσόγειος είναι μια αξιόλογη πηγή απασχόλησης για εκείνους που ζουν κατά μήκος των ακτών της. Αριθμεί 450 λιμάνια και σταθμούς και είναι μια από τις κυριότερες πλωτές μεταφορικές οδούς, εφόσον μέσω αυτής διακινείται το ένα τέταρτο του παγκόσμιου θαλάσσιου εμπορίου πετρελαίου. Ωστόσο, οι γενικές προοπτικές δεν είναι παντού θετικές. Υπάρχουν σημάδια σοβαρής επιδείνωσης του θαλάσσιου περιβάλλοντος της Μεσογείου. Η υπεραλιεία και η υποβάθμιση των ακτών απαιτούν επείγουσα αντιμετώπιση πριν τα φαινόμενα γίνουν μη αναστρέψιμα. Οι ταχέως αναπτυσσόμενες θαλάσσιες μεταφορές αλλά αυξάνουν την ανάγκη ασφαλέστερων και περισσότερο βιώσιμων θαλάσσιων διαδρομών. Η κλιματική αλλαγή προβλέπεται ότι θα έχει σοβαρές οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις και θα απαιτήσει αποτελεσματικές δράσεις. Όπου και αν κοιτάξουμε, αυτό που βλέπουμε είναι η ανάγκη νέων μέσων για την αντιμετώπιση μιας νέας πραγματικότητας.

Μια σφαιρική προσέγγιση

Όσο πιο ορθή είναι η εκτίμηση των απειλών τόσο πιο εύκολη γίνεται η εξεύρεση λύσεων και τόσο πιο ισχυρό το κίνητρο συνεργασίας για την εφαρμογή τους. Το κλειδί της επιτυχίας είναι η αντιμετώπιση αυτών των θεμάτων είναι η χάραξη μιας σφαιρικής, ολιστικής θαλάσσιας στρατηγικής για τη Μεσόγειο.

Ο βασικός στόχος της ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής

Χρειάζονται μηχανισμοί και μέσα που θα στηρίξουν την ευημερία σε όλη τη λεκάνη της Μεσογείου

της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η καλύτερη διαχείριση των ωκεανών και των θαλασσών μας, σε επίπεδο κρατών, περιφέρειας και υποπεριφέρειας. Ως εκ τούτου, χρειάζονται μηχανισμοί και μέσα που θα στηρίξουν την ευημερία σε όλη τη λεκάνη της Μεσογείου. Αναγνωρίζουμε, λοιπόν, ότι είναι σημαντικό να ενισχυθεί ο διάλογος και η συνεργασία με τους μεσογειακούς εταίρους μας σε ναυτιλιακά θέματα. Δίκως έναντι ολοκληρωμένο σχεδιασμό και διαχείριση, τα κράτη θα δυσκολεύονται να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις του αυξημένου ανταγωνισμού για θαλάσσιο χώρο στις παράκτιες περιοχές. Πιστεύουμε επίσης ότι οι πολιτικές μας πρέπει να βασίζονται σε ορθά επιστημονικά δεδομένα και διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Σ' αυτό βασίζεται η ανάπτυξη πιο βιώσιμων πρακτικών και τεχνολογιών. Γι' αυτό το λόγο είναι πολύ σημαντικό τα κράτη να αναλαμβάνουν ενεργά να εφαρμόσουν τις κατευθυντήριες γραμμές του χάρτη πορείας της Επιτροπής για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό. Η συγκεκριμένη πολιτική αποσκοπεί στην αντικατάσταση των βραχυπρόθεσμων, ασυντόνιστων και αποσπασματικών μέτρων από μια ευρύτερη οπτική γωνία, που περιλαμβάνει μια πιο στρατηγική προσέγγιση με βάση το οικοσύστημα.

Δεν παρακάμπτεται

Στο πλαίσιο αυτό ακριβώς η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θέσπισε τη στρατηγική για μια ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική στη Μεσόγειο, που μπορεί να εξα-

σφαλίσει καλύτερη θαλάσσια διακυβέρνηση σε ολόκληρη τη λεκάνη της Μεσογείου. Αν και από τα παράκτια κράτη μόνο επτά είναι κράτη-μέλη της Ε.Ε., είναι εμφανές ότι η Ευρώπη διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στην πολιτική, οικονομική και κοινωνική ευημερία της περιοχής. Ελπίζω ειλικρινά ότι οι μεσογειακοί εταίροι μας θα αποδεχθούν πλήρως τη νέα εποχή ευκαιριών, την απαρξή της οποίας μπορεί να αποτελέσει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση.

Γι' αυτό σκεπτόμαστε, μεταξύ άλλων, στο πλαίσιο αυτής της πρωτοβουλίας, να δημιουργήσουμε ειδική ομάδα εργασίας σε επίπεδο θαλάσσιας λεκάνης, που να περιλαμβάνει δηλαδή όλα τα παράκτια κράτη, έτσι ώστε να δεσμευθούν περισσότερο στη χάραξη της ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής και στην ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και τεχνολογιών, και να αναλάβουμε μια οικονομική μελέτη για τη δημιουργία θαλάσσιων ζωνών στη Μεσόγειο, με στόχο να εξετάσουμε το πιθανό κόστος και τα πλεονεκτήματα. Επιπλέον, στο πλαίσιο του 7ου προγράμματος πλαισίου της Ε.Ε., θα ξεκινήσει σημαντική διαθεματική έρευνα για να ενσωματωθούν γνώσεις σχετικά με τη Μεσόγειο Θάλασσα από μείζονος σημασίας θέματα που αφορούν τη θάλασσα και τη ναυτιλία, όπως η κλιματική αλλαγή ή οι επιπτώσεις της ανθρώπινης δραστηριότητας στα παράκτια και θαλάσσια οικοσυστήματα.

Το έργο που έχουμε αναλάβει είναι δύσκολο, αλλά όχι αδύνατο. Πιστεύουμε ότι είναι προς το συμφέρον όλων των ενδιαφερομένων, τόσο κρατών όσο και πολιτών, να επιφυλαχθούν από αυτή τη νέα και λογική προσέγγιση. Τέλος, μια βιώσιμη θαλάσσια οικονομία στη Μεσόγειο είναι καλό νέο για όλους εκείνους οι οποίοι, άμεσα ή έμμεσα, είναι εξαρτημένοι από αυτήν τη θάλασσα.

Ο Joe Borg είναι Επίτροπος ναυτιλιακών υποθέσεων και αλιείας.

ΑΝΑΛΥΣΗ από τη ZEZA ZHKOU

Εντάξει... Ο καπιταλισμός σώθηκε, τώρα βάλτε τον Μαρξ στο ράφι

Οι πολιτικές προβλέψεις του Μαρξ μπορεί να διαψεύστηκαν, γράφει ο ιστορικός Πολ Κένεντι, αλλά μεγάλο μέρος της οικονομικής του ανάλυσης διατηρεί την αξία του!

για κατάσταση, δήλωσε ότι αυτές οι αμερικανικές τράπεζες έχουν ουσιαστικά χρεοκοπήσει. Ο Στίγκλιτς κατέστησε σαφές ότι δεν μιλάει για κάποιες περιθωριακές τράπεζες αλλά «για έναν πολύ μεγάλο αριθμό μεγάλων τραπεζών» και πρόσθεσε ότι το αμερικανικό δημόσιο έχει ξεδύσει εκατοντάδες δισ. δολάρια για τη στήριξη του τραπεζικού συστήματος χωρίς να ασκεί κανένα έλεγχο. «Οποιοδήποτε σύστημα διαχωρίζει την ιδιοκτησία από τον έλεγχο ακολουθεί συνταγή καταστροφής. Η εθνικοποίηση είναι η μόνη απάντηση», ξεκαθάρισε.

Και ο Κρούγκμαν συμπλήρωσε ότι η στήριξη του αμερικανικού τραπεζικού συστήματος, όπως έγινε, «ισοδυναμεί με τέρστιο επιδότωση προς τους μετόχους με κανένα αντάλλαγμα για τους φορολογούμενους». «Δεν έχουμε την πολυτέλεια να πετάμε λεφτά κάνοντας τέρστιο δώρα στις τράπεζες και στα στελέχη τους, μόνο και μόνο για να διατηρήσουμε την ψευδαισθησιολογία της ιδιωτικής ιδιο-

κτερίας», σημείωσε ο Κρούγκμαν. Επείχε πτερόεντα... Από τη δεκαετία του 1970, στη μπρόντγουοχ του καπιταλισμού, τις ΗΠΑ, είχε επικρατήσει η άποψη πως ο κρατικός παρεμβατισμός στην οικονομία επιδρά ανασταλτικά στην ανάπτυξη μιας χώρας. Τα επιχειρήματα των υποστηρικτών της φαινόταν πειστικά: ο μεγάλος κρατικός τομέας αποθαρρύνει τις ιδιωτικές επενδύσεις, τα προγράμματα κοινωνικής προστασίας είναι αναποτελεσματικά και κάνουν τους ανθρώπους εξαρτημένους κι όλα αυτά μαζί ταλνίζουν στο συμπέρασμα πως ο αυξημένος κρατικός ρόλος στην οικονομία δεν οδηγεί αυτόματα στην επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης (παρεκτός αν υπάρχει κακοδιαχείριση).

Ένας από αυτούς είναι ο Πίτερ Λίντερτ του Πανεπιστημίου της Καλιφόρνιας που, αφού μελέτησε έναν αιώνα στατιστικών δεδομένων σε πολλές χώρες, διαπίστωσε πως οι κοινωνικές δαπάνες δεν επιβραδύνουν ούτε την παραγωγικότητα ούτε την αύξηση του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος. Στατιστικά, ο Λίντερτ δεν βρήκε καμιά σχέση ανάμεσα στο επίπεδο των κοινωνικών δαπανών και την οικονομική ανάπτυξη. Χώρες με μεγάλο κρατικό τομέα, όπως η Νορβηγία, αναπτύσσονται ταχύτερα και παράγουν υψηλό βιοτικό επίπεδο. Σε παρόμοια συμπεράσματα κατέληξε και ο οικονομολόγος Τζόζεφ Σέμεροντ του Πανεπιστημίου του Μίσιγκαν: δεν υπάρχει καμιά αποδείξιμη σχέση ανάμεσα στο μέγεθος του κράτους και την ανάπτυξη. Αντί λοιπόν οι κυβερνήσεις να συνεργάζονται σήμερα ποια θα ψαλλίσει περισσότερο το κράτος, λέει ο Τζεφ Μάρικ, ένας άλλος οικονομολόγος, καλά θα κάνουν να αποδεχθούν ότι «το κράτος είναι μέσα στη ζωή μας και είναι μάλιστα απαραίτητο για μια υγιή οικονομία». Η παρατεταμένη επίθεση της νεοφιλελεύθερης ιδεολογίας του «μικρού κράτους» φαίνεται να πλησιάζει στο τέλος της. Ιδού και η νύμφη της: ανήμπορη να αντιμετωπίσει μια οικονομική κρίση που την προκάλεσε η ίδια, επιστρατεύει το κράτος για να τη διαχειριστεί. Απλώς ουτοπίες...

ΜΠΑΤΣΟ ΑΓΑΠΗ ΜΟΥ

ΣΟΦΙΑ και **ΣΩΤΗΡΗΣ** σε μια σχέση που φαινόταν καταδικασμένη από την αρχή... Στην "αντιπολίτευση" μονίμως η θανάσιμη πεθερά Αιμιλία Σωτηριάδου και οι Λεμεσιανοί λαϊκοί συμπαέθροι Ιωσήφ και Λένια.

Κωμικές καταστάσεις, αγωνία, απρόοπτα και πολύ γέλιο!

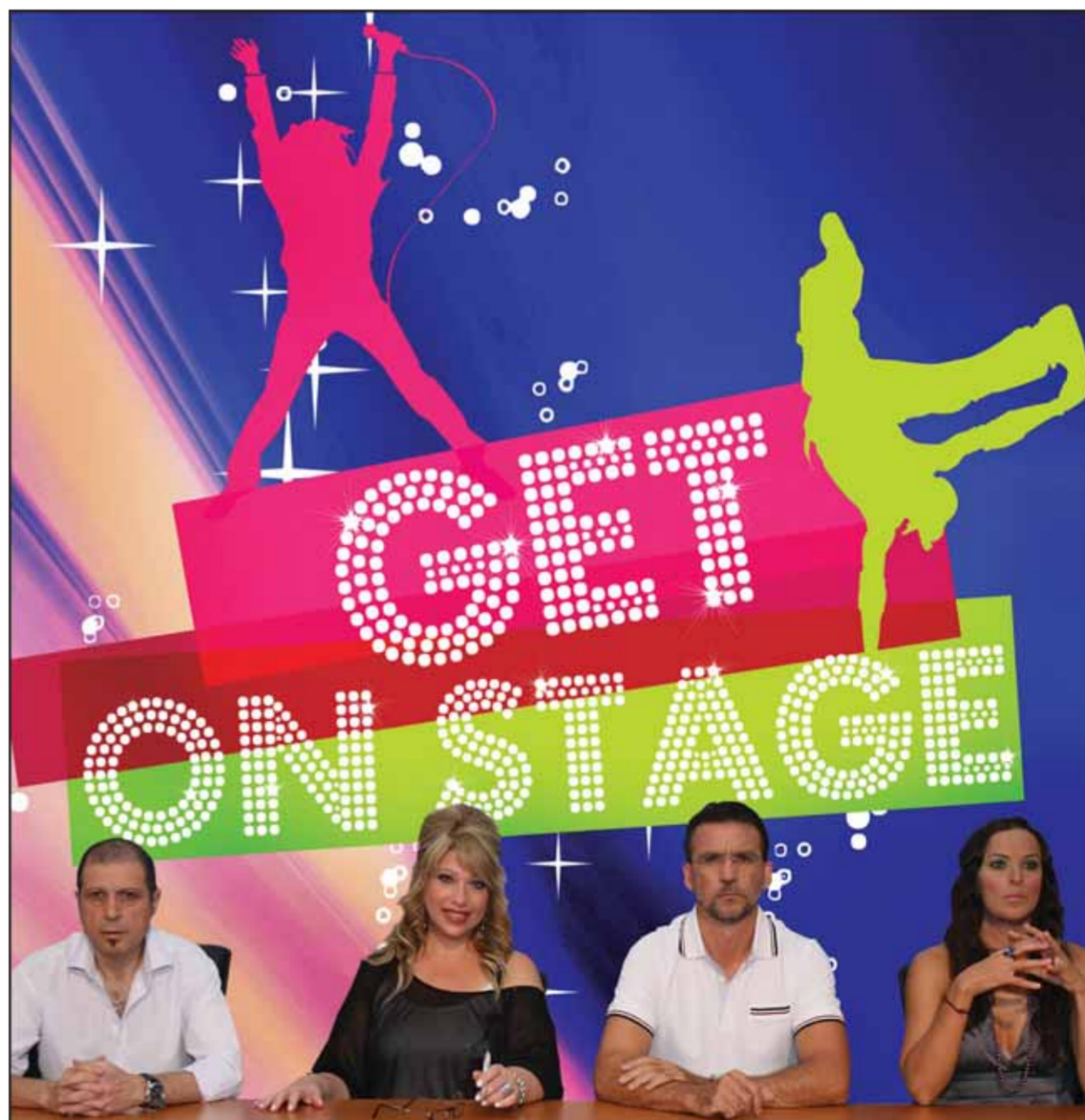
Πρωταγωνιστούν: Μαρία Ιωάννου, Μιχάλης Σοφοκλέους, Δημήτρης Ξύστρας, Γεωργία Κωνσταντίνου καθώς και πολλοί guest stars

Σενάριο - Σκηνοθεσία: Πάρις Προκοπίου

Παραγωγή: Glykeria Productions

Από την **Τετάρτη 16 Σεπτεμβρίου**
και **Κάθε Τετάρτη και Πέμπτη** στις **22:00**

MEGA

GET ON STAGE

Το **MEGA** ανεβάζει στη σκηνή τα ταλέντα της Κύπρου στο χορό και στο τραγούδι και ψάχνει τα επόμενα αστέρια!

Το μεγαλύτερο Talent Show στην Κύπρο είναι γεγονός.

Κριτική Επιτροπή: Τζούλι Μασίνο, Πάνος Μεταξόπουλος, Σάββας Σάββας και Έλενα Χριστοδουλίδου

Παρουσιάζουν: Μιχάλης Σοφοκλέους και Κατερίνα Αγαπητού

Από την **Τετάρτη 16 Σεπτεμβρίου**
και **Κάθε Τετάρτη και Πέμπτη** στις **21:15**

MEGA

Χορηγός:

ΚΥΠΡΟΣ (ΧΑΚ) - ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 11/9, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 11/9, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 11/9, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Global Capital logo and text: 'Οι μεγαλύτερες μεταβολές της εβδομάδας'. Includes a table with 'Ανοδος' and 'Πτώση' columns.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ - ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 11/9, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 11/9, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 11/9, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 11/9, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 11/9, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 11/9, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Table titled 'Οι μεγαλύτερες μεταβολές της εβδομάδας' with columns for 'Ανοδος' and 'Πτώση'.

Γαλλικά μαχητικά στη Βραζιλία

Ο Λούλα ανακοίνωσε ότι θα αγοράσει 36 αεροπλάνα Rafale και άλλα αμυντικά συστήματα

ΜΠΡΑΖΙΛΙΑ. Ιδιαίτερα αποδοτική μπορεί να χαρακτηριστεί η επίσημη επίσκεψη-αστραπή του Γάλλου προέδρου Νικολά Σαρκοζί στη Βραζιλία, ύστερα από την ανακοίνωση του προέδρου Λούλα ότι η χώρα του συμφωνεί στην αγορά 36 μαχητικών αεροσκαφών τύπου Rafale, αλλά και άλλων αμυντικών συστημάτων από τη Γαλλία. Εφόσον το συμβόλαιο α-

Η αμυντική συμφωνία των δύο χωρών θα ξεπεράσει τα πέντε δισεκατομμύρια ευρώ

γοράς υπογραφεί, η αξία του μπορεί να ξεπεράσει τα 5 δισ. ευρώ, ενώ θα πρόκειται για την πρώτη πώληση αεροσκαφών Rafale σε ξένη χώρα.

Πρόσβαση σε τεχνολογία

Αν και στην κοινή συνέντευξη Τύπου που παραχώρησαν οι δύο πρόεδροι, ο πρόεδρος Λούλα υπογράμμισε ότι η σουηδική Saab, κατασκευάστρια του μαχητικού αεροσκάφους Gripen και η αμερικανική Boeing με το F-18 Super Hornet, παραμένουν στην κύρια διεκδίκηση του συμβολαίου παρόμοιων νέων μαχητικών αεροσκάφους για την πολεμική αεροπορία της Βραζιλίας, ο Βραζιλιάνος πρόεδρος αποκάλυψε την προτίμησή που τρέφει στη γαλλική αμυντική βιομηχανία. «Το σημαντικό για μας είναι η πρόσβαση στην τεχνολογία και αυτό βρισκείται στο επίκεντρο των συνομιλιών μας με τη γαλλική κυ-

Οι άριστες σχέσεις μεταξύ προέδρου Σαρκοζί και προέδρου Λούλα βοήθησαν στη σύναψη της «αγοράς του αιώνα» από την αεροπορία της Βραζιλίας,

βέρνηση, αλλά και με την κατασκευάστρια εταιρεία Dassault», είπε ο κ. Λούλα. Σύμφωνα με την αρχική συμφωνία, η Βραζιλία θα μπορεί να συναρμολογεί τα αεροσκάφη και να τα πουλά σε άλλα κράτη της Λατινικής Αμερικής.

Την ίδια στιγμή, η απόκτηση μαχητικών αεροσκαφών νέας γενιάς θεωρείται αναγκαία από την αμερικανική ηγεμονία στη Νότια Αμερική. Ο πρόεδρος Λούλα έκανε άλλωστε λόγο για την επιτακτική ανάγκη διασφάλισης των

συνόρων της Βραζιλίας μέσω του εκσυγχρονισμού των ενόπλων δυνάμεων της χώρας και την προστασία των πλουτοπαραγωγικών πηγών στις αφιλόξενες εκτάσεις της ζούγκλας του Αμαζονίου, αλλά και των σημαντικών κοιτασμάτων πετρελαίου που πρόσφατα εντοπίστηκαν στον Ατλαντικό Ωκεανό, ανοικτά των ακτών της Βραζιλίας.

Κοινές επιδιώξεις

Πέρα από τις αμυντικές επιδιώξεις, η συμφωνία αποκαλύπτει την πρόθεση των δύο κρατών να συσφιγξουν τις σχέσεις τους, αλ-

Αμυντική συμφωνία Γαλλίας - Βραζιλίας

Συνομιλίες με στόχο την τελική υπογραφή συμφωνίας αγοράς 36 μαχητικών Rafale με την εταιρεία Dassault Aviation εγκαινίασε η Βραζιλία, που εξασφάλισε σημαντικά αντισταθμιστικά οφέλη.

Μαχητικό Rafale

- Τύπος: Μαχητικό πολλαπλών ρόλων
- Κατασκευαστής: Dassault Aviation
- Μήκος: 15,27 μέτρα
- Μήκος πτερυγίων: 10,8 μέτρα
- Ταχύτητα Mach: 1,8
- Βάρος οπλισμού: 8 τόνοι
- Ακτίνα δράσης: 1.100 μ.ε 1.850 κλμ.

Υποβρυχίο κλάσης «Εσκόρπιν»

Η Γαλλία μεταβίβασε τεχνολογία στη Βραζιλία για την κατασκευή 4 συμβατικών υποβρυχίων, ενώ θα βοηθήσει στην ανάπτυξη πυρηνικού υποβρυχίου από τη Βραζιλία.

Ελικόπτερο «Κούγκαρ» EC-725

Η Βραζιλία θα αγοράσει 50 τέτοια μεταγωγικά ελικόπτερα, που θα κατασκευασθούν επί τοις μετέωροι από τη βραζιλιανή θυγατρική της Eurocopter, την Helibras.

PHFH: Dassault Aviation REUTERS

Το ηλεκτρονικό βιβλίο της Google προβληματίζει έντονα την Ευρώπη

Φόβοι παραβίασης πνευματικών δικαιωμάτων από τη συμφωνία στις Ηνωμένες Πολιτείες

Ενώ στις ΗΠΑ το ομοσπονδιακό δικαστήριο της Νέας Υόρκης είναι πλέον το μόνο αρμόδιο να αποφανθεί εν μέσω δεκάδων ανταγκυριζόμενων ισχυρισμών σχετικά με το δικαίωμα της Google να δημιουργήσει τη μεγαλύτερη ψηφιακή βιβλιοθήκη και βιβλιοπωλείο του κόσμου, στην Ευρώπη ο δρόμος φαίνεται ακόμη πολύ μακρύτερος. Εκδότες και συγγραφείς της Γηραιάς Ηπείρου συνέχισαν τις τελευταίες ημέρες να εκφράζουν προβληματισμό ότι η συμφωνία που υπέγραψε προ μηνών η κορυφαία μηχανή αναζήτησης του κόσμου με συναδέλφους τους στην αντίπερα όχθη του Ατλαντικού, ύψους 125 εκατ. δολαρίων, απειλεί να παραβιάσει κατοχυρωμένα πνευματικά τους δικαιώματα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ξεκίνησε τη Δευτέρα σειρά ακροάσεων και επαφών με εκπροσώπους της εταιρείας και των εμπλεκόμενων κλάδων. Και η κυβέρνηση της Γαλλίας ένωσε τη φωνή της με εκείνη της Γερμανίας, καλώντας το αμερικανικό δικαστήριο να απορρίψει τη συμφωνία της Google με τους Αμερικανούς, με το σκεπτικό ότι πρόκειται για απόπειρα αθέμιτου ελέγχου των ευρω-

παϊκών έργων και για «μονοπώλιο στην ψηφιοποίηση "ορφανών"» -σ. σ. των οποίων ο δημιουργός δεν είναι γνωστός- και εξαπλωμένων έργων χωρίς άδεια».

Εκπρόσωπος της Google τόνισε αυτές τις ημέρες ότι «δεν συμφωνούσαμε με τη Γαλλία, αφού η συμφωνία μας στις ΗΠΑ περιορίζεται εντός των συνόρων των ΗΠΑ, υπόκειται στην αμερικανική νομοθεσία και θα ωφελήσει μόνο τους Αμερικανούς αναγνώστες». Η συμφωνία με τους Αμερικανούς είναι προϊόν συλλογικής αγωγής που κατέθεσαν το 2005 εκδότες και συγγραφείς κατά της Google. Σύμφωνα με ειδικούς, οι επικριτές της εστίαζαν την προσοχή τους στο γεγονός ότι, στο πλαίσιο του προγράμματος Google Books, η μηχανή αναζήτησης προσφέρει να ζητεί τη συγκατάθεση των δημιουργών πριν δημοσιεύσει και όχι πριν ψηφιοποιήσει αποσπάσματα και ολόκληρα βιβλία στο Internet. Από την πλευρά τους, Γαλλία και Γερμανία διατείνονται ότι τόσο η σάρωση όσο και η ψηφιοποίηση των βιβλίων είναι παράνομη βάσει της ευρωπαϊκής νομοθεσίας, αν δεν υ-

Η Ε.Ε. ξεκίνησε σειρά επαφών με την Google και τους κλάδους που εμπλέκονται

πάρξει ρητή συγκατάθεση. Προβληματίζει επίσης η δυνατότητα που θα έχει η Google να καθορίζει ποια βιβλία δεν θα συμπεριληφθούν στη βάση δεδομένων της, κατά πόσο πιθανότητα εις βάρος μη εμπορικών τίτλων, οι οποίοι εκτιμάται ότι δεν θα «πουλήσουν».

Η Google προσφέρθηκε να μη συμπεριλάβει στο πρόγραμμά της ευρωπαϊκά εξαντλημένα έργα, για τα οποία ισχύουν ακόμη πνευματικά δικαιώματα, χωρίς συγκατάθεση των συγγραφέων. Σχεδιάζει επίσης να διορίσει δύο εκπροσώπους ξένων εκδοτών και συγγραφέων στο διοικητικό συμβούλιο του Μητρώου Δικαιωμάτων Βιβλίων (Books Rights Registry), το οποίο δημιούργησε για τη διαχείριση των πνευμα-

τικών δικαιωμάτων των υπό επεξεργασία βιβλίων.

Η αντίδραση της κυβέρνησης Σαρκοζί, μία εβδομάδα έπειτα από εκείνη του Βερολίνου, εκφράζεται τη στιγμή που η Επιτροπή ΜΜΕ της Ε.Ε., Βίβιαν Ρέντινγκ, κλιμακώνει τις προσπάθειες συγκέντρωσης υποστηρικτών για τον εκσυγχρονισμό της ευρωπαϊκής νομοθεσίας για τα πνευματικά δικαιώματα. Μετά την ολοήμερη συνάντηση που είχαν τη Δευτέρα στις Βρυξέλλες με την Google και τους εκδότες, η κ. Ρέντινγκ και οι επιτροπές Εσωτερικής Αγοράς και Υπηρεσιών, Τσάρλι Μακρίβι, εξέδωσαν ανακοίνωση όπου τονίζουν την «ανάγκη προσαρμογής της ευρωπαϊκής νομοθεσίας πνευματικών δικαιωμάτων -που είναι κατακερματισμένη- στην ψηφιακή εποχή, ιδίως σε ό, τι αφορά τα "ορφανά" και εξαντλημένα έργα». Λίγες ημέρες νωρίτερα, η κ. Ρέντινγκ ξεκίνησε δημόσιο διάλογο ο οποίος ελπίζεται ότι θα οδηγήσει σε συμφωνία μεταξύ εκδοτών, συγγραφέων και Google αντίστοιχη με εκείνη της οποίας η έγκριση εκκρεμεί σήμερα στις ΗΠΑ.

Παραπομπή και της Boeing για ενισχύσεις

Ο ΠΟΕ έκρινε ότι η βοήθεια των ευρωπαϊκών κυβερνήσεων προς την Airbus είναι παράνομη

Στην περίπτωση της Boeing και της Airbus, η έκδοση της πολυαναμενόμενης απόφασης για τις κρατικές επιδοτήσεις που λάμβανε η δεύτερη δεν αποτελεί παρά ένα επεισόδιο στη μεταξύ τους διαμάχη. Αν και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ) έκρινε ότι τα δισεκατομμύρια δολάρια, που δόθηκαν από τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις, συνιστούν παράνομες επιδοτήσεις, μια υπόθεση εξακολούθησε να εκκρεμεί - και αφορά τη Boeing, με την απόφαση να αναμένεται το συντομότερο σε ένα χρόνο. Ακριβώς όπως έπραξε η αμερικανική πλευρά, παρομοίως και η ευρωπαϊκή κινήθηκε στον ΠΟΕ εναντίον της Boeing, ισχυριζόμενη ότι η εταιρεία λάμβανε

παράτυπη οικονομική στήριξη μέσω των συμβάσεών της με το Πεντάγωνο. Πάντως, οι Βρυξέλλες δεν φαίνονται ακόμη διατεθειμένες να «ανοίξουν πυρ». Η αρμόδια επιτροπή Εμπορίου, βαρώνη Αστον, δήλωσε χθες ότι ΗΠΑ και Ευρώπη πρέπει να διασφαλίσουν την ανταγωνιστικότητα των αεροναυπηγικών εταιρειών τους, παρά τη διαμάχη τους στον ΠΟΕ.

Επιστρέφοντας στο εκτεταμένο κείμενο των 1.000 σελίδων του ΠΟΕ, αξίζει να αναφερθεί ότι η νίκη υπέρ της Boeing είναι μερικτή. Όπως επισήμαινε σε δημοσίευσμά της η Financial Times, σχεδόν τα δύο τρίτα των καταγγελιών της Ουάσινγκτον κατά της Airbus κρίθηκαν αβάσιμα. Επίσης, η οικονομική

στήριξη προς το νέο Airbus, το ευρείας απράκτου μοντέλο A350 και ανταγωνιστικό του Boeing Dreamliner, εξαιρέθηκε από την υπόθεση, καθώς εκρίνε ότι η επιδότηση για την ανάπτυξη νέου αεροσκάφους συνιστά βιώσιμη εναλλακτική για τη χρηματοδότηση της αεροναυπηγικής βιομηχανίας. Ωστόσο, ο ΠΟΕ έκρινε ότι ορισμένες ενισχύσεις προς την Airbus σφάως και ήταν κρατικές. Σύμφωνα με τον ΠΟΕ, οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις δεν είχαν δώσει μόνον παράνομες επιδοτήσεις, αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις είχαν παραβιάσει και την αυστηρότερη απαγόρευση για τη βοήθεια επί των εξαγωγών. Οι εν λόγω απαγορευμένες επιδοτήσεις θα πρέ-

πει να ακυρωθούν ή να τροποποιηθούν άμεσα μετά την ολοκλήρωση της υπόθεσης.

Ορισμένα μέλη του Κογκρέσου μίλησαν ενθουσιωδώς για τη νίκη που κατήγαγε η αμερικανική εταιρεία, αλλά τον υπερβολικό ενθουσιασμό δεν τον συμμερίστηκαν όλοι. Η τελική απόφαση του ΠΟΕ θα χρειαστεί χρόνο, ενώ ο διεθνής οργανισμός δεν δύναται να επιβάλει ο ίδιος κυρώσεις. Σύμφωνα με πηγές των Βρυξελλών, «η προκαταρκτική έκθεση απέριψε το 70% των καταγγελιών των ΗΠΑ και επιβεβαίωσε το ότι η απολιτρούμενη κρατική βοήθεια συνιστά μια επιτρεπτή μέθοδο συνεργασίας των ιδιωτών με τις κυβερνήσεις».

ASSOCIATED PRESS, REUTERS

Στην Κομισιόν η εξαγορά της Sun Microsystems

Οι οποδοί της πολιτικής ανταγωνισμού περίμεναν πως την επόμενη αντιμονοπωλιακή κίνηση θα την έκανε η Ουάσινγκτον. Ωστόσο, στις 3 Σεπτεμβρίου, την πρόλαβε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι κυνηγοί μονοπωλίων της Ευρώπης ανακοίνωσαν ότι θα εξετάσουν την προτεινόμενη εξαγορά της εταιρείας υπολογιστών Sun Microsystems από τη δεύτερη στον κόσμο εταιρεία λογισμικού, την Oracle, αντί 7,4 δισ. δολαρίων. Μήπως οδεύουμε προς μια ακόμη διατλαντική διένεξη ανάλογη εκείνης του 2001, με αντικείμενο την επιδίωξη των General Electric και Honeywell να συγχωνευθούν;

Σαφώς, υπάρχουν αναλογίες. Οι δύο εταιρείες έχουν την έδρα τους στην Αμερική. Και όπως ακριβώς το 2001, το υπουργείο Δικαιοσύνης έχει ήδη εγκρίνει τη συμφωνία από τις 20 Αυγούστου. Οι Βρυξέλλες, όμως, έχουν δική τους άποψη. Εκφράζουν φόβους πως η συγχώνευση θα περιορίσει τον ανταγωνισμό στην αγορά βάσεων δεδομένων για επιχειρήσεις. Η Oracle είναι η μεγαλύτερη εταιρεία στον κόσμο στην παροχή λογισμικού για τέτοιες βάσεις δεδομένων, με μερίδιο αγοράς που εγγίζει το 50%. Η Sun ελέγχει το MySQL, το πλέον δημοφιλές λογισμικό βάσης δεδομένων, που ήδη ανταγωνίζεται τα προϊόντα της Oracle και μπορεί να αποτελέσει μεγαλύτερη απειλή στο μέλλον. Η επιτροπή Ανταγωνισμού, Νέλι Κρους, εξέφρασε «έντονη ανησυχία» πως η συμφωνία θα περιορίσει τις επιλογές των καταναλωτών και θα οδηγήσει σε αύξηση των τιμών.

Οι ευρωπαϊκές αρχές θα εξετάσουν την εξαγορά της Sun Microsystems από την Oracle, αντί 7,4 δισ. δολαρίων.

Εδώ, τελειώνουν οι αναλογίες. Στην περίπτωση των GE και Honeywell, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο επέκρινε τη συλλογιστική της Επιτροπής, αλλά έκρινε έγκυρη την απόφασή της. Εκτοτε, οι Βρυξέλλες υιοθέτησαν νέες κατευθυντήριες γραμμές, με τις οποίες εμποδίζεται πιο δύσκολα μια συγχώνευση. Και μολονότι η Επιτροπή παρατείνει τις έρευνες επί μήνες, δεν είναι βέβαιο πως θα την εμποδίσει. Εξέτασε, άλλωστε, την υπόθεση δύο φορές προτού επιτρέψει στον κολοσσό του Διαδικτύου, την Google, να εξαγοράσει την online διαφημιστική DoubleClick το 2008.

Ισως οι Βρυξέλλες θέλουν απλώς να συγκεντρώσουν περισσότερες πληροφορίες. Η Oracle ισχυρίζεται ότι τα κέρδη της MySQL είναι αμελητέα, ιδιαίτερα στην Ευρώπη, όπου φθάνουν μόλις τα 17 εκατ. δολάρια ετησίως. Αν, λοιπόν, η Oracle κυριαρχήσει επί της MySQL, εταιρείες και χρήστες λογισμικού θα έχουν πάντα εναλλακτικές. Στο μεταξύ, η Sun παραμένει αδρανής και ενδέχεται να υπερεκταστεί από ανταγωνιστές όπως οι Dell και HP. Τα έσοδα της μετάβασης περισσότερο από 30% το β' τρίμηνο σε σύγκριση με το β' τρίμηνο του 2008.

© THE ECONOMIST NEWSPAPER LIMITED, LONDON, 2009

Εκτός ΧΑ Rainbow και Singularlogic

Θέμα ημερών είναι η απόκτηση του 90% για τη Rainbow και Singularlogic από τις Infoquest και MIG Technology, που έχουν υποβάλει αντίστοιχες δημόσιες προτάσεις. Συναφώς, μέσα στον Σεπτέμβριο οι δύο παραπάνω εταιρείες θα αποκαρτηθούν το χρηματιστηριακό ταμπλό, αφού Infoquest και MIG Technology θα συγκεντρώσουν συνολικά το 100% του μετοχικού κεφαλαίου. Χθες, η Infoquest ανακοίνωσε ότι ελέγχει ποσοστό 89,49% στη Rainbow. Όπως ενημέρωσε η Infoquest την Παρασκευή 4 Σεπτεμβρίου 2009, η ISquare (θυγατρική του ομίλου Infoquest) απέκτησε μέσω του Χρηματιστηρίου Αθηνών 43.284 μετοχές της Rainbow, που αντιστοιχούν σε ποσοστό 0,58% επί του μετοχικού κεφαλαίου και των δικαιωμάτων ψήφου της τελευταίας και, κατά συνέπεια, πλέον κατέχει συνολικά 6.711.787 μετοχές της Rainbow, που αντιστοιχούν σε ποσοστό 89,49% επί του μετοχικού κεφαλαίου και των δικαιωμάτων ψήφου της τελευταίας. Η τιμή απόκτησης των παραπάνω 43.284 μετοχών ήταν 1,46 ευρώ ανά μετοχή, ή 63.195 ευρώ συνολικά. Παράλληλα, το διοικητικό συμβούλιο της Rainbow επισημαίνει ότι το προσφερόμενο από τον προτεινόμενα τίμημα των 1,46 ευρώ ανά μετοχή βρίσκεται εντός του εύρους τιμών που προκύπτει από την έκθεση του συμβολίου και μπορεί να χαρακτηριστεί δίκαιο από χρηματοοικονομικής άποψης για τους κατόχους των μετοχών.

Επίσης, η MIG Technology ανακοίνωσε στο Χρηματιστήριο Αθηνών ότι ελέγχει ποσοστό 87,25% επί του μετοχικού κεφαλαίου και των δικαιωμάτων ψήφου της Singularlogic, έπειτα από την υποβολή την 4η Αυγούστου 2009 υποχρεωτικής δημόσιας πρότασης για την αγορά του συνόλου των κοινών ονομαστικών μετοχών της εταιρείας. Αναλυτικά, κατά την 4η Σεπτεμβρίου 2009, η MIG Technology Holdings απέκτησε 70.512 μετοχές της Singularlogic, με αποτέλεσμα το ποσοστό επί του συνόλου των μετοχών και δικαιωμάτων ψήφου που κατέχει να ανέρχεται σε 87,25%.